

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXL., št. 4
april – mali traven

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

100 let

Priprava za tisk Delo Repro, d. d.
Tisk Euroadria, d. o. o., v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik
Marjan Toš

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

*Franc Černigoj, Borut Jesenko,
Edvard Krašna, Boris Kryštufek,
Franc Ličer, Janko Mehle, Igor
Pičulin, Boštjan Pokornj, Vojko
Stadler.*

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

**Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-mailu** (ali na
disketi + izpis), **uradne dopise**,
potrjene z žigom in podpisom
odgovorne osebe ZLD/LD, in
fotografije pa v originalu ali na
CD. Pripisite tudi svojo **telefonsko
številko**.

*Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo!*

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovstvo.net>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €,
od 15 do 25 besed 5 €,
od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno in
plačati vnaprej na **transakcijski
račun** Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d. d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: M. Samar

IZ VSEBINE:

<i>N. Šuštarčič:</i>	Kratka, a koristna razprava	172
IZ DNEVNEGA TISKA		174
<i>G. Suler:</i>	Zakon o divjadi in lovstvu bo prvič spremenjen	176
MNENJA IN PREDLOGI		180
<i>L. Bradač:</i>	O obstoju območnih lovskih zvez na primeru ZLD Ljubljana	180
<i>J. Kastelic:</i>	Pogled še z druge strani »rampe«	183
<i>B. Krže:</i>	100 + 100 = 200!	183
<i>B. Krže:</i>	Boljša paša, težja srnjad	184
<i>B. Pokornj:</i>	Slovenija bo gostila 8. evropski kongres o srnjadi	185
<i>V. Pirher:</i>	Nemški žimavec pred 100 leti in zdaj	187
<i>F. Stele:</i>	Kajni v orlovskih gnezdih	191
<i>S. Južnič:</i>	Lovske knjige deželnega glavarja Volfa Turjačana	192
<i>R. E. Širnik:</i>	Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem ...	194
PO LOVSKEM SVETU		195
<i>B. Leskovic:</i>	Lovska zveza Srbije proslavila 110 let neprekinjenega delovanja	195
<i>D. Šere:</i>	Kronologija gnezdenja kotome na otoku Pagu	197
<i>J. Mehle:</i>	Na kratko iz tujega tiska ...	198
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		199
<i>A. Krapež:</i>	Nekaj zgodb o Francetu Bajtarskem z Otlíce	199
LOVSKA ORGANIZACIJA		201
<i>O. Bakal:</i>	Konec meseca bo 5. mednarodni sejem LOV	201
<i>O. Bakal:</i>	Pregled odstrela in izgub srnjadi lanske lovne sezone LGB Prlekija	201
<i>M. Kotar:</i>	Vsi, ne le lovci, potrebujemo okoljski etični kodeks!	202
<i>F. Rotar:</i>	Različna govorica in vera ne ločujeta prosenjakovskih lovcev	203
<i>B. Tucovič:</i>	Zgledne prijateljske vezi z lovci iz Brd	203
<i>M. Kersnik:</i>	LD Središče ob Dravi dobro gospodari s fazanom in se zavzema za varstvo naravnih habitatov	204
<i>B. Žerdin:</i>	60 let LD Velika Polana	204
<i>B. Leskovic,</i>		
<i>V. Simčič:</i>	60 let LD Brezovica	205
<i>R. Bradač:</i>	60 let LD Suha krajina	207
<i>I. Vidmar:</i>	60 let LD Brežice	207
<i>J. Marolt:</i>	60 let LD Velike Lašče	209
<i>Š. Lovrenčec:</i>	60-letnica LD Mala Nedelja	209
JUBILANTI		210
LOVSKI OPRTNIK		212
<i>B. Rak:</i>	Sestav tropov jelenjadi vpliva na višino škode	212
<i>F. Rotar:</i>	Ponovoletni ples LD Dravograd	213
<i>B. Koprivnikar:</i>	Trdoživost divjih prašičev proti poškodbam	213
<i>F. Rotar:</i>	Šipkova knjiga Pesem in jeklo	213
<i>F. Novak:</i>	30 km za obstreljenim merjascem	214
<i>B. Leskovic:</i>	Nimrod, d. o. o., ima jasno začrtano poslovno sodelovanje z lovskimi organizacijami	215
<i>B. S. Kopač:</i>	Pr'farska koza že 8 let živi samostojno	217
<i>M. Erzar:</i>	Kulinarični kotiček	217
V SPOMIN		218
LOVSKA KINOLOGIJA		219
<i>B. Tucovič:</i>	»Enostavno iskanje« obstreljenega srnjaka, ki pa ni bilo takšno	219
<i>A. Rep:</i>	Pes – ljubezen, ki jo je mogoče kupiti, a je treba z njo tudi spoštljivo ravnati!	220
<i>KZS:</i>	Predvidena legla lovskih psov	220

SLIKA NA NALOVNICI:
Fazan – *Phasianus colchichus*
Foto: K. Schneider

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.
srna, mladiči obeh spolov:
1. 9.–31. 12.

mladica:
1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:
16. 8.–31. 12.
košuta, teleta obeh spolov:
1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:
1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:
16. 8.–31. 12.
košuta in teleta obeh spolov:
1. 9.–31. 12.
junica, lanščak:
1. 7.–31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in jagnjeta obeh spolov:
1. 8.–28. 2.
ovca:
1. 8.–31. 12.

Gams

kozol, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:
1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozol, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:
1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:
1. 4.–31. 1.
svinja:
1. 7.–31. 1.
ozimci in lanščaki obeh spolov:
1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica:

1. 11.–28. 2.

Jazbec:

1. 8.–31. 12.

Lisica:

1. 7.–31. 3.

Rakunasti pes (enok):

1. 8.–31. 3.

Navadni polh:

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec:

1. 9.–30. 10.

Pižmavka:

1. 8.–31. 3.

Nutrija:

1. 1.–31. 12.

Fazan:

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena):

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica:

1. 9.–15. 1.

Soja:

20. 8.–28. 2.

Sraka:

1. 8.–28. 2.

Siva vrana:

10. 8.–28. 2.

Kratka, a koristna razprava

Priprava novih Pravil LZS in Pravidnika o določitvi volilnih okolišev ter o kandidiranju in volitvah organov in funkcionarjev LZS se je prevesila v zaključno fazo. Trimesečni rok, ki je bil določen za sklic občnega zbora in sprejem novih Pravil LZS, se je pokazal za neuresničljiv, saj kljub zavzetemu delu članov statutarno-pravne komisije na petih sejah osnutka ni bilo mogoče pripraviti prej. Časa za razpravo je bilo zato zagotovo manj, kot si zasluži temeljni akt LZS. Komisija je kljub temu v zelenem roku prejela 36 pisnih pripomb območnih lovske zvez, LD in nekaterih posameznikov, ki zajemajo vse pomembne določbe Pravil. Nekatere med njimi so bile še posebno izčrpne in strokovno dobro obrazložene; očitno so jih pripravili zavzeti in strokovno usposobljeni člani LD. Kljub krajšemu roku za razpravo komisija meni, da smo dobili kakovostno in dovolj izčrpno povratno informacijo, ki odraža večinske poglede članstva na prihodnjo organiziranost slovenske lovske organizacije. Vsem, ki ste si vzeli čas, se želim v imenu komisije na tem mestu javno zahvaliti za konstruktivne pripombe na besedilo našega osnutka novih Pravil in Pravidnika o določitvi volilnih okolišev ter o kandidiranju in volitvah organov ter funkcionarjev LZS.

Pripombe smo obravnavali na 6. in 7. seji 12. in 15. marca in večino med njimi tudi koristno upoštevali. Razprava je potrdila, da smo v komisiji pravilno začutili želje in usmeritev večine članstva. Tako skoraj ni bilo pripomb na zapisane cilje združevanja upravljavcev lovišč v LZS, ugotavljamo pa dokaj različne poglede glede poti in načinov, kako doseči te cilje. To je seveda v demokratični družbi normalno, saj ima vsaka članica ali član lovske organizacije vso pravico izraziti svoje mnenje o tako pomembnih vprašanjih, kot jih urejata dva najpomembnejša akta LZS. Naša naloga je bila, da smo se kritično in argumentirano odločili za rešitve glede posameznih vprašanj, za katere utemeljeno pričakujemo, da jih bo podprla velika večina na prvem prihodnjem občnem zboru.

In katera so ključna vprašanja, o katerih se stališča v razpravi razlikujejo do take mere, da se medsebojno izključujejo?

V prvi vrsti je to vprašanje, kakšno vlogo dati območnim lovske zvezam ZLD/LZ, ki po ZDLov-1 sicer niso več lovske organizacije, so pa brez dvoma nujni sestavni del organizacijske mreže LZS oz. LD na drugi strani. Brez njih si ni mogoče zamišljati delovanja slovenske lovske organizacije. Drugo je seveda vprašanje, ali smo s trenutnim stanjem v vseh območnih zvezah zadovoljni. Ali niso morda ponekod isti kadri predolgo na istih mestih in ali ni že čas za mlajše in prodornejše? Ali smo v LD morda deležni premalo strokovne in organizacijske pomoči, ki jo nujno potrebujemo? Je morda članarina za našo (določeno) območno zvezo previsoka, glede na to, kaj vse nam nudi? To so pomembna vprašanja, ki jih moramo reševati v vsakem okolju posebej. V prihodnje območne lovske zveze vidimo predvsem kot učinkovit servis in pomoč pri uresničevanju nalog LZS in LD – upravljavcev lovišč. Le takšna njihova vloga izključuje idejo o dislociranih enotah strokovne službe LZS, po kateri bi se vse naloge na lokalni ravni skoncentrirale v delavcu strokovne službe LZS, območne lovske zveze pa bi bile pri tem popolnoma izločene iz procesa izvajanja nalog LZS. Tako je v 10. členu predviden

spisek nalog LZS, ki jih bo s pooblastilom mogoče prenesti v operativno izvajanje na ZLD/LZ. Seveda pa ni predvideno in tudi ni mogoče prenesti pristojnosti glede javnih pooblastil, ki so z zakonom poverjene izključno LZS!

Območne lovske zveze – kot zgodovinsko zaokrožene regionalne enote, ki jih je ustvarila gravitacija življenjskih interesov prebivalstva – tudi v prihodnje ostajajo temeljni okvir za delovanje volilnih okolišev. Volilni okoliš vključuje LD, ki so ponekod izstopile iz območnih lovske zvez. Volilni okoliš je tudi okvir za delne občne zbornice, na katerih bo sleherni LD lahko, prek svojih predstavnikov, sodelovala o vseh najpomembnejših vprašanjih iz pristojnosti občnega zbora kot najvišjega organa odločanja LZS.

Drugo pomembno vprašanje zadeva sestavo občnega zbora LZS. Ali ga sestavljajo predstavniki oz. zastopniki vseh članic (npr. 416 LD) ali kako drugače? Tu smo se oprli na možnost, ki jo za velika društva oz. zveze ponuja Zakon o društvih z ustanovitvijo delnih zborov: »Delni zbori sprejemajo odločitve o vprašanjih, o katerih odloča zbor članov ter določajo predstavnike, ki odločitve delnih zborov zastopajo na zboru pred-

Iščica

Foto: M. Šemr

stavnikov vseh članov.« (Komentar ZDru-1, stran 91, Ljubljana 2006). Na vsakih začetih 200 članov v LD – upravljavkah lovišč se (kot doslej) voli po 1 (enega) predstavnika za osrednji občni zbor LZS. Predstavniki delnih zborov na občnem zboru usklajujejo svoja stališča, kar je potrebno za sprejem končne odločitve. Delni zbori so predvideni po volilnih okoliših (22). Sklical jih bo predsednik LZS po sklepu UO, hkrati s sklicem Občnega zbora (OZ) in z enakim dnevnim redom. Takšna rešitev omogoča neposredno sodelovanje vseh članic pri sprejemanju najpomembnejših odločitev LZS in je organizacijsko lažje izvedljiv in z bistveno manjšimi stroški sklica. Tako komisija ni podprla nekaterih predlogov za OZ, ki bi ga sestavljali predstavniki vseh članic.

Tretje pomembno vprašanje zadeva število volilnih okolišev v povezavi s številom članov UO. LZ Maribor, ZLD Ljubljana, ZLD Kranj, Koroška LZ, LD Novo mesto in LD Dreta se zavzemajo za zmanjšanje števila volilnih okolišev tako, da bi se oblikovali bodisi po lovskoupravljalskih območjih (15) bodisi po bodočih okrajih oz. podkrajih (15) ali kako drugače in s priključevanjem sedanjih manjših območnih zvez k sosednjim, večjim (10–11). Komisija glede števila volilnih okolišev teh predlogov ni podprla, ker pri tem načinu LD iz območja nekaterih območnih lovskih zvez ne bi imele svojega predstavnika v UO LZS in bi takšne rešitve silile LD iz območjih manjših ZLD/LZ v združevanje s sosednjimi, s katerimi sicer nimajo nikakršnih povezav pri siceršnjem delovanju. Tudi glede tega je v Pravilih zapisana medsebojna solidarnost med članicami. Vključenost članic prek predstavnika v UO je po presoji Statutarno-pravne komisije LZS nujen pogoj za njihovo

aktivno sodelovanje pri izvajanju skupnih nalog LZS. Takšna vključenost je tudi močan in pomemben dejavnik za enotnost slovenske lovske organizacije, ki je z demokratizacijo odnosov na preizkušnji, še posebno takrat, ko se s sklicevanjem na demokracijo poskuša upravljavkam lovišč vsiljevati rešitve, ki nikakor niso v korist enotnosti organizacije. Zavezanje za manj članov UO: vsi, ki to predlagajo, predlog povezujejo z nujno večjo učinkovitostjo LZS (s čimer se je treba seveda strinjati), kar pa po prepričanju komisije ne odtehta potrebe po motiviranju vsega članstva za odgovorno delovanje v lovski organizaciji. Pogoj, motiviranost, pa je predvsem občutek, da tvorno sodeluješ pri odločitvah. Zato vprašanje števila volilnih okolišev še vedno ostaja eno od osrednjih vprašanj, ki ga bo treba uskladiti na OZ LZS.

Glede vprašanja enotnosti slovenske lovske organizacije ne moremo mimo vztrajnih teženj nekaterih OZUL (npr. Kočevski, Novomeški, Gorenjski), da bi postale pravne osebe, da bi se organizirale po Zakonu o društvih in nato ustanovile vzporedno zvezo OZUL-ov Slovenije. Rezultat bo nov administrativni aparat, ki bo finančno obremenil upravljavke lovišč in članstvo. Dolgoročno to pomeni osip članstva v LD, ki ga bodo zmogli le premožnejši člani, ter slabitev lovske organizacije. Ali si to res želimo?

Zato na koncu ponovimo: Prepoznamo ideje in stališča, ki niso v korist celotnemu slovenskemu lovstvu, da bomo znali pravočasno in pravilno odgovoriti nanje in zastopati boljše rešitve, ki bodo sprejemljive za veliko večino članstva.

Niko Šuštarč, univ. dipl. prav.,
predsednik Statutarno-pravne komisije LZS

Foto: M. Mastler – Diana

DIVJI PRAŠIČI NA CESTI

Delo, 31. 1. 2007. – Pred mejnim prehodom Lipica se je v ponedeljek zgodila nenavadna prometna nesreča. Voznik osebnega avtomobila je nenadoma pred seboj zagledal pet divjih prašičev, ki so prečkali vozišče: dva merjasca je zbil, trije so zbežali, avto se je obrnil na bok, voznik pa jo je na srečo odnesel brez poškodb. In nauk za voznike: Previdnosti ni nikoli dovolj!

VRNITEV VOLKOV?

Delo, 2. 2. – Osrednji slovenski dnevnik je, po *The Guardian*, poročal, da se na Škotskem v zadnjem času spet prebujajo gibanja za naselitev volkov, podobno kot je v Sloveniji leta 1973 nastala ponovna naselitev risov. Nazadnje so v škotskih gozdovih videli volka pred več kot 240 leti, nato je zaradi preganjanja popolnoma izginil. Vnovična naselitev bi nedvomno pripomogla k povrnitvi ekološkega ravnovesja v Škotskem višavju. Zaradi izginotja volkov se je namreč izredno povečala številčnost srnjadi, kar zelo obremenjuje gozdove. Strokovnjaki pravijo, da tolikšnega števila srnjadi ni mogoče zmanjšati zgolj z lovom, zato bi bilo smiselno na tamkajšnje območje naseliti približ-

no 500 volkov, ki bi v 50 do 60 letih ustrezno razredčili srnjad.

SLOVENSKI LOVCI BESNI NAD »PASJIMI« ILEGALCI

Primorski dnevnik, Dnevnik, 6. 2. (Katja Munih, Jani Alič). – Po pripovedovanju slovenskih lovcev sta dva psa, ki sta bila v lasti italijanskega lovca, na pašniku enega izmed domačinov začela preganjati in moriti ovce. Lastnik je o tem obvestil lovskega čuvaja **Vasjo Bernika**, ki se je napotil na kraj. Iz njegovega uradnega poročila je razvidno, da sta psa ob njegovem prihodu trgala eno izmed ovac, dve pa sta bili že poginuli. Bernik je o tem obvestil starešino LD Kanal, ki mu je naročil, naj psa ujame, če ne bo druge možnosti, pa naj ju odstrelji. Po kar nekaj poskusih in klicanju je lovski čuvaj enega psa le zvilil k sebi in ga ujel, drugi pa je bil napadalen in ker bi po njegovi oceni nadaljeval s pomorom ovac, ga je ustrelil. Dogajanje je potrdil tudi komandir novogoriške Policijske postaje **Vilijan Leban**, ki je povedal, da bodo s pomočjo italijanskih varnostnih organov skušali odkriti lastnika psov in v skladu z Zakonom o varstvu živali izdali plačilni na-

log za okrog 200 €, kolikor znaša zagrožena kazen.

Resnici na ljubo je treba zapisati, da so slovenski lovci besni nad vsakim lastnikom, ki neodgovorno dopušča, da njegovi psi morijo ovce; vseeno, ali gre za »italijanske« ali »slovenske« pse.

DELJENA MNENJA O PREDVIDENEM Odstrelu MEDVEDOV

Kmečki glas, Dnevnik, Delo, 1., 7. in 15. 2. (D. H., Tatjana Pihlar). – Delovna skupina za načrtovanje upravljanja z velikimi zvermi je podprla predlog Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS), da letos v okviru rednega in izrednega odstrela iz narave izločijo 106 rjavih medvedov (in ne 130 medvedov, kot so 3. 2. poročale Slovenske novice). Kot je povedal prof. dr. **Ivan Kos** z Biotehniške fakultete, so se v skupni razpravi soglasno odločili za najvišjo mejo sprejemljivega. Da bi medvede skušali zadržati v notranjosti obširnih gozdov, bodo predvidoma že letos začeli s pilotskim projektom mrhovišč. Pripravljajo tudi strategijo upravljanja z volkovi, je povedal vodja sektorja za politiko ohranjanja narave na Ministrstvu za okolje **Janez Kastelic**.

Dnevnik je objavil mnenje

predsednika LZS **Bogdana Mahneta**, da zdajšnja ocena števila medvedov pri nas temelji le na opazovanjih, ki se vsa opravijo na določen dan, pri katerem na lahko en lovec vidi istega medveda trikrat ali pa eden vidi tri medvede. **Marko Jozonovič**, vodja Oddelka za gozdne živali in lovstvo v ZGS, se brani kritik z ugotovitvijo, da imajo o medvedjih in zverskih zgodbah celovit pretok informacij. ZGS v sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije trikrat na leto, spomladi, poleti in jeseni, opravi štetje medvedov.

Tudi **Janez Kastelic** z okoljskega ministrstva meni, da ni razlogov, da ne bi verjeli stališču ZGS, saj je to edina institucija v Sloveniji, ki že vrsto let opravlja reden pregled stanja (monitoring) vseh velikih zveri. **Viktor Luskovec** (Delo, 1. 2.), nasprotno, napoveduje »črno prihodnost rjavemu medvedu«. Po njegovem država »posega v populacijo, ki je ne pozna«.

Kmečki glas je objavil stališče *Odbora za gozdarstvo in lovstvo* pri Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije, ki nasprotuje povečevanju številčnosti medvedov in volkov. Isti časnik je objavil tudi podatek Veterinarske uprave RS, da zaradi ugodne zime ni selitve ptic; na slovenskih tleh so ostali le labodi, ki pa jih je do petkrat manj kot leto prej. To še

ne pomeni, da se virus ptičje gripe, ki se je konec januarja pojavil na Madžarskem, ne bi mogel razširiti tudi k nam.

SRNJAD IN VANDALI UNIČUJEJO GROBOVE

Dnevnik, 13. 2. (gm). – Celjski svetnik **Emil Kolenc** je mestni svet pozval, da je treba zavarovati grobove na mestnem pokopališču, ki so vse pogosteje tarča vandalov, ki prihajajo na pokopališče predvsem ponoči in kradejo vse, kar jim pride pod roke, tudi strešno bakreno prevleko in žlebove. Škodo povzroča tudi srnjad, zato je pokopališče nujno treba zavarovati z ograjo.

KRAJINSKI PARK SEČOVELJSKE SOLINE SPREMINJAJO V LOVIŠČE

Delo, 20. 2. (B. Š.). – Upravljavci krajinskega parka Sečoveljske soline so ogorčeni, da hrvaški lovci krajinski park spreminjajo v lovišče. Sredi februarja so namreč v delu krajinskega parka, na »spornem zemljišču« na meji med Hrvaško in Slovenijo, ki je na južni strani Dragonje,

umaški in bujski lovci postavili table, na katerih piše: Otvoreno lovišče (odprto lovišče) – Umag in Buje (ter številki XVIII/101 in XVIII/102). To pomeni, da so zdaj tudi uzakonili tisto, kar sta hrvaški lovski družini počeli že vsa leta po osamosvojitvi obeh držav.

Slovenski okoljevarstveni minister **Janez Podobnik** je po pisanju Večera pisal v Zagreb in v njem izrazil presenečenje nad ravnanjem hrvaških lovcev.

AVTOCESTA BO RAZKOSALA LOVSKE REVIRJE

Večer, 24. 2. (Marjan Toš). – Na delovnem posvetovanju članov LD Dobrava iz Svete Trojice so opozorili na znatno število povoženih srn in srnjakov na lokalnih in državnih cestah ter na negativne posledice preganjanja divjadi, ki je občasno tudi žrtev podivjanih psov. Čeprav naj bi ob gradnji avtoceste po Slovenskih goricah upoštevali potrebe divjih živali in zgradili ustrezne podhode zanje, bo po mnenju članov zelene bratovščine avtocesta krepko prizadela naravno okolje in razkosala večino revirjev LD Dobrava. Zato že razmišljajo o njihovem združevanju, da bi v spremenjenih naravnih razmerah lažje gospodarili z divjadjo.

* * *

V Večeru smo lahko prebrali zanimivo pismo **Draga Vešnerja**, referenta za stike z javnostjo pri LZ Maribor: »Slovensko lovstvo bo letos praznovalo svojo stoletnico. Lahko se pohvalimo, da so danes v naravi populacije divjadi, ki jim je grozilo izumrtje. To je dokaz, da smo lovci svoje delo zastavili dobro in pravilno ... Vsako leto v naravo izpustimo večje število fazanov in jerebic, da ohranjamo njihovo populacijo. Spoštovani G. Valpatič, če tega ne bi počeli, potem vi in vaši nasledniki ne bi videli teh ptic v njihovem naravnem okolju ...«

Z nasprotniki lovcev polemizira tudi **Jože Kokalj** iz Ljubljane - Šentvida. »Če se bo medvedu kdaj pisalo slabo, se ne bo zaradi lovske puške, temveč zaradi človekovega poseganja v njegov življenjski prostor,« piše v Dnevniku. Med drugim predlaga ustanovitev Zavoda RS za lovstvo.

Gorenjski glas je 13. 2. poročal o posvetu koalicije nevladnih organizacij za ohranitev Triglavskega narodnega parka. Svoje poglede na park in njegov razvoj je med drugimi predstavil tudi **Michael Vogel**, direktor narodnega parka Berchtesgarden, ki je navedel nekaj nemških izkušenj, ki bi jih prav lahko posnemali v primeru našega TNT.

Primorske novice so poročale o uresničevanju triletnega pro-

jekta Vzpostavitev dolgoročne varstva kosca (*Crex crex*) v Sloveniji, Delo pa o ornitološkem predavanju v Grand hotelu Union Ljubljana. V slednjem je **Tomaž Mihelič** predstavil ptice, ki živijo v osrednji Sloveniji, in napovedal nov ornitološki atlas. **Cveto Zaplotnik** je v Gorenjskem glasu poročal, kako se v Gornji Radgoni že pripravljajo na 5. mednarodni sejem lovstva, ribištva, turizma in aktivnosti v naravi, ki bo od 20. do 22. aprila.

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 28. februarja 2007 je bilo z območja 75 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 219 živali.

Virološki laboratorij Enote za diagnostiko kužnih in drugih boleznih živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 210 lisic, 1 psa, 4 mačke, 1 ovco in 3 glave govedi.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

Jedrta Maurer Wernig, dr. vet. med.,

vodja Oddelka za zdravstveno varstvo živali VURS

Foto: G. Bolčina – Diana

Zakon o divjadi in lovstvu bo prvič spremenjen

Zdajšnje stanje na področju spreminjanja lovske zakonodaje

Sprenehanjem veljavnosti *Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč*, ki je bil v osnovnem besedilu sprejet leta 1976, smo se slovenski lovci po vsej verjetnosti za dolgo časa poslovili od predpisa, ki bi skoraj trideset let obdržal določen koncept na področju varstva, gojitve in lova divjadi. Tako kot na širšem področju varstva narave in okolja se namreč tudi na ožjem področju lovstva v zadnjem času križa, prepleta in bojuje vse več interesov. Paleta le-teh je izredno široka, saj se na eni strani gibljejo od skrajno konservativnih, individualističnih oziroma zasebno-lastniških, ki naravo in divjad vidijo le v luči svoje želje po prisvajanju in izkoriščanju in s tem v luči svojega osebnega bogatenja. Na drugi strani spektra pa se vse bolj uveljavljajo tisti pogledi, ki divjad, druga živa bitja in naravo obravnavajo enako kot človeka, saj izhajajo iz prepričanja, da pravice do obstoja in nemotenega razvoja nima le človek, temveč vsa živa bitja in narava kot celota.

V prepletu takih interesov je treba razumeti tudi dejstvo, da je *Zakon o divjadi in lovstvu* (Uradni list RS, št. 16/2004, v nadaljevanju: ZDLov-1) kmalu po njegovem sprejetju doživel številne napade pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije. Prvo dejanje takega načina uveljavljanja interesov se je končalo 9. 11. 2006, ko je Ustavno sodišče Republike Slovenije, po predhodni združitvi vseh pobud oziroma zahtev, izdalo odločbo št. U-I-98/04. Z njo je sicer v manjšem in za lovce manj pomembnem delu ugotovilo neskladje ZDLov-1 z Ustavo Republike Slovenije. Zato je zakonodajalcu naložilo, da mora neskladje odpraviti v enem letu od dneva objave odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije; to je najpozneje do 23. 11. 2007. Pri tem je treba, resnici na ljubo, poudariti, da je Ustavno sodišče Republike Slovenije zavrnilo veliko večino vloženih pobud, in sicer tistih, ki so zahtevale prevlado zasebnih interesov na področju lovstva. Tako je potrdilo osnovno usmeritev zakona, po katerem se na področju divjadi in lovstva ohranja prevladujoči javni vpliv oziroma interes.

Čeprav nekoliko zunaj koncepta tega sestavka na tem mestu vseeno opozarjam na eno od odločitev Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ki je zanimiva za širšo lovsko javnost. Sodišče je namreč razveljavilo tisti košček prvega odstavka 65. člena ZDLov-1, ki je kot pogoj za ustanovitev in delovanje lovske družine določal združitev najmanj 15 polnoletnih oseb. Tega pogoja ni več, kar pomeni, da je po veljavnem zakonu »**Lovska družina ... društvo polnoletnih oseb, ki se ustanovi, deluje in preneha obstajati po predpisih o družtvih, če ta zakon ne določa drugače**«. Za ugotovitev najmanjšega števila oseb, ki še oblikujejo društvo, tako po novem pogledamo v *Zakon o družtvih* (Uradni list RS, št. 61/06), ki v prvem odstavku 8. člena določa, da lahko »**Društvo ... ustanovi najmanj tri poslovno sposobne fizične osebe ...**« Povedano poenostavljeno: po novem lovsko družino lahko ustanovijo že trije polnoletni občani oziroma lovska družina deluje toliko časa, dokler ima vsaj tri člane.

V skladu z opisano odločitvijo Ustavnega sodišča Republike Slovenije je Vlada Republike Slovenije v svoj normativni program dela za leto 2007 uvrstila tudi spremembe in dopolnitve ZDLov-1, pri čemer Vlada Republike Slovenije načrtuje, da bi moralo biti gradivo predloženo v prvo obravnavo na Vlado Republike Slovenije najpozneje do 12. 6. 2007, skrajni rok sprejema sprememb in dopolnitev v Državnem zboru Republike Slovenije pa je 9. 11. 2007. Akt naj bi Državni zbor Republike Slovenije obravnaval po rednem postopku, njegovo sprejetje pa je Vlada Republike Slovenije označila kot obvezno.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je tako pripravilo *Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o divjadi in lovstvu* (v nadaljnjem besedilu: ZDLov-2), ki ga je s kratko obrazložitvijo predstavilo na sestanku 6. 2. 2007. V skladu z dogovorom na tem sestanku je Lovska zveza Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zveza) proučila besedilo ZDLov-2 in do postavljenega roka nanj podala svoje pripombe. Namen tega sestavka je tako lovce obvestiti o predvidenih spremembah in dopolnitvah našega temeljnega zakona ter o stališčih Zveze do posameznih vprašanj. Pri tem se sestavek omejuje le na glavna, vsebinska

vprašanja, ki so zanimiva za slovenske lovce. Zato pušča ob strani spremljajočo »pravno telovadbo«, ki večine prav nič ne zanima.

Razvrstitev predlaganih novosti v ZDLov-2

Pripravlavec zakona, t. j. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, v gradivu k ZDLov-2 kot razlog za njegovo pripravo sicer navaja uresničitev citirane odločitve Ustavnega sodišča Republike Slovenije. Vendar že pri povrnem pregledu gradiva postane jasno, da gredo predlagane spremembe in dopolnitve daleč prek meja, ki jih je kot obvezne začrtalo Ustavno sodišče Republike Slovenije. Zato je predlagane novosti mogoče razvrstiti v tri skupine, in sicer:

- Najprej so tu spremembe in dopolnitve, ki pomenijo uresničitev citirane odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-98/04 z dne 9. 11. 2006. Do teh sprememb, če se seveda gibljejo v smeri, ki jo je nakazalo Ustavno sodišče Republike Slovenije, se je Zveza opredelila pozitivno.
- Z drugo skupino sprememb in dopolnitev želi predlagatelj izboljšati vsebino ZDLov-1, saj pomenijo popravilo očitnih napak, nedoslednosti, neusklajenosti ali natančnejšo ureditev določenih vprašanj. Tudi te spremembe in dopolnitve Zveza v načelu podpira, saj bodo prispevale k jasnejšemu besedilu zakona in tako k njegovi lažji uporabi v praksi.
- Tretjemu sklopu sprememb in dopolnitev pa Zveza nasprotuje, saj z njimi predlagatelj želi v dokaj čvrsto besedilo zakona povsem neselektivno, brez jasnega koncepta ter bolj ali manj naključno vnesti nekatere povsem nove rešitve, med katerimi so tudi take, s katerimi pobudniki niso uspeli v postopku sprejemanja ZDLov-1.

Vsa naštetá izhodišča Zveze veljajo le, če pri posamezni rešitvi v nadaljevanju ni navedeno drugače.

Uresničitev odločitve Ustavnega sodišča Republike Slovenije

Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije v resnici zahteva le popravek dveh členov ZDLov-1, pri čemer se vse

ugotovljene neustavnosti nanašajo na vprašanja, povezana s koncesijami. Tako bodo po novem imele lovske organizacije, ki so do javnega razpisa v skladu s predpisi in načrti strokovno ustrezno upravljale z loviščem, prednost le pri prvi podelitvi koncesije. To dopolnitev je Zveza podprla, saj pomeni dejansko uresničitev zahteve iz 1. točke odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije.

Ob tem pa je predlagatelj sprememb in dopolnitev k sedanjemu 26. členu predvidel nov, drugi odstavek, po katerem naj bi pri vseh nadaljnjih podelitvah koncesije imela prednostno pravico najprej lovska organizacija, katere večji del članov so lastniki zemljišč in gozdov na območju lovišča oziroma, kateri večji del članov ima stalno bivališče na območju lovišča. Če jih ni, pa lovska organizacija, ki meji na lovišče sedanjega upravljavca. Taka rešitev iz tekme za pridobitev nadaljnjih koncesij v celoti izriva dosedanje upravljavce lovišč. Po mnenju Zveze pri vseh nadaljnjih podelitvah koncesij zakon ne bi smel več določati prednostnega vrstnega reda, temveč naj koncesijo pridobi tisti, ki po opravljenem javnem razpisu dokaže najboljšo usposobljenost za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v lovišču. Koncesijo naj torej dobi najboljši kandidat, zato Zveza predlaga, da se morebitni drugi odstavek 26. člena glasi: **»Pri vseh nadaljnjih podelitvah kon-**

cesije iz drugega odstavka 24. člena tega zakona se pod enakimi pogoji koncesija podeli usposobljeni pravni osebi iz tretjega odstavka 1. člena tega zakona.« Tako stališče je Zveza tudi odločno sporočila pripravljavcu zakona.

Po novem, šestem odstavku 29. člena naj bi 50 % koncesijske dajatve pomenilo prihodek proračuna Republike Slovenije, druga polovica pa naj bi bila prihodek lokalne skupnosti, na območju katere leži pretežni del lovišča. Kot posledico take delitve je moral predlagatelj črtati predvideno oblikovanje posebnega sklada iz sedmega odstavka 29. člena ZDLov-1 in določila, povezana s tem skladom iz osmega odstavka istega člena. Z navedenimi spremembami in dopolnitvami se Zveza v celoti strinja.

Novosti, ki odpravljajo pomanjkljivosti v veljavnem zakonu

Zveza se tudi strinja s skoraj vsemi spremembami in dopolnitvami, ki izboljšujejo besedilo zakona. Med take predloge lahko uvrstimo:

- Predlog, po katerem naj bi upravljavci lovišč, pod pogoji javne službe, poleg dosedanje naloge opravljanja odstrela bolne ali poškodovane divjadi opravljali tudi nalogo **»opravljanja načrto-**

vanega odvzema divjadi v skladu z načrti upravljanja z divjadjo« (2. točka prvega odstavka 21. člena ZDLov-1). Ob vsebinski nespornosti predlagane rešitve pa je kljub temu treba opozoriti, da bo taka rešitev imela za upravljavce določene posledice, saj bo neizpolnjevanje te naloge pomenilo prekršek, za katerega zakon predvideva drastične globe.

- Predlog, po katerem naj bi se višina škode od divjadi dokazovala ne samo z izplačanimi poravnami, temveč tudi z **»izplačanimi stroški za preventivne ukrepe«** (četrti odstavek 29. člena ZDLov-1). Kot osnovo za izračun koncesijske dajatve naj bi se po predlagani dopolnitvi petega odstavka 29. člena ZDLov-1 upoštevali ne samo prihodki od prodane divjačine, temveč tudi **prihodki od prodanih trofeji**.
- Natančnejšo ureditev lova polhov oziroma polhanja. Le-ta naj bi bil dovoljen samo v okviru registriranih polharskih društev oziroma njihovih zvez. Takšno društvo oziroma zveza bi si morala od ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pridobiti dovoljenje za polhanje, posameznik pa bi polhe lahko lovil le z veljavno polharsko dovolilnico. Predvideni zakonski pogoj za polhanje je tudi soglasje upravljavca lovišča, v največ primerih torej tamkajšnje lovske družine.

- Predlog, po katerem bi morala veterinarska služba o najdbi poginule divjadi pred odstranitvijo obvestiti upravljavca, v primerih pogina zaradi prevoza pa tudi policijo (dopolnitev tretjega odstavka 45. člena ZDLov-1).
- Predlog, po katerem naj bi zakon izrecno določil, da ima kandidat za lovski izpit pravico do orožne listine po predpisih o orožju (dopolnitev drugega odstavka 61. člena ZDLov-1), s čimer bo nedvoumno določeno, da imajo pripravniki za lovski izpit pravico do nabave in nošenja lovskega orožja, čeprav še nimajo lovskega izpita in veljavne lovske izkaznice.
- Določitev novega prekrška, ki bi ga lahko storil posameznik, »**ki krmi divjad v nasprotju z načrti lovskoupravljaljskih območij**« (dopolnitev 77. člena ZDLov-1). Zanj lahko posameznika doleti globa v višini od 418 do 1.200 €.

Večja ali manjša presenečenja

Največ pozornosti moramo nameniti tistim spremembam oziroma dopolnitvam, ki so se v besedilu znašle na videz povsem slučajno. Tako lovca takoj zbe- de v oči na prvi pogled drobna dopolnitev 14. člena ZDLov-1. Po predlaganem novem, petem, odstavku naj bi se »**Dolgoročni načrt lovskoupravljaljskega območja in dolgoročni načrt gozdno-gospodarskega območja ... pripravila kot en skupen načrt**«. Predlagatelj tako rešitev utemeljuje z racionalizacijo, ki je vedno dobrodošel razlog, kadar za neko rešitev nimamo drugih, tehtnih argumentov. V resnici predlagatelj predlagane spremembe z ničemer ne obrazloži; Zveza meni, da za takšno rešitev tudi ni nobenih strokovnih argumentov. Lovskoupravljaljska območja niso preprosta preslikava gozdnogospodarskih območij na področju lovstva, saj se oblikujejo po različnih določilih, imajo različna izhodišča ter se teritorialno ne pokrivajo. Predlagana rešitev bi povzročila le podreditev dolgoročnih načrtov lovskoupravljaljskih območij dolgoročnim načrtom gozdnogospodarskih območij. Zato se morata oba načrta še naprej pripravljati ločeno, kot dva samostojna dokumenta, nihče pa ne nasprotuje, da se sprejemata sočasno in vsebinsko usklajeno.

Veliko bolj očitno, kaj želi predlagatelj s to skupino sprememb in dopolnitev, pa postane že ob drugi predlagani novosti, to je **skrajšanju minimalne koncesijske dobe** od 20 na 10 let (tretji odstavek 25. člena ZDLov-1), še zlasti, če jo povežemo z že opisanim poskusom, s katerim bi dosedanje upravljavce

lovišč povsem izrinili od možnosti za tekmovanje pri podeljevanju nadaljnjih koncesij. Pri tem je predlagatelj ponudil naravnost smešno utemeljitev svojega predloga, to je uskladitev dolžine koncesijskega obdobja s trajanjem dolgoročnih načrtov lovskoupravljaljskih območij.

Proti predlagani rešitvi ni težko najti dovolj trdnih in strokovno utemeljenih argumentov. Vse strokovne študije, opravljene doma in v tujini, pa tudi praktične izkušnje iz tujine kažejo, da je 20 let tisto najkrajše obdobje, ki je nujno potrebno, da država s podelitvijo koncesije doseže namen, ki ga ima na področju izkoriščanja naravnih dobrin. Ne nazadnje, morebitno skrajšanje koncesijskega obdobja bi odprlo tudi vprašanje uporabe oziroma vprašanje povrnitve neamortiziranih vlaganj vsem tistim dosedanjim upravljavcem, ki upravljajo z lovskimi kočami in drugimi lovskimi objekti, katerih amortizacijska doba je daljša od 10 let. Ob zadostnih argumentih bo tako nasprotovanje tej spremembi temeljilo v glavnem na vztrajnosti in doslednosti Zveze v postopku sprejemanja sprememb in dopolnitev zakona.

ZDLov-2 želi med novostmi urediti tudi **lov z lokom ter sokolarjenje**, pri čemer naj bi bil lov z lokom dovoljen le v lovnih oborah, za sokolarjenje pa naj bi bilo obvezno dovoljenje upravljavca lovišča. O obeh vrstah lova je bilo v preteklosti že veliko napisanega. Zveza je to pot svoje nasprotovanje v glavnem utemeljila z naslednjim:

- Obe dejavnosti sta po svoji naravnosti bolj šport kot lov in v prvi vrsti zadovoljmeta športne interese posameznikov.
- V obeh primerih sta dejavnosti, ki sta popolnoma neprimerni za trajnostno gospodarjenje z divjadjo, kot jo določa veljavni ZDLov-1.
- Pri lovu z lokom je večja možnost zlorab kot pri lovu s puško. Tak lov v našem kulturnem okolju tudi nima tradicije oziroma ni del našega vrednostnega sistema.
- Pri sokolarjenju se postavlja tudi vprašanje selektivnosti, torej vprašanje, kako preprečiti lov zavarovanih vrst ptic s pomočjo ujed.

Zavriniti je bilo tudi treba poskuse po spremembah in dopolnitvah poglavja, ki govori o odškodninski odgovornosti na področju lovstva. V 54. členu naj bi se z novim prvim odstavkom dodelo splošno načelo, po katerem »**Republika Slovenija ne odgovarja za škodo, ki jo povzroči divjad, razen v primerih, določenih z zakonom**«. Prav tako naj bi bila s predlaganimi dopolnitvami tretjega odstavka 54. člena Republika Slovenija odgovorna za škodo le »**pod pogojem, da so bili opravljeni ukrepi za preprečevanje škode iz 53. člena tega zakona**«.

na«. Gre za škodo, ki je nastala na nelovnih površinah na divjadi ali zaradi lova. Z novelo naj bi se v celoti črtal tudi 59. člen zakona.

V skladu z veljavnim ZDLov-1 z divjadjo upravlja Republika Slovenija, pri čemer je le del teh nalog, to je trajnostjo gospodarjenje z divjadjo, preneseno na upravljavce lovišč. Temu konceptu sledi tudi poglavje o odškodninski odgovornosti, ki predpisuje objektivno odgovornost upravljavcev lovišč za škodo, ki jo povzroči divjad v lovišču na kmetijskih in gozdnih kulturah. Republika Slovenija pa, poenostavljeno rečeno, odgovarja za škodo v vseh tistih primerih, ko upravljavec lovišča ne more vplivati na nastanek škode. Ob strogi analizi predlaganih sprememb in dopolnitev lahko ugotovimo, da predlagatelj z njimi niti ne bo dosegel postavljenega cilja, to je omejitve svoje odškodninske odgovornosti. Bi pa morebitno sprejetje predlaganih sprememb in dopolnitev vneslo v sedanjo dokaj jasno, razumljivo in sistematično ureditev precej zmede in nejasnosti. Posledica zahteve po izvrševanju ukrepov za preprečevanje škode, kot pogoj za odškodninsko odgovornost Republike Slovenije, pa bi bila množična uporaba kemičnih sredstev in s tem negativni vplivi na okolje.

Od vseh predlaganih sprememb je Zveza najbolj odločno nasprotovala drobnemu dopolnilu petega odstavka 67. člena ZDLov-1, ki naj bi območnemu združenju upravljavcev lovišč (v nadaljnjem besedilu: OZUL) podelil status pravne osebe. Pri vsem tem je najbolj žalostno to, da gre za dopolnilo, ki so ga rodila nesoglasja med samimi lovci. Ob tako hudih posegih med divjad in v okolje ter ob nasprotovanju naši dejavnosti z vsi strani lovci žal nismo sposobni strniti svojih vrst, temveč tudi znotraj lastnih organizacij bijemo boj za prestiž, »oblast«, prevlado, edini prav in podobno.

Zveza meni, da so lovske družine in njihove zveze ter OZUL enakovredne lovske organizacije, ki bi morale kar najtesneje sodelovati pri opravljanju svojih nalog. Pri tem so lovske družine in njihove zveze pravne osebe, ki si v skladu s predpisi o društvih same določajo obseg svojih nalog, OZUL pa so »društvu podobne pravne osebe brez pravne subjektivitete«, ki torej nimajo pravne osebnosti in katerih obseg nalog natančno določa zakon. Za ta zakonsko določen krog nalog OZUL tudi ne potrebujejo pravne osebnosti. Tiste naloge, ki jih lahko opravlja le pravna oseba, pa v praksi lahko opravlja tudi območna lovska zveza (ZLD/LZ). V veliki večini primerov se je v praksi sodelovanje med OZUL in območnimi lovskimi zvezami tudi razvilo v tej smeri.

Res pa je, da je v nekaj primerih nastalo rivalstvo ter želje po podreditvi območne lovske organizacije OZUL. Takim ciljem, ki so v glavnem želje posameznikov, ki se v lovski organizaciji ne znajdejo več oziroma nimajo več tistega mesta, za katerega menijo, da jim pripada, služi predlagana dopolnitev petega odstavka 67. člena ZDLov-1. Zato je zveza Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano obširno in natančno seznanila z razlogi, ki govorijo proti predlagani rešitvi, pa tudi s posledicami, ki bi lahko nastale. Ne nazadnje je ilustrativen tudi podatek, da Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v obrazložitvi ni zmoglo navesti niti enega argumenta, s katerim bi utemeljilo svoj predlog.

ZAVOD ZA LOVSTVO kot srednjeročna naloga na področju lovstva

Zveza torej meni, da bi moral predlagatelj zakona v tej fazi s spremembami in dopolnitvami le uresničiti odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije ter popraviti očitne napake v zakonu. Morebitno širše spreminjanje ZDLov-1

pa bi moralo biti bolj sistematično, načrtno in medsebojno povezano (koherentno). To se bo prej ali slej tudi zgodilo. Zato je Zveza že ob tej priložnosti opozorila na eno od temeljnih vprašanj, ki ga bo treba odpreti ob prvi, vsebinski spremembi ZDLov-1. Gre za **ustanovitev Zavoda za lovstvo** kot javnega zavoda, katerega ustanoviteljica bo država in ki bo opravljal naloge javne službe s področja upravljanja z divjadjo. Take in druge strokovne naloge bo Zavod za lovstvo opravljal v tesnem sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije, Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave, Javnim zavodom Triglavski narodni park in drugimi sorodnimi zavodi, vendar kot samostojen javni zavod, ki suvereno povezuje vse strokovne sile na področju lovstva. Ne nazadnje je država na vseh sorodnih področjih že ustanovila javne zavode. Zadnji tak primer je ustanovitev Zavoda za ribištvo Republike Slovenije na podlagi Zakona o sladkovodnem ribištvu. Področje lovstva je očitno zadnje, ki še čaka na svoj javni zavod.

Zveza težko pričakuje tak zavod, saj je tudi na področju lovstva mogoče zagotoviti optimalen preplet nalog, ki jih

opravljajo državni organi ter nevladne organizacije. Združitev vseh strokovnih prizadevanj bi rodila močne sinergične (sodelujoče) učinke, kar bi omogočilo hitrejši razvoj lovske stroke. Republika Slovenija bi se tudi s tem uvrstila v krog tistih sodobnih držav, ki se lahko pohvalijo, da so potencial nevladnih organizacij znale izkoristiti za doseg vedno zahtevnejših ciljev oziroma vedno višjih standardov na področju upravljanja z divjadjo in pri varstvu narave.

Razprava o ustanovitvi Zavoda za lovstvo in sama ustanovitev le-tega bo za marsikoga tudi boleča. Vendar to še ni razlog, da bi razpravo o tej temi morali skrčiti na ozke strokovne kroge. Nasprotno, razpravo je treba organizirati kot široko javno razpravo, v kateri bo imel vsakdo pravico povedati svoje mnenje, sprejeta pa naj bo tista institucionalna rešitev, ki bo najbolj koristila divjadi in slovenskim lovcem. Prav nič ne dvomim, da je to Zavod za lovstvo kot samostojni javni zavod. Že v tem trenutku se ne postavlja več vprašanje, ali bomo imeli Zavod za lovstvo ali ne, temveč, zakaj ga še nimamo.

Goran Šuler, univ. dipl. prav.

O obstoju območnih lovskih zvez na primeru ZLD Ljubljana

Vsi, ki ste sodelovali pri zadnjih občnih zborih svojih ZLD, še posebno tisti, ki ste (bili) vezani na ZLD Ljubljana, poznate problematiko in razmere glede njihovega obstoja in delovanja. Z gledišča razmer pri ZLD Ljubljana, ki je morala prva odpustiti redno zaposlenega in dolgoletnega tajnika, bom opisal le najbolj bistvene informacije za člane ZLD Ljubljana (obenem pa v informacijo tudi članom drugih ZLD), saj je prostor v Lovcu omejen. Verjamem, da bo tudi druge lovce zanimalo, kako nameravamo delovati v naši ZLD Ljubljana v prihodnje.

Nova Pravila ZLD Ljubljana bodo omogočala, da naša članica (LD) lahko kadar koli izstopi iz ZLD Ljubljana. Naj zapišem, da kot predsednik ZLD Ljubljana zahtevam, da moramo ravnati v skladu z veljavno zakonodajo, zato nikogar ne smemo in ne bomo siliili, da je (ostane) naš član!

ZDLov-1 v 66. členu zapoveduje obvezno združevanje LD v LZS, obveznega združevanja v območno lovsko zvezo pa zakonodajalec ni predvidel. Novi Zakon o društvi uveljavlja še bolj demokratična načela za delovanje društev, ki morajo temeljiti na prostovoljni odločitvi članstva. Vendar vsi, ki delamo v lovstvu, vemo za zajeten obseg nalog. Zaradi velikega števila LD v Sloveniji in zaradi njihove prostorske razpršenosti ter območnih posebnosti so potrebna tudi organizacijsko ožja zaokrožena območja, kjer je lažje opraviti skupne zadeve in naloge lovskih organizacij. Težko ali domala že kar nemogoče je urediti tekoče poslovanje in reševanje vseh nalog 416 LD v Sloveniji neposredno zgolj z enega mesta (LZS).

Neka oblika dela po območjih (takšnih ali drugačnih) je vedno potrebna; kot taka, npr., že obstajajo upravljalska ali volilna območja (okoliši), saj pri takšnem obsegu opravil in postavljenih nalog drugače ni mogoče učinkovito delovati. Podobno kot v drugih območnih lovskih zvezah smo tudi za LD iz svoje območne zadeve usklajevali v okviru ZLD Ljubljana in s tega mesta poskušali uveljavljati skupne interese. Nekaj jih z delovanjem zveze ni bilo zadovoljnih, zato so izstopili ali pa zgolj niso več poravnali članarine. Vsekakor lahko rečemo, da je bilo nezadovoljstvo povezano tudi z **neuresničevanjem interesov članic ZLD Ljubljana**. Zato se je, npr., lani Občni zbor ZLD Ljubljana odločil, da se ne bo udeležil novembrskega Občnega zbora LZS. Že takrat so nekdanjega predsednika ZLD Ljubljana (in zdaj mene) spraševali, zakaj tako ... in ali je to koristilo naši zvezi? Moj komentar, kot enega izmed starešin LD na tem zboru, je lahko samo naslednji – odločitev občnega zbora je treba spoštovati. Zato po drugi strani v zdajšnjem UO LZS nimamo nobenega svojega zastopnika. Dejstvo pa je, da je bila odločitev o neudeležbi sprejeta z večino prisotnih LD in da ima ustrezno veljavo. Osebnostno menim, da je »obstrukcija« legitimna način delovanja v vseh demokratičnih družbah; izraža protest manjšine, kadar ne želi sodelovati pri rešitvah, ki jih ne podpira. Iz zapisnika Občnega zbora ZLD Ljubljana iz minulega leta izhaja zahteva, da se sklic opravi tako, da bo v najkrajšem mogočem času uveljavljeno zakonito stanje. Nekatero nepravilnost v LZS, izpostavljene na OZ, so bile v

tem času, po zagotovitvi pristojnih z LZS, že odpravljene, zato lahko rečem, da je OZ ZLD Ljubljana kljub neudeležbi uveljavil del svojih interesov.

V osnutku novih pravil je zapisano, da bodo ponovne volitve, in to na podlagi Pravil LZS, ki bodo usklajena z ZDLov-1 in zakonom o društvih. Za uresničitev zakonskih določb ni potrebna udeležba na zboru, saj mora LZS svoja pravila uskladiti z veljavnim zakonom. Koliko pa lahko vplivamo na nova pravila LZS, se bo izkazalo zdaj, ko smo jih prejeli v obravnavo in bomo nanje podali svoje pripombe.

Zato naj navedem tudi osebno stališče glede koncepta nove organiziranosti in Pravil, ki sem ga predstavil tudi na volitvah. V novih pravilih je treba uveljaviti načelo splošnih demokratičnih volitev. Neurejenost razmer v lovskih vrstah povzroča tudi uporaba preživete oblike delegatskega sistema. V LD svoje vodstvo volijo vsi člani, podobno imajo pravico voliti vsi predstavniki (starešine oz. predsedniki) članov v območni lovski zvezi, torej vse LD. Zakaj na nivoju LZS temu ni tako!? Osnovna članica LZS je po ZDLov-1 lovsko družina (LD). Kot taka ima tudi pravico, da prek svojega predstavnika uveljavlja svojo voljo in voli predsednika LZS oziroma, da skupaj z drugimi izbere svoje zastopnike v organih zveze. Znani »kongres starešin« v Hotelu Mons (25. 6. 2005) je pokazal, da je to mogoče (a je racionalno res le za velike, pomembne odločitve, kot so npr. volitve vsaka 4 leta). Čeprav je bil »kongres« razveljavljen, pomeni legitimno izraženo voljo predstavnikov vseh LD. Seveda imamo v območnih zvezah in LD različne poglede. Mogoča je tudi drugačna oblika organizacije in izpeljave volitev ter predstavnikov, in sicer po zaokroženih (volilnih) območjih, vendar je treba zagotoviti, da pri tem sodelujejo vse LD. ZDLov-1 v 66. členu postavlja na prvo mesto **lovsko družino (LD)** in **le zanjo pred-**

pisuje obvezno združevanje. Ta pomembnejša vloga se bo morala uveljaviti tudi v novih pravilih.

Pripravljalci novih pravil opozarjajo, da je treba sprejemati kompromise, če želimo urediti razmere v lovskih vrstah. S tem se seveda strinjам, vendar takoj dodajam, da zaradi tega ne bomo **zastavljali članic naše območne zveze**. Koncept pravil, ki smo ga prejeli v obravnavo, predvideva, da se članstvo v upravnem odboru pridobi pod neenakimi pogoji. Območje z do 500 člani (spodnje omejitve torej sploh ni!) ima en glas v upravnem odboru in razumljivo je, da ob takem merilu pridobimo drugi glas pri 1000 članih. Vendar temu ni tako – dobimo ga šele pri 1.500 članih. Pri tem smo na škodi v večjih volilnih okoliših, kjer sta na tak način zmanjšana vloga in pomen najmanj 500 lovcev. V takem primeru ne moremo sklepati kompromisa; zastopati moramo **enakopravnost lovcev**, zato take rešitve ne bomo podprli, ker naše člane postavlja v podrejen položaj. Verjamem, da bomo spremembo uveljavili že v postopku usklajevanja

obstojećih novih pravil, saj tudi nismo edina zveza, ki je s tem oškodovana.

Za uveljavitev takšnih, bolj demokratičnih konceptov, **pa je potrebna udeležba na občnem zboru LZS** in sodelovanje v njenih organih, ker je le tako mogoče uveljaviti in predstaviti argumente tudi drugim. Le tako bomo sploh imeli možnost, da kaj dosežemo! Sprejeti moramo tudi dejstvo, da bo obveljala volja večine. Takšna so pravila demokracije! Velja pa tudi, da če bomo stali ob strani, nam bodo pravila pisali drugi. Ob tem vsekakor velja pohvaliti trud in prizadevnost komisije, ki je uspela v tako kratkem času pripraviti nova pravila LZS.

Želim tudi opozoriti, da LD kot posamezniki dandanes ne moremo urediti vsega. Sami ne moremo upravljati lovišča. Da bi to lahko učinkovito storili, smo se že v preteklosti povezovali v razne oblike regionalnih lovskih organizacij, kjer je dela dovolj za vse dela voljne, pa še ga ostane ... Skratka, v okviru ZLD smo se LD povezale, ker smo le v takšnem organu lahko uspešneje uresničevale svoje inte-

rese in skupne cilje. Pozitivni rezultati dela vseh lovcev iz takšnih interesnih območnih enot v preteklosti so vidni še dandanes in se bodo v prihodnosti v primerih okrnjenih območnih lovskih organizacij po Sloveniji izkazovali le vedno bolj in bolj.

Podobno je že videti pri zdajšnjem združevanju v ZLD Ljubljana. **Takšno združevanje mora obvezno temeljiti na podlagi skupnih interesov in ciljev!** Pa naj si bo to izmenjava izkušenj ali pri reševanju skupnih problemov, ki se nam porajajo ob uresničevanju zakonsko določenih ali drugih nalog, povezanih z lovstvom. Glede na **nerazumno visoke kazni** glede na ZDLov-1 se je nanj treba še kako dobro pripraviti. **Pridobitev pravice (koncesije) za upravljanje z loviščem** je gotovo cilj vsake naše članice in zato naš skupni cilj! Prav zato se je v preteklosti že izoblikovala vrsta aktivnosti, ki potekajo v okviru ZLD Ljubljana in bi jih morali še nadalje razvijati in krepiti. Menim, da, npr. (moja), LD potrebuje neko obliko interesne povezave, v kateri se bodo opravile aktiv-

nosti, ki jih sami v družinah ne bomo mogli opraviti oziroma, da jih bomo bolje opravili združeni v večjo, enako mislečo enoto, ki bo znala zastopati tudi interese regijskega značaja. Potrebujemo, npr., **lovske strelske tekme, kinološke ali druge lovske prireditve**, brez katerih bo medsebojno druženje zamrlo. Zavedati se moramo, da bomo brez nadaljnjih in sprotnih **oblik izobraževanja** na posameznih področjih dela veliko težje pridobili koncesijo in dobro upravljali z loviščem in divjadjo v njem. Potrebujemo učinkovito, širšo, povsem lovskodruštveno osnovo za povezovanje, kjer si bomo lahko izmenjevali izkušnje pri našem delu ali kjer bomo v skupini podobno mislečih enot povedali, kaj je naš **dejanski društveni interes** v slovenskem lovstvu in ki ga bomo s skupnimi močmi skušali uveljaviti. Tega se očitno bojijo prav tisti, ki so nam z zakonskim predlogom, ki je bil potem tudi uveljavljen, to preskušeno obliko tudi »zrušili« in se skrili za možnost »prostovoljnega« združevanja. Hkrati pa so uveljavili druge, podobne oblike ob-

veznega združevanja. Oceniti moramo, kaj smo torej s tem pridobili lovci ali lovske družine? Zakaj moramo lovci in lovske družine, ki predstavljajo društveno organizirano civilno družbo, delovati v kakršnih koli oblikah prisilnega združevanja!?

Dejstvo je: če ima **območna lovska zveza ali katera koli druga organizacija svojo vsebino dela** in zna zastopati in uveljavljati interese, ki jih zahtevajo njene članice, sploh **ne bi potrebovala zakonske pomoči pri urejanju združevanja**. To so slovenski lovci nedvomno spoznali že pred 100 leti, zato je zdaj toliko težje razumeti, zakaj se ne znamo več pogovarjati in predvsem dogovarjati ter naposled uskladiti stališča znotraj lovske organizacije – in vsaj navzven delovati enotno! Predvsem pa mora organizacija delovati v dobro vseh lovcev. Kritika in z njo povezana opozicija bosta vedno obstajali in sta tudi dobrodošli, če sta dobro argumentirani. Zato se ju tudi podaljški in resorji vladnih služb ne bi smeli bati! Res pa je tudi, da imamo še vse preveč lovskih razprtij vsepovsod: v LD, ZLD in LZS; a tudi te je še mogoče prenašati, dokler nam vsem ne škodijo!

Vendar, če člani ocenijo, da ne vidijo potrebe, in menijo, da bodo v LD sami učinkovitejši, da je delo npr. ljubljanske ali druge območne zveze nepotrebno ali predrago, ker jim ne prinaša nobene koristi, potem dejansko res ni razlogov, da bi bili skupaj. Seveda s tem ne pozivam LD, naj izstopijo – prav obratno. Želim le apelirati na nekatere, da je čas, da se sami jasno odločijo, kako v prihodnje, da bomo preostali vedeli, na koga lahko računamo pri skupnem delu. Tudi ni moj namen, da bom »stečajni upravitelj ZLD Ljubljana«, ampak da si postavimo jasne cilje, načrte in tako osnujemo temelje za skupno sodelovanje vseh tistih, ki si to želimo. Da pa lahko načrtujemo obratovalne stroške, moramo vedeti, za kakšen obseg članic bomo delali.

Če vemo, zakaj smo povezani, potem vemo tudi, koliko smo pripravljeni za to prispevati, katere temeljne cilje želimo uresničiti, o katerih se lahko skupaj pogovarjamo ali sklepamo kompromise. Obseg našega delovanja, s tem pa tudi višina članarine, sta torej odvisna od naših skupnih interesov. Osebnost me je v preteklosti motilo tudi sprenevedanje nekaterih LD, ki niso hotele plačati članarine, a so kljub temu želele, da so se zanje opravljale vse aktivnosti – od organizacije izobraževanja, svetovanja do sponzoriranja tekem in drugih storitev, ki jih nudi zveza svojim članicam – za enako ceno. To preprosto ni pošteno in ne odraža lovskega tovarštva, zato je temu treba narediti konec. Najprej bomo poskrbeli za naše članice, če pa bo ostalo še kaj časa in prostora, bomo skušali pomagati tudi drugim. Vsekakor pa bom kot predsednik preprečil, da bi z denarjem od že tako minimalne članarine plačevali aktivnosti za nečlanice naše zveze. Z veseljem ugotavljam, da je *Sporazum o sodelovanju* že podpisalo dovolj LD, da ZLD Ljubljana lahko nemoteno nadaljuje z delom. Letos sta se nam pridružili še dve LD.

Lani je bilo boleče ukinjeno delovno mesto poklicnega tajnika. Zdaj bomo morali veliko aktivnosti opraviti člani UO in komisij sami. Nekatere aktivnosti bo treba oddati v reševanje ustreznim strokovnjakom (po pogodbi o delu) in opravljeno delo plačati. Strošek bo seveda bistveno manjši, kot je bila plača prejšnjega tajnika. Naš cilj je zagotoviti, da bomo našim članicam ZLD Ljubljana za članarino (8,35 €) nudili največ, kar je mogoče. Seveda pa bo težko konkurirati zvežam s profesionalnim osebjem, ki so doslej uspešno pridobivale nove članice iz naše zveze. Tako aktivno lobiranje je še vedno zaznati tudi pri (zaradi) oblikovanju volilnih okolišev in pri drugih aktivnostih, ki jih pripravljamo v območnih zvezah. Upam, da bo **konkurenca in preriva-**

nje za članice koristila predvsem LD. V preteklosti se je »zgodil odhod« nekaterih prejšnjih članic naše ZLD v sosednje zveze ali tudi nikamor. Ob tem bi rad opozoril, da zaradi tega ne želimo nikogar obsojati. LD, ki so odšle v drugo zvezo, so gotovo imele za to svoje upravičene razloge, prav tako tiste, ki se niso nikjer območno organizirale. Razveseljiva je ugotovitev, da se v našo ZLD pa tudi v druge območne zveze vračajo nekatere LD, ki zdaj jasno povedo, kaj želijo od ZLD imeti za plačano članarino.

Menim tudi, da mora vsaka LD natančneje vedeti, kaj dobi iz članarine, ki jo nakaže LZS. Vendar kot starešina le

ene izmed LD v Sloveniji pri tem sam ne morem spreminiti ničesar. Če pa se povežemo z drugimi, enako mislečimi, bomo lažje in hitreje dobili odgovor na jasno postavljeno vprašanje, za kaj je bil porabljen naš denar. **Ta kontrola je še zlasti pomembna povsod tam, kjer moramo dati denar na podlagi zakonsko določenega obveznega združevanja!**

LD je temeljna celica slovenskega lovstva in upam, da bo tako tudi ostalo. Zaenkrat tudi spremembe ZDLov-1, ki jih je treba opraviti po odločbi ustavnega sodišča, tega ne spreminjajo. Seveda pa bo spreminjanje ZDLov-1 (ustavna odločba določa enoletni

rok za uskladitev) **nevarnost in priložnost za spreminjanje tudi drugih določb!** Zato se moramo **hitro ustrezno organizirati**, da bomo uspeli **uveljaviti naš skupni interes**. Podali smo že pripombe na predlog ZDLov-2, ker ta **predlog spreminja tudi določbe, ki jih ni zahtevalo ustavno sodišče**, in to v škodo lovstva in divjadi. Na to ni bilo nobenega odziva. Pričakujem, da bo v Lovcu v kratkem obrazloženo, kaj je LZS storila na tem področju. Naj za ilustracijo navedem samo primer, kako ZDLov-1 **nepravično obravnava lovca v primerjavi z Zakonom o varnosti cestnega prometa**. Če se odpelješ z avtom na lov in pozabiš denarnico, v kateri imaš veljavno vozniško ali prometno dovoljenje, je predpisana kazen 10.000 sit. Če pa kot lovec pozabiš lovsko izkaznico, je kazen od 100.000 do 300.000 sit. Kazni ne bom preračunaval v €, ker je bistveneje doseči, da se kazni enakovredno ovrednotijo! Vendar so to že teme, o katerih se bo še razpravljalo in bosta potrebna poseben članek in **ponovna ustavna presoja**, če pripravljavec zakona ne bo želel prisluhniti argumentom!

Naj na koncu povem tudi predstavnikom drugih ZLD/LZ, da je ZLD Ljubljana, sporazumno z LZS, ob razumevanju problematike skrčila svoje poslovne prostore na Župančičevi 9 v Ljubljani. Obdržala je le eno pisarno za delo 27 članov, ki v okviru UO in komisij opravljajo delo prostovoljno. Upam, da bo nekaj denarja ostalo tudi za delno plačilo honorarnega tajnika. Tudi tako so se zmanjšali stroški. Kljub temu pa nam je še ostal prostor za hranjenje potrebne dokumentacije in prostor za delo ter manjše sestanke. V prihodnje bomo organizirali občne zborove ZLD v lovskih domovih naših članic, da se bomo tudi na tak način medsebojno bolj spoznali in ceneje zborovali. Kljub poznim volitvam smo program in načrte v okviru ZLD Ljubljana že sesta-

GLOSA

Moja kaluža ...

Zame je dovolj moja kaluža, kaj mi mar za jezero ali morje. V moji kaluži lahko rijem po svoje, se valjam in hladim, pa še ne pridipravov se znebim. Potem se malo počoham in uživam po svoji mili volji. Kaj mi mar jezero in morje! V jezeru je preveč čista voda, sem preveč viden in se le odkriva moja intima, ki ni vedno po meri drugih. Na morje ne hodim rad, ker je predaleč in je tudi preveč osebkov, pa še pametnejši hočejo biti od mene, zato se najbolje počutim le v moji kaluži. Sicer pa je v zadnjem času mogoče, da grem iz svoje kaluže na morje. Zakaj bi hodil preko jezera, ki je preblizu moje kaluže, tam me že poznajo in bi se moral še kopati v čisti vodi. To pa mi ni najbolj po volji, ker moram za to tudi plačati. Zato nekateri mislijo, da jim bolj ustreza iti iz kaluže naravnost v morje, če že moramo vanj. Menim, da bi si morali biti v tem enotnega mnenja, če želimo dobro naši vrsti.

Foto: K. Schneider

Verjetno ste že ugotovili, kaj je zame kaluža, jezero in morje!? Jaz se dobro počutim v vseh treh. Upam, da nas je še veliko takih, saj bomo le tako preživeli in ostali močnejši, bolj zaznavni tudi na drugih področjih. Glejmo malo dlje, malo širše kot le od cevi do srnjaka. Zato upoštevajmo vse tri stopnje naše organiziranosti – to je LD, ZLD in LZS pri že tako dolgo pričakovani in nujni – normativni ureditvi slovenskega lovstva.

Jože Kokalj
Ljubljana

vili in tudi začeli izvajati. Le tako bomo ob koncu leta lahko povedali, kaj smo uspeli narediti. V sedanjih razmerah bo ZLD znala pokazati svo-

jim članicam, kaj je naredila, da upraviči svoj obstoj.

Lado Bradač,
predsednik UO ZLD
Ljubljana

Pogled še z druge strani »rampe«

V 3. letošnji številki Lovca, na strani 120, ste lahko prebrali »senzacionalno« novico o postavitvi zapornice, ki jo je postavila skupina lovcev iz LD Padež v ZLD Novo mesto na območju 1. novomeškega OZUL. Zato o tem nekaj resnice še z naše strani.

Res je zapornica postavljena na vhodu krožne ceste, ki pelje skozi večji predel zasebnega gozda. Res je tudi, da je cesta služila občanom, predvsem iz oddaljenih ob-

zapornic na obeh straneh krožne ceste, s čimer bi dejansko zaprl vstop v območje, kjer je prosilec pretežni lastnik. Oba, Zavod in tudi LD Padež, se s tem nista strinjala, zato so pripravili elaborat za zapornico samo na eni strani; in sicer na vhodu krožne ceste z glavne, asfaltne ceste.

Po postavitvi, pri kateri je res sodelovalo tudi nekaj članov LD Padež, je upravljavka zemljišča (lastnik namreč ne živi v Novem mestu) predala ključe vsem, ki so navedeni v

Foto: A. Repovž

Na drugi strani krožne ceste stoji le tabla.

močij, za odlaganje smeti, bližnjim Romom pa za pridobivanje drv za kurjavo. Dejstvo je tudi, da smo tako lovci v sodelovanju s prebivalci bližnjih vasi s tega območja vsako leto odpeljali kar velike količine različnih odpadkov, med njimi tudi nevarnih. In dejstvo je tudi, da je bil omenjeni gozd nekdanjemu lastniku vrnjen v denacionalizacijskem postopku.

Zaradi omenjenih težav je zdajšnji lastnik zaprosil ZGS OE Novo mesto za postavitev

elaboratu, in sicer: GG Novo mesto, GRC Novo mesto, PP Novo mesto, MO Novo mesto, KS Birčna vas in tudi LD Padež. Žal ključev ni nihče uporabil, saj je bila že po dveh postavitvah zapornice onesposobljena tudi ključavnica. Torej trditev, da imajo ključe zapornice samo člani skupine, je dezinformacija in neresnica!

Pomembno dejstvo za nas pa je, da se je s postavitvijo zapornice bistveno zmanjšalo odlaganje smeti, pri tem pa ni nikomur onemogočen in kra-

ten dostop v gozd oziroma lovcem v lovišče. Posebno lovcem ni bila nikoli s strani lastnika zemljišča na tem območju kratena pravica do postavitve lovnih naprav (v lastnikovem gozdu imamo člani LD Padež postavljeno avtomatsko krmilnico ter več visokih prež), še najmanj pa pravica do lova.

Torej je pisanje pisca prispevka netočno in neresnično, zato bi bilo v prihodnje

bolje, da bi se pisec predhodno pozanimal pri upravljavcu lovišča o resničnih dejstvih.

Tudi o tem, kakšni so cilji takšnega pisanja nekaterih članov slovenske lovske organizacije, komentar najbrž ni potreben.

In še nekaj: spodaj podpisani pri postavitvi nisem sodeloval, sem pa zapisal drugo stran resnice.

Jože Kastelic,
starešina LD Padež

100 + 100 = 200!

To je preprost izračun, vendar v prenesenem pomenu izkazuje tudi število medvedov, letos predvidenih za odstrel na Hrvaškem in v Sloveniji. Tolikšen odstrel, v večini Evrope iztrebljene, povsod drugje pa ogrožene vrste, mora vzbuditi zanimanje dela lovske, predvsem pa tudi širše javnosti.

Stara ljudska modrost nas uči, da skrajnosti niso dobre. Ena skrajnost so tisti glasovi iz Evrope, pa tudi domačih logov, ki so proti vsakemu odstrelu in simpatije do medveda povezujejo s plišastimi medvedki iz otroštva. Druga, očitno nevarnejša skrajnost pa so sedanji načini dvomljivega ugotavljanja številčnosti in s tem povezanega preveč razvitega (hipertrofičnega) načrtovanja in predpisovanja, v katerem imajo odločilno besedo novodobni, včasih tudi samozvani strokovnjaki in politika. Zlasti s slednjo ima lovstvo kar nekaj zgodovinskih, predvsem slabih izkušenj, saj je varstvo narave in divjadi tako resna naloga, da o tem ne bi smeli odločati zgolj po dnevnopolitičnih potrebah.

Res je tudi, da je nova in ne še povsem izoblikovana zakonodaja na področju lovstva in divjadi nedvomno nova preizkušnja za slovensko lovsko organizacijo, katere enotnost in trdnost je bila rahlo načeta že z zakonom iz leta 1976. Ob tem želim opozoriti na njeno skoraj povsem pasivno in obrobno vlogo, pa tudi nemoč ob sedanjih »medvedjih dogodkih«. Seveda pa ne gre zgolj za medveda, pač pa tudi za posledice maligne birokracije, ki lovsko organizacijo iz dneva v dan vztrajno potiska na obrobje in njeno potrpežljivost nenehno preskuša z novimi obveznostmi, od katerih vrsta nima neposredne povezave z vsakodnevnimi nalogami pri varstvu in gojitvi divjadi. Ali se država in njeni organi res ne zavedajo kratkovidnosti in mogoče dolgoročne škodljivosti ob tem, da za vrat stiska tiste, ki so z vsem srcem zavezani prostovoljnemu delovanju pri varstvu in gojitvi divjadi!? Ali so sedanji dogodki v slovenski lovski organizaciji in zlasti v njenem vodstvu zgolj tranzicijske narave ali pa gre za nekaj več; po izkušnjah iz zgodbe lastninskega preoblikovanja v našem gospodarstvu in v kateri so kratko potegnili mali ljudje. Se torej podobno obeta nam in divjadi?

Iskanje skupnih stališč in rešitev, ki bodo po eni strani zagotavljale trdnost in enotnost Lovske zveze Slovenije, tudi v njenem odnosu do države in tujine, po drugi strani pa bodo pomenila nadgradnjo že doseženih demokratičnih odnosov, je očitno proces, ki terja tolikšno strokovno in fizično angažiranje, da za razprave in odločanje o divjadi zmanjkuje časa. Kako dolgo še?

Usmeritve o varstvu in gojitvi velikih zveri, zlasti medveda, so vezane na soglasje v političnem in lovske »habitat«. Vendar bi se morali namesto argumentov o številu konfliktov med človekom in zvermi bolj ukvarjati z odpravljanjem vzrokov. Slednje je predvsem v odgovornosti politike in države Slovenije, ki mora poiskati in oblikovati dolgoročne rešitve in ki jih bo mogoče materializirati tudi z evropsko podporo. Medved je slovenska blagovna znamka, ki nas umešča visoko v hierarhiji evropskih meril ohranjenosti narave. Za njegovo ohranitev pa poleg strokovnih podlag potrebujemo le še nekaj: ne kmetijske, pač pa kmečko pamet!

Blaž Krže

Boljša paša, težja srnjad

Prvobitno je bila srnjad pretežno v mešanih, listnatih gozdovih hrasta, bukve in gabra živeča vrsta. V takih gozdovih sta ponavadi tudi bogata grmovna in zeliščna podrast ter zanjo prehransko ter bivalno privlačen *gozdni rob*. S postopno spremembo naravne krajine in izginjanjem velikih zveri se je številčnost srnjadi hitro povečevala. Ob večanju njene številčnosti se je njen prvotni življenjski prostor z gozdnega roba širil tudi v notranjost gozdov. Zato je bila *gozdna srnjad* tudi lažja, saj je imela tamkaj slabše prehranske možnosti kot srnjad gozdnega roba. Druga smer širjenja srnjadi je bila usmerjena v negozdni, t. j. *kmetijski prostor*. Ob tem je postala nekoliko vprašljiva tudi teza, naj bi srnjad za svojo prehrano in presnovo nujno potrebovala tudi trdo lesno pašo, kot so mladi poganjki, pa tudi popje. Pozneje se je izkazalo, da srnjad dobro

uspeva tudi povsod tam, kjer je na voljo dovolj raznolike, lahko prebavljive rastlinske hrane. Glede tega potrebo očitno zadovoljujejo tudi obdelane kmetijske površine. Ob tem je nastajal dandanes že povsem določen tip ravninske, lahko bi rekli tudi negozdne srnjadi. Ta tip srnjadi je pridobil nekatere značilnosti, ki so podobne v skupini živečim (črednim), stepskim vrstam, saj se srnjad jeseni in pozimi, odvisno od njene siceršnje številčnosti, združuje v večje zimske trope. Tak razvoj je po eni strani nedvomno posledica njene velike prilagodljivosti, ki jo je pospeševalo tudi nastajanje vse obsežnejših monokulturnih površin.

Med gozdno, robno in poljsko srnjadjo so razlike v načinu življenja in prehranjevanja, ki so očitne tudi v različni telesni konstituciji in populacijski dinamiki. Vendar pa moramo vedeti, da so to le z okoljem pogojene in usklajene oblike

ali t. i. **ekotipi** znotraj ene in iste vrste ter da so prilagojevalne spremembe lahko zgolj prehodne.

Po raziskavah poljskih znanstvenikov naj bi med gozdno in ravninsko srnjadjo nastale tudi genske razlike, vendar pa različne meritve lobanj med obema ekotipoma niso pokazale nikakršnih zanesljivih razlik. Kakovost ravninske oziroma negozdne srnjadi bi smeli proučevati le na živalih, ki so vse življenje preživele zunaj gozda in se ga celo izogibale. Oddelek za biologijo divjadi Univerze v Giessnu (Nemčija) je že leta 1977 oblikoval zanimivo definicijo:

»Ravninska (poljska) srnjad je tista, pri kateri se pozitivna vedenjska prilagodljivost izkazuje v njenem teritorialnem vedenju ter ki se tudi ob vznemirjanju ne zateče v gozd ali goščavo, pač pa v določeni, varnostni razdalji, s povečano pozornostjo zgolj opreza.«

Nekateri avtorji trdijo, da je ravninska srnjad pozimi lažja kot gozdna ter da so razlike tudi v dinamiki sezonske menjave dlake (prebarvanja) in rasti oziroma čiščenju rogovja. Ta hipoteza v Nemčiji ni bila dokazana. Z razliko od tega pa je **Pielowski** objavil podatke za Poljsko. Iz njih izhaja, da je 4- in večletna odrasla srnjad v povprečju tehtala 17,35 kg, povprečna teža rogovja srnjakov pa je bila 308 g. Povprečna teža odrasle gozdne srnjadi je znašala 16,73 kg, teža rogovja pa 266 g (domnevno so to transportne teže in teže suhega rogovja – op. avtorja). Ne

glede na to pa so v Nemčiji objavili ovrednotene in statistično obdelane podatke o telesnih težah 15.000 glav ravninske srnjadi iz novih zveznih držav nekdanje NDR. Nedvoumno je statistično potrjena soodvisnost med telesno maso srnjadi in ovrednoteno prehransko ponudbo. Ob raznovrstni in kakovostni paši se veča tudi njena telesna masa. Podobne so tudi madžarske ugotovitve. Poleg podatka, da so teže (masa) gozdne srnjadi v razponu od 14 do 18 kg, poljske srnjadi pa od 17 do 22 kg, večje telesne mase pomenijo tudi večjo povprečno maso rogovja srnja-

kov. Res pa je, da se masa rogovja veča bistveno počasneje kot telesna masa.

Povzeto iz različnih pisnih virov je kakovost ravninske srnjadi mogoče povežati z lažje prebavljivo in energijsko bogatejšo pašo na njivah, ki je ob tem praviloma na voljo tudi vse leto. Izjeme so hude zime z obilico snega ali pa ekstremno vroča poletja, ko se posušijo tudi rastline, ki srnjadi sicer zagotavljajo tudi dovolj potrebne vode. Ob izjemni suši so povsod tam, kjer ni naravnih vodnih virov, napajališča za srnjad še kako potrebna.

Blaž Kržič

Slovenija bo gostila 8. evropski kongres o srnjadi

Evropska srna oziroma srnjad (Capreolus capreolus L.) je najpomembnejša lovsko-gospodarska vrsta v skoraj vseh evropskih državah. V kopenskih ekosistemih je srnjad ena ključnih vrst za obstoj nekaterih velikih zveri. Zaradi njenih prehranskih značilnosti (rastlinojedi izbiralec, v prehrani katerega prevladujejo s hranili bogati prehranski viri – npr. popje in poganjki dreves, s pomočjo človeka vzgojene rastline), katerih posledica je nastanek znatne škode na gozdnem mladju in kmetijskih površinah ter pomembna udeležba v prometnih nesrečah (na leto je samo v Sloveniji povoženih več kot 6.000 srnjadi), pa je srnjad za nekatere uporabnike prostora tudi konfliktna vrsta. Hkrati je zaradi njenih ekoloških in sociobioloških značilnosti tudi ena najprimernejših vrst za bioindikacijo, kazalec onesnaženosti okolja z anorganskimi in organskimi onesnažili.

Zaradi navedenih dejstev je srnjad ena najbolje proučenih živalskih vrst v evropskem prostoru, kar pa žal nikakor ne velja za Slovenijo, kjer so sistematične raziskave te vrste zgolj izjema – in to kljub dejstvu, da so pri nas habitati srnjadi med najbolje ohranjenimi, populacije srnjadi med najbolj stabilnimi in vitalnimi, upravljanje z njimi pa med najbolje urejenimi v evropskem prostoru. Zato so udeleženci zadnje mednarodne konference o

srnjadi, ki je bila leta 2005 v Španiji, soglasno sprejeli naš predlog, da bo **8. evropski kongres o srnjadi (VIII Roe Deer Meeting) organiziran leta 2007 v Sloveniji**. To naj bi omogočilo prenos najnovejših evropskih spoznanj o populacijah srnjadi v slovenski prostor in še zlasti k slovenskim upravljavcem s populacijami, hkrati pa tudi spodbudilo zanimanje za raziskave te zelo pomembne vrste v naši državi. Izbor Slovenije kot organizatorice ev-

**8th Roe Deer Meeting
8. kongres o srnjadi**

ropskega kongresa o srnjadi je pogojevala tudi njena geografska lega, ki omogoča večjo vključitev raziskovalcev srnjadi iz Srednje in Vzhodne Evrope ter še zlasti iz držav nekdanje Jugoslavije. V preteklosti je bilo namreč paradoksalno dejstvo, da so se konferenc o srnjadi udeleževali predvsem strokovnjaki iz Zahodne Evrope (zlasti Norveške, Švedske, Francije, Portugalske, Španije, Italije, Belgije, Nizozemske, Danske in Velike Britanije), kjer so populacije srnjadi bistveno slabše ohranjene kot v Srednji in/ali Vzhodni Evropi.

Kongres bo potekal od **26. 6. do 29. 6. 2007 v Hotelu Paka v Velenju**, in sicer v organizaciji **Inštituta za ekološke raziskave ERICo – Velenje** ter v soorganizaciji **Zavoda za gozdove Slovenije** in **Lovske zveze Slovenije**.

Evropski kongres o srnjadi je namreč prva konferenca o srnjadi in nasploh eno prvih srečanj o velikih vrstah prostoživečih živali, ki bodo organizirana v Sloveniji. Zaradi izredno velikega lovskogospodarskega pomena vrste (v

Sloveniji na leto uplenimo od 30.000 do 40.000 srnjadi); številnih težav pri upravljanju s populacijami (nepoznavanje metod za oceno številčnosti populacij) in spremljanje populacijske dinamike; izredno velikega deleža naravnih in nenaravnih izgub v celotni letni izločitvi (odvzemu) vrste; izredno številnih trkov vozil s srnjadjo in posledično velika gospodarska in ekološka škoda ter tveganje za udeležence v cestnem prometu; relativno velike škode, ki jo srnjad povzroča na gozdnem mladju in kmetijskih površinah) ter možnosti spoznavanja/uvredbe novih metod in konceptov upravljanja s populacijami srnjadi v slovenski prostor smo namreč prepričani, da bomo vsi aktivni in pasivni udeleženci kongresa na njem pridobili ogromno novih znanj in spoznanj o tej vrsti. Imeli bomo tudi možnost izmenjati dragocene izkušnje, ki nam bodo omogočile bistveno izboljšati upravljanje s to živalsko vrsto. Zato tudi na tem mestu vljudno **vabimo vse zainteresirane člane lovske organizacije in druge predstavnike strokov-**

**8th Roe Deer Meeting
8. kongres o srnjadi**

ne javnosti, kot so načrtovalci ukrepov v populacijah oz. predstavniki Zavoda za gozdove Slovenije, predstavniki resornih ministrstev in lovske inšpekcije, da se udeležijo tega zanimivega dogodka.

Kongresa se bo predvidoma udeležilo od 120 do 150 raziskovalcev srnjadi iz večine evropskih držav, med katerimi bo tudi velika večina v Evropi najbolj priznanih strokovnjakov za to živalsko vrsto. Le-ti bodo poleg treh plenarnih predavanj pripravili **več kot 40 referatov** in predstavili vsaj še enkrat toliko plakatov (organizatorji konference se bomo potrudili, da bomo nekatere **najbolj zanimive prispevke ali njihove povzetke objavili tudi v Lovcu**). Prispevki bodo združeni v osem aktualnih tematskih sklopov, in sicer: (1) **populacijska dinamika in metode za ugotavljanje številčnosti vrste**; (2) **ekologija in sociobiologija srnjadi**; (3) **varstvo in upravljanje s populacijami srnjadi**; (4) **genetika in taksonomija vrste**;

(5) **prehranske značilnosti vrste**; (6) **interspecifične interakcije** – plenilstvo, medvrstna konkurenca, vpliv vrste na habitate; (7) **bolezni in zdravstveno varstvo srnjadi**; (8) **srnjad kot kazalec kakovosti življenjskega okolja**.

Kot najbolj intenziven in ustvarjalen del konference bo organiziranih **več delavnic**, ki jih bodo vodili priznani (vodilni) evropski strokovnjaki za posamezna področja ekologije srnjadi. Vsaj nekatere med njimi se bodo sklenile s pripravo preglednih znanstvenih člankov, v katerih bodo zbrane vse relevantne informacije z določenega raziskovalnega področja. Delavnice bodo zajemale naslednje pomembne sklope: (a) optimalno upravljanje s populacijami srnjadi – ali je mogoče zadovoljiti lovce in tudi velike zveri?; (b) upravljanje s populacijami srnjadi in možnosti za izboljšanje spremljave stanja (monitoringa); (c) trki vozil s srnjadjo – ali so kakšne možnosti za rešitev problema?; (d) srnjad kot idealen ka-

zalec kakovosti njenega življenjskega okolja; (e) vpliv srnjadi na habitate; (e) značilnosti srnjadi v odvisnosti od kakovosti habitatov; (f) genske značilnosti srnjadi – preteklost, sedanost in prihodnost genske variabilnosti in lokalnih prilagoditev.

Za uspešno doseganje ciljev izmed postavljenih ciljev organizacije konference v Sloveniji (t. j. zagotoviti vseevropski značaj tovrstnih dvetletnih srečanj) bo zelo pomembna pričakovana (in v številnih primerih tudi že potrjena) udeležba raziskovalcev iz Srednje in Vzhodne Evrope, ki so se v preteklosti organiziranih konferenc o srnjadi udeleževali le v manjšem številu. Njihova vključitev v delo skupine bo bistveno povečala kakovost in celovitost dosedanjih znanstvenih spoznanj o srnjadi. To bo tej in prihodnjim konferencam dalo še večjo težo, posledično pa bo omogočilo tudi nastanek novih celovitih bibliografskih del o srnjadi kot eni najuspešnejših rastlinojedih

vrst v kopenskih ekosistemih Evrope. Še zlasti pomembno je dejstvo, da se bo kongresa udeležila tudi večina slovenskih raziskovalcev, ki so v zadnjih letih kakor koli proučevali populacije srnjadi in z njimi povezane vrste v Sloveniji (npr. *Biotehniška fakulteta – Oddelek za gozdarstvo, Oddelek za biologijo; Veterinarska fakulteta; Gozdarski inštitut Slovenije; Zavod za gozdove Slovenije; ERICo Velenje – Inštitut za ekološke raziskave*). Zato pričakujemo, da bodo na srečanju predstavljena vsa najnovejša domača dognanja o srnjadi (nekatera teoretična izhodišča pa tudi povsem praktični izsledki in usmeritve). Tudi zato bo dogodek vsekakor vreden udeležbe!

Več o kongresu si lahko preberete na spletnih straneh konference: www.erico.si/roedeer2007.

Doc. dr. Boštjan Pokorny,
ERICo – Velenje,
predsedujoči organizacijske-
mu odboru kongresa
bostjan.pokorny@erico.si

Nemški žimavec pred 100 leti in zdaj

Ideja o vzreji nemškega ostrodlakega ptičarja – žimavca (Drahthaar) izvira iz potrebe, da bi dobili univerzalnega psa – psa za vsestransko lovsko uporabo. Konec 19. stoletja so številni nemški lovci tudi drugod po svetu vzrejali in pri lovu uporabljali na videz zelo različne resaste (grobodlake) ptičarje. Načrtno in včasih tudi nehote so jih parili med seboj, potomci iz takih paritev pa so bili največkrat izvrstni, vsestransko uporabni lovski psi. Že takrat so bile znane pasme: grifon, pudel-pointer in nemški resavec (Stichelhaar).

Resaste ptičarje so poznali in vzrejali tudi drugod v Evropi, predvsem v Italiji in Franciji. Vsi ti psi so imeli svoje prednike v ovčjem pudlu in vodnem psu; oba sta izvirala iz 16. stoletja. Med prvimi je o resastih ptičarjih v knjigi *Sylvan, poročilo za logarje, lovce in ljubitelje lova*, pisal leta 1825 **W. F. Freiherr v. d. Borch**: »Tem psom je prirojena odlična za-

snova za plavanje v vodi in šarjenje v ločju, gosta, trda in dovolj zamaščena dlaka pa jih odlično štiti pred vlago in mrazom.« je napisal. V reviji *Federwildjagd* je pisec **Ziegler** v začetku 19. stoletja zapisal: »Nekoliko drugačna, in kot se mi zdi pri lovcih premalo cenjena in uporabljena rasa pa je žimasti ali ostrodlaki pes za lov jerebic, ki ga Döbel imenuje barbet in ga v Franciji poznajo kot grifona, Angleži pa kot »the russian pointer«. Vsem tem psom je bilo skupno, da so neobčutljivi za mraz in vlago, so neutrudni, zanesljivi in pogumni. Najbolj primerni so za lovce, ki imajo velike vodne površine in za t. i. »lovce za kuhinjo«. Znano je, da nimajo najboljšega nosu, a so s pridajanjem krvi setrov tudi občutljivost nosu občutno izboljšali.« **Hegewald**, kot se je imenoval **Freiherr v. Zedlitz und Neukirch**, pa je dal temeljno idejo za vzrejo sodobnega žimavca (Drahthaar). S paritvijo poentra in pudla je

inteligenco, učljivost, zgodnjo zrelost in veselje do pri našanja v idealni meri prenesel v pasmo vsestransko uporabnih ostrodlakih ptičarjev. Zavedal se je, da so s tem že davno pred njim začeli tudi v

Italiji pri vzreji italijanskih spinonov, in v Franciji pri vzreji barbetov in grifonov. Znano mu je bilo, da sta tudi nemške ostrodlake ptičarje mnogo let pred njim »ustvarjala« in jim dajala osnovo

Dim, JRPos 2705, potomec Daxa v. Düsseltala in Lonke Leščanske. Lastnik psa je bil Vladimir Pfeifer iz Murske Sobote. Pes je bil tipičen delovni predstavnik pasme. Poleg PZP in JZP (198 t.), ki jih je opravil doma, je bil uspešen tudi na vsestranskih uporabnostnih preizkušnjah v tujini. Na Mednarodni CACIT VUP v Gödöloju na Madžarskem je dosegel 289 t. in I. f. n. r. Istega leta (1971) je na VUP v kraju Neudau v Avstriji s 303 točkami dosegel I. e. n. r.

predvsem **Flemming** in **Döbel**. Hegewald je leta 1887 podatke tudi objavil in tako želel namerno zmanjšati pomen svojih prizadevanj pri vzreji nemških ostrodlakih ptičarjev. Nedvomno pa je ostalo, da je bil pri vzrejnem delu njegov moto »od delavnosti do tipičnosti« (»durch Leistung zum Typ«) temeljno vodilo pri vzreji nemškega žimavca vse od leta 1902, ko je bila pod njegovim vodstvom ustanovljena **Zveza nemških ostrodlakih ptičarjev**. V njej so se združili enako misleči napredni lovci, ki so lovstvu hoteli zagotoviti vsestransko lovsko uporabne pse s trdo, proti mrazu in vlagi odporno dlako. Želeli pa so združiti tudi vse, do takrat neorganizirane rejce in ljubitelje številnih podvrst resastih ptičarjev. Do leta 1905 jim je uspelo v obliki samostojnih skupin združiti vse dotlej že znane pasme in šele takrat, skoraj povsem spontano, predvsem pa zaradi velikega uspeha pri strogem upoštevanju in spoštovanju načela »od delavnosti do tipičnosti«, vzrediti in ustaliti pasmo nemškega žimavca. Ob že znanih prednikih pasme je bila pozneje, predvsem zaradi izboljšanja kakovosti dela na polju, večkrat dodana tudi »kri« nemškega kratkodlakega ptičarja in pozneje tudi kdl. črnega serca – tako imenovanega pruskega kratkodlakega ptičarja. Od takrat poznamo žimavca tudi v črno serasti različici dlake.

Temeljne značilnosti pasme

Zdajšnje temeljne značilnosti nemškega žimavca: vsestransko uporaben lovski pes, ki široko in sistematično išče na polju in s trdno stoji nakaže divjad, ranjeno sledi, najde in prinese. V vodi in gozdu z vztrajnim šarjenjem sledoglasno prižene divjad pred vodnika ali jo dvigne. Izredno vztrajen in brezkompromisen je pri sledenju ranjene divjadi, ki jo v trenutku reši mučnega poginjanja, s čimer lovcu zagotavlja lovsko pravičen lov. Zato je treba

tem kakovostim namenjati posebno pozornost že pri vzreji. Volja do iskanja in sledozvestost sta genski zasnovi, ki sta pri žimavcu še posebno izraženi. Ob vztrajnem in doslednem šolanju ga lahko usposobimo za odličnega krvosledca, ki bo sposoben najti ranjeno veliko divjad, jo znal s prirojeno ostrostjo in telesno močjo umiriti ter popraviti lovčev napako. Njegova široka vsestranska lovška uporabnost pogojuje, da

Flot Varadinski, Luke Pretnarja z Bleda, je bil tipičen predstavnik pasme. Zaradi delovnih odlik je postal tudi šampion Jugoslavije v lepoti. Večkrat je bil uporabljen kot plemenjak in je dal izredno delovne, telesno tipične potomce.

je pes inteligenten, strasten, neutrujen in sposoben hitrega prilagajanja najrazličnejšim lovskim nalogam. Poleg močno izražene volje do lova ga krasita umirjenost in trdnost značaja, ki mu ob posebno težkih nalogah omogočata popolno koncentracijo na delo, ki ga opravlja. Krasi ga značaj odličnega hišnega prijatelja, umirjenega tudi v pesjaku. Žimavec je čuječ čuvaj, sicer neagresiven do drugih psov in ljudi. Rad se igra z

otroki in postane njihov zvest prijatelj. Čeprav se zgodi, da ga zelo hitro vzljubi vsa družina, ne smemo nikoli pozabiti, da je žimavec vzrejen pri lovcih in za lov! Uporaba pri lovu je temeljni namen njegove vzreje in kakor vsak lovsko dobro zasnovan pes tudi on potrebuje dosledno šolanje in vodenje. Šele tako vzgojen in voden bo v korist lovstvu in ponos svojemu vodniku. Po klasifikaciji F. C. I. (Mednarodne kinološke organiza-

cijskega združenja) samcu je od 61 do 68 cm, pri psicah pa od 57 do 64 cm. Nadlanka je trda, prilegla ob telo in dolga 2 do 4 cm. Pod njo je gosta, mehkejša, volnena in za vodo neprepustna podlanka. Za te pse sta značilni tudi ne predolga brada in dobro izražena dlaka nad očesnimi oboki – obrvi. Povsem črna barva je nezaželena, zato ni dovoljena paritev enobarvnih rjavih psov s črnimi serci (zaradi dominantnosti črne barve). Prav tako tudi ni dovoljena paritev črnih sercev med seboj. Za najširšo lovsko uporabo mora biti zgradba telesa žimavca srednje velika, čvrsta in mišičasta, njegovo gibanje pa izdatno, gibko in povezano pri hoji in teku. Barva oči mora biti čim temnejša. Idealno zobovje je popolno s škarjastim ugrizom.

Vzgoja in šolanje - pot do lovsko uporabnega psa

Vzgoja in šolanje vsestranskega lovsko uporabnega žimavca obsega veliko nalog. Naučiti ga moramo vaj ubogljivosti, utrditi pravilno prinašanje, razumeti mora številne ukaze, ki jih mora v najrazličnejših situacijah pri lovu brezpogojno izvršiti. Biti mora vodljiv in pozoren na ukaze svojega vodnika. Bistveno je, da mora biti šolanje dosledno in postopno. Utrditi mora statusni položaj med psom in njegovim vodnikom. Pri vzgoji in šolanju žimavcev je posebno poglavje uvajanje v sledenje in sledozvestost ter navajanje na iskanje s slednim jermenom. Z uvajanjem na sledenje je treba začeti čim prej. Že dva do tri mesece staremu psičku vlečemo koščke mesa do le nekaj metrov oddaljene posode s hrano. Išče naj z ovratnico in na vrvi, da njegovo iskanje lahko umirjamo in upočasnjujemo, po potrebi pa tudi usmerjamo. Že po nekaj mesecih (od 4. do 5. meseca naprej) lahko preidemo na izdelovanje naravnih svežih zajčjih sledov (lahko tudi velike divjadi, a obvezno le sleda ene živali). Ni pomembna dolžina slede-

cije) je uradna označba pasme Deutsch Drahthaariger Vorstehhund. Uvrščen je v 7. skupino – ptičarji, podskupina celinski ptičarji. Standard pasme je vpisan pod številko 98. Zadnje dopolnitev je doživel leta 2000.

Temeljni podatki iz standarda

Barva: rjavi serec ali črni serec, rjavec s svetlo liso na prsih ali brez nje. Višina pri

nja, pač pa natančnost in čim večja motiviranost psa pri iskanju ter tudi obvezna pohvala in nagrada ob prekinitvi. Trditve, da bo pes zato pozneje na polju iskal z nizkim nosom, so le plod neznanja nekaterih kinoloških »strokovnjakov«, ki so jih najboljši vodniki ptičarjev v svetu že zdavnaj ovrgli. Njihove izkušnje so potrdile, da je čim zgodnejše delo z mladim ptičarjem koristno in nujno, saj ga le tako najlažje priučimo iskanja s »polžjo hitrostjo« (»Schneckenschnelligkeit«), ki je nujna za poznejše zanesljivo iskanje na slednem jermenu. Doslej nedvomno najboljša uporabna literatura za šolanje in vodenje vsestransko uporabnega lovskega psa ptičarja je: *Hegendorff Uhde: Der Gebrauchshund (Kosmos 2002) in Carl Tabel: Der Jagdgebrauchshund (BLV, München, Wien, Zürich 2003)*.

Nemški žimavec dandanes

Novinar nemškega lovskega časopisa *Deutsche Jagd Zeitung* se je ob Hegewaldovi preizkušnji leta 2001 v Ulmu pogovarjal s predsednikom Zveze nemških žimavcev **Dirkom Freiherr von Eller-Ebersteinom** in dr. **Carlhermannom Schürnerjem**, glavnim vzrejnim referentom. Povzetek pogovora bo nedvomno najbolje prikazal zdajšnje stanje pasme in vzreje nemškega ptičarja žimavca. V Nemčiji je v tem času v lovskih rokah približno 30.000 nemških žimavcev. Zveza nemških žimavcev združuje 12.000 članov. Mnogo žimavcev uporabljajo za lov tudi drugod po svetu, a natančno število ni znano. Znano je, da je v nekdanjih državah vzhodne bloka lovska uporaba žimavcev zelo razširjena in v to smer vzpostavljamo prek Svetovne zveze nemških žimavcev tudi vse več stikov. Amerika ima zelo močno združenje vodnikov te pasme, ki je naš neposredni član. Močni organizaciji nemških žimavcev delujeta tudi v Španiji in Italiji. Pred nekaj tedni je bil ustanovljen tudi klub v

Don Središki z lisico pred vodnikom; uspešen na prvi preizkušnji zanesljivosti prinašanja izgubljenega - PZPI, ki je bila 15. 2. 1992 v Ljutomeru. Don je bil tudi edini zmagovalec VUP Panonskega lovskega pokala.

nekdanji Jugoslaviji (Srbija). Povprečno se v Nemčiji skoti 3.000 do 3.500 mladičev na leto. V zadnjih 10 letih je to število že stalnica. Zveza ne predpisuje zavezujoče cene mladičev, skrbi pa, da ta tudi ni previsoka in je nakup omogočen predvsem dejavnim lovcem. Nerazumno višanje cene lahko povzroči vzrejo zaradi denarja, kar na vsak način želimo preprečiti. Cena mladiča znaša od 500 do 600 €. Na vprašanje, ali se je lovska uporaba pasme v zadnjem času kaj spremenila, sta intervjuvanca odgovorila: »Vsestranska lovska uporabnost ostaja pri nemškem žimavcu vse bolj poudarjena. Veseli in ponosni smo, da je pasma vse bolj zastopana tudi v loviščih, kjer je prisotna izključno velika divjad. Tam te pse vedno bolj uporabljajo za iskanje po krvnem sledu in tudi pri pogonih na veliko divjad. Pogum, moč, hitrost in prirojena sledoglasnost so porok, da so ti psi, ki zaradi prirojene »inteligence« dolžino gonje kaj hitro prilagodijo liniji strelcev, pri tovrstnih lovih že doobra izrinili vse »predolge« klasične pasme goničev. Nič manj pomembna pa ne postaja uporaba nemškega žimavca v nižinskih loviščih in loviščih, ki so znana po velikih vodnih površinah. Velika prednost pasme je, da vse od začetka naše ustanovitve, torej več kot 100 let, vzrejamo pse s poudarje-

nimi zasnovami za delo po strelu. Kot mi je znano, v Nemčiji nimamo vzreditelja žimavcev, ki ne bi bil tudi lovec. Ob osnovnem vodilu – svobodni rejski presoji, ti za vzrejo uporabljajo živali, ki so se dokazale tudi za najširšo lovsko uporabo; pri praktičnem lovu. Od našega nastanka dalje posvečamo posebno pozornost »sledovoljnosti«, ki je sploh osnova in predpogoj za lovsko uporab-

Vodniki Klemenčič, Zajc, Logar in Štihec s kinološkim sodnikom Vladimirjem Pfeiferjem (tretji z leve) na Hegewaldovi preizkušnji v Neustadtu na Bavarskem

nost žimavca v gozdu, kar se nam še posebej obrestuje. Seveda pa je potrebno poudariti, da so takega psa sposobni vzgojiti, izšolati in voditi le najboljši lovci, ki znajo psa uporabljati pri vseh vrstah lova v gozdu in še posebej pri iskanju obstreljene velike divjadi.«

Nemški žimavec v Sloveniji

Pri nas zasledimo posamezne primerke te pasme že v *Prvi rodovni knjigi*, izdani leta 1938. Znane so bile psarne **Krimska dr. Janka Lokarja**, **Leščanska**, **Miloša Keliha**, med prvimi pa je pri nas na preizkušnjah pse te pasme vodil **Ivan Urbanc**. Nekoliko pozneje je žimavce vzrejal **Martin Klemenčič** s Ptuja. Njegova psarna **Polenška** je dala vrsto odličnih psov. Posebno poglavje pri uveljavljanju nemškega žimavca je v zgodovino ptičarstva kinologije zapisal **Ciril Pogačar** iz Ljubljane. Kljub velikim nasprotovanjem kratkih kinoloških veljakov Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP) je leta 1972 Pogačar ob sebi zbral 24 »sorodnih duš« in ustanovil **Društvo ljubiteljev ostrodlakih ptičarjev** (DLOP). Vodilo društva je bilo popularizirati pasmo in dokazovati njeno vsestransko lovsko uporabnost. Kot razgledan svetovljan je Ciril navezal stike tudi z matično pasemsko organizacijo v Nemčiji. Ko je k sodelova-

nju pritegnil **Vlada Pfeiferja** iz Murske Sobote, so postali stiki z Nemci še konkretnjši in nedvomni temelj za poznejše, odlično sodelovanje in prirejanje najodmevnejših vsestranskih uporabnostnih preizkušenj (VUP) v 90. letih, ki so štela za prvaštvo Svetovne zveze nemških ži-

Yaro vom Rauhaaar, SLRNŽ-001265. PZP-77 t., JZP-195 t., Feld und Wasser Prf. 303 t. - I. b. n. r., SM-ŠPP 2 X I. a. n. r., prav dobro/odlično, lastnik in vodnik Vojko Pirher

mavcev. Idejni in strokovni vodja preizkušenj je bil Vladimir Pfeifer. V istem času je ob pomoči nekaj enako mislečih, ob velikem nerazumnem nasprotovanju najširše slovenske kinološke srenje (zanimivo je, da je dobil večjo podporo celo v Kinološki zvezi Jugoslavije, kjer je takrat stroko vodil pokojni **Jovica Balač**), prevedel in izdal pravilnike za preizkušnje ptičarjev, ki jih uporabljamo še dandanes in so povsem primerljivi s tistimi, ki jih uporabljajo v lovsko in kinološko najbolj razvitih državah Evrope. Najbrž sta tudi samoljubje in nestrokovnost ljudi v nekaterih vodilnih slovenskih pasemskih organizacijah botrovala največji napaki v zgodovini slovenske lovske kinologije, ko so bile v v 70. letih prejšnjega stoletja v Sloveniji nasilno ukinjene pasemske organizacije. Takrat je prenehalo delovati tudi Društvo ljubiteljev ostrodlakih ptičarjev. Pozneje, v osemdestih letih, ko je bilo sodelovanje z matično pasemsko organizacijo najintenzivnejše, so bili uvoženi kakovostni plemenjaki in plemenke, ki so temelj sedanje vzreje nemških žimavcev pri nas. Naštel jih bom le nekaj in če bo pri tem kaj napak, naj mi bralci, prosim, oprostijo. Nedvomno prvi je **Dax von Düsseldorf** v lasti **Cirila Pogačarja**. Pes je bil izredno umirjen, zaradi Cirilove invalidnosti pa lovsko nekoli-

ko manj uporabljan. Pri paritvah z večino psic, ki so bile takrat pri slovenskih rejcih, je na potomce prenašal svoje nadpovprečne delovne in telesne lastnosti. Pri **Dra-**

Kljunači se najraje zadržujejo v gostem grmovju in gostem drevesnem mladju. Za iskanje in lov v takšnih razmerah je idealen žimavec. Le v Sloveniji je kljunač zavarovana ptica selivka, v vseh okoliških deželah pa ga v jeseni še lovijo.

gu Žarkoviču v Središču ob Dravi je žimavka **Hexi v. Ortfeld** v psarni **Središki** dala vrsto žimavcev, ki so dosekali nadpovprečne, predvsem delovne uspehe pri lovu in na preizkušnjah. **Ano Središki, Dik, Don** in **Dina Središka** so nedvomno ponos rejca in njihovih vodnikov. Enako kot

Hexi so bili uspešni na Sezunovem memorialu, najzahtevnějšíh VUP-ih in Hegewaldovih preizkušnjah. Dik in Don sta se dokazala pri iskanju obstreljene velike divjadi. Oče slednjih je bil uvoženi **Marck v. Herzogstadt**, ki mi ga je Zveza nemških žimavcev (VDD) podarila za uspešno vodenje psov na mednarodnih VUP-ih ptičarjev – za Panonski lovski pokal. Omeniti moram še **Franca Feuša** iz Ljutomera, ki je v 80. letih uvozil kar nekaj kakovostnih psov.

Žal so v zadnjih letih povezave z matično organizacijo zamrle. Tesnejše stike imamo z avstrijskimi rejci žimavcev, predvsem prek psarne **vom Ruhhaar Herberta Plösch** iz Gradca, ki so dokaz, da vzrejamo žimavce odličnih delovnih zasnov, primerne konstitucije in dlake. Velika

dovane ali obstreljene velike divjadi.

Sklepne misli

Nemški žimavec je univerzalen, vsestransko uporaben lovski pes, s posebej poudarjenimi zasnovami za delo po strelu in v gozdu. Slednje daje tej pasmi tisto prednost, ki je zagotovilo, da bodo pse te pasme tudi pri nas vse pogosteje uporabljali lovci na veliko divjad. Dolžnost organizacije Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP) je, da vodnike in lovce spodbuja k šolanju in vodenju vsestransko uporabnih lovskih psov, zato mora prirejati vsestranske uporabnostne preizkušnje ptičarjev. Obnoviti mora stike z matično pasemsko organizacijo, saj bo le tako mogoče popraviti zastrašujoče nižanje strokovnega nivoja naših preizkušenj, znanja in žal tudi pristranskosti sodnikov. Nujno je, da tudi DLP začne ponovno spoštovati sto let staro vodilo »od delavnosti do tipa«, tako da bodo nemškega žimavca vzrejali in vodili le lovci, ki se zavedajo, kaj to vodilo pomeni. To je delavnost, ki je še kako merljiva in uporabna, druga telesna oцена ali »lepot«, kot radi rečejo nekateri, pa je odraz subjektivne ocene bolj ali manj veččega ocenjevalca; vse prepogostokrat celo »allrounderja«, ki »pozna« vse pasme ...

Vojko Pirher

Viri:

Henning Bergmann. Wo Leistung noch zählt, kann die Zukunft nicht schrecken, Deutsch-Drahthaar Festschrift: Verlag Druckhaus Oberpfalz, 2002: 2-8.

Zgibanka »Deutsch-Drahthaar, durch Leistung zum Typ«: Verein Deutsch Drahthaar, 1999.

- Dr. Gabriele Lehari. Hart aber herzlich, Weidwerk, 6/2005: 36-39.

- Der Universelle Drahthaar. Deutsche Jagd Zeitung, 11/2001: 38-41.

- Henning Bergmann. Bärtige Allrounder, Wild und Hund, 21/2001: 63-66.

- Franc Krnjak, Lovec 9/2003, Društvo ljubiteljev ostrodlakih ptičarjev

- Franc Krnjak, Lovec 2/2005, Spet po devetih letih (VUP 2004)

- Vojko Pirher, Ptičarji 1995, Memorial B. Sezuna 1994 in nekaj podatkov iz njegove zgodovine

Kajni v orlovskih gnezdih

Ste vedeli, da Kajn in Abel ne nastopata samo v Svetem pismu? Saj se spomnite: Kajn je bil nevoščljiv mlajšemu bratu Abelu, ker je Bog njegove daritve sprejemal, njegovih pa ne. Pa ga je ubil in zgodba o bratih Kajn in Abel se nadaljuje skozi vso človeško zgodovino.

Tokrat bomo pisali o Kajnu in Abelu iz živalskega sveta. Gre za prirojen nagon, da pri nekaterih vrstah ptic starejši mladič napade mlajšega in ga nazadnje uniči. To se dogaja predvsem pri nekaterih vrstah žerjavov, pingvinov, pelikanov, kakadujev, galebsov, orlov in jastrebsov.

V Nemčiji je **Bernd Ulrich Meyburg**, ki je v orle zaljubljen že od malih nog, sklenil zmanjšati tako pobijanje mladičev ujed v gnezdih. Organiziral je vsenemško akcijo za reševanje drugorojenih mladičev **malih klinkačev** (*Aquila pomarina*). Mali in veliki klinkači (*Aquila clanga*) so pri nas preletne ptice. Po Geisterjevem Ornitološkem atlasu Slovenije je bila v naši državi ugotovljena samo ena gnezditelj v Krakovskem gozdu.

Samica malega klinkača ponavadi znese dve jajci. Najprej se izleže Kajn, nekaj dni

za njim pa Abel. Kajn se takoj loti mlajšega brata in ga okljuva do krvi. Abel postane potr, le redko se mu še posreči dobiti košček hrane. Kajn raste in naposled nekega dne oslabelega brata vrže iz gnezda ali pa ga s kljunom potolče do smrti.

Znanstveniki omenjeni pojav imenujejo *kajnzem*, pri čemer se sprašujejo, zakaj neka orlica izleže dve jajci, ko pa ponavadi odraste samo en mladič. Po Meyburgovem mnenju je kajnzem uravnalec orlovske populacije na določenem območju. Če bi se število klinkačev preveč povečalo, bi to vodilo v katastrofo. Orli sodijo v vrh prehranjevalne verige in preveč živali bi pomenilo pomanjkanje plena in stalne revirske boje. Drugi znanstveniki pa menijo, da je bistvo kajnzema v tem, da se čas leženja jajc pri malih klinkačih še ni končal, ampak je šele na poti do leženja in valjenja enega samega jajca.

Naj bo tako ali drugače: Meyburg je našel preprosto rešitev – Abela je treba čim prej odstraniti iz smrtonosne Kajnove bližine. Že v 70. letih minulega stoletja je recept preskusil s prijatelji orlov na

Slovaškem. Iz gnezd so čim prej pobrali drugorojene mladiče in jih nato krmili sami. Pomembno je, da je hranitelj mladičev skrit njihovim očem, (da se orličji ne bi navezali na človeško podobo in je imeli za svojo mater. Takšno nepravilno vtisnjenje človekove podobe (imprinting) bi namreč pozneje, ko ptice spolno dozori, preprečilo njihovo razmnoževanje, saj ne bi bile nikoli sposobne navezati stika s partnerjem svoje vrste). Podobno so reševali problem (zaradi pesticidov) preveč krhkih lupin v Kaliforniji, kjer je bil beloglavi jastreb, simbol ZDA, tik pred izumrtjem. Jajca so pobrali iz gnezd in jih umetno izvalili. Potem so mladiče dali v visoke škatle z odprtino ob strani. Človek, ki je krmil mladiče, je na roki vedno imel rokavico v podobi in barvi prave matere. Tako jim je uspelo povečati število ameriških simbolnih ujed.

Meyburg in sodelavci mladiče vrnejo v gnezdo, čim jim zraste prvo perje. Tedaj se Kajnov morilski nagon že umiri, pa tudi starši pri krmiljenju ne delajo nobenih razlik med prvim in drugim sinom.

V Nemčiji gnezdiijo zadnji

mali klinkači v deželi Mecklenburg – Predpomorjansko. V vsej vzhodni Nemčiji pa se je v nekaj letih število gnezd zmanjšalo s 130 na 109. Meyburgovo prizadevanje je rodilo sadove: vzletelo je že nekaj njegovih varovancev in obročkani orličji so odleteli v Afriko ter tudi prileteli nazaj.

Orli, jastrebi in druge ujede selivke so na svojih 10.000 kilometrov dolgih poteh v južno Afriko tudi žrtve lovcev, kar velja zlasti za južno Turčijo, Sirijo, severni Egipt in Libanon.

V Nemčiji načrtujejo, da bodo število malih klinkačev povečali za 15 do 20 (Abelov) na leto. Večina Abelov izvira iz Litve, kjer mladiče krmijo v živalskem vrtu v Rigi. Potem jih z letalom prepeljejo v Nemčijo, kjer jih krmijo (brez vidnega stika s človekom!) do dne, ko so sposobni leteti. Sklad za divje živali upa tudi na uspeh botrske akcije za pomoč malim klinkačem. 45 € je dovolj, da Abela rešijo pred Kajnom, vzreja in vrnitev v domače gnezdo pa še 70 €. Za 115 € je torej na nemškem nebu en mali klinkač več.

Ob tej zgodbi o uspehu ohranjanja malih klinkačev v Nemčiji velja zapisati še anekdoto, kako je nekdanja vzhodnonemška tajna služba *Stasi* nehote pomagala pri reševanju teh ujed. Meyburg, ki je sicer zdravnik, plastični kirurg, in njegova žena **Christiane** sta od Nemške demokratične republike dobila dovoljenje, da iščeta gnezda malih klinkačev na ozemlju onstran tedanje železne zaves.

Meyburgoma so z daljnogledi, fotoaparati in stativi sledili povsod prisotni agenti tajne službe Stasi. Pri tem so stasijevci vestno zapisovali, kje sta Zahodna Nemca našla kakšno gnezdo malih klinkačev. Po združitvi obeh Nemcij je »ornitologija« iz omenjenih arhivov bistveno pripomogla k ugotavljanju zmanjševanja števila gnezdišč ujed in s tem posredno tudi k projektu za oživitev populacije teh orlov.

Po *Die Zeit* št. 7, 8. 2. 2007,

Hamburg – priredil **France Stele**.

Lovske knjige deželnega glavarja Volfa Turjačana

Turjačani (Auerspergi) so bili najpomembnejša kranjska družina v politiki in lovu. Po legendi, ki je dala družini ime, je prvi kranjski Turjačan ukrotil zadnjega kranjskega divjega tura v bližini turjaškega gradu.

Ditrih Turjaški (Dietrich) je začel zidati dvorec v Ljubljani, ki so ga pozneje po njegovem mlajšem sinu imenovali knežji dvorec, na prostoru zdajšnjega NUK-a. Njegov starejši sin Wolf Engelbert (1610–1673) je leta 1638 kupil zemljišče za zverinjak v Fužinah pri Ljubljani; obzidal ga je in vanj spustil srne, jelene in podobno divjad. Tam so vadili za lov v obširnih kočevskih gozdovih. Leta 1639 je začel urejevati vrtove pri ljubljanskem dvorcu, leta 1641 pa je kupil pokrajino Kočevsko, ki so jo Turjačani obdržali v lasti dolga stoletja. Naslednje leto je skoraj porušil podedovani očetov dvorec v Ljubljani, ga zgradil na novo in vanj postavil imenitno knjižnico. Volfovo ljubljansko knjižnico je med leti 1655 in 1663 popisal in katalogiziral Janez Ludvik Schönleben (1618–1681), poznejši ribniški naddiakon. Grof Volf Engelbert Turjaški je kot kranjski deželni glavar leta 1666 na Kočevskem skupaj s prijatelji ulovil 2.256 prepelic, 120 gozdnih jerebov in 26 poljskih jerebic. Dobrote so uporabili za pogostitve v svojem dvorcu; največjo gostijo je priredil že osem let prej ob obisku cesarja Leopolda I. Volf Engelbert ni bil poročen in je po smrti posest zapustil mlajšemu bratu, knezu Janezu Vajkardu (1615–1677).

Janez Vajkard Turjaški je na svojem mladostnem popotovanju »grand tour« potoval po pruski Šleziji (Münsterburg, ki ga je pozneje dobil v last), Gornji Avstriji, po Kočevskem, Šumberku, Žužemberku, Poljanah ob Kolpi in (Dolenjskih) Toplicah. Prav

Naslovnica Ammanove lovske knjige iz leta 1661, ki jo je Volf kupil za svojo zbirko; na vrhu ga je Schönleben vpisal kot lastnika le eno leto po natisu knjige.

priporočilo Janeza Vajkarda pa je gotovo prepričalo njegovega starejšega brata Volfa, da je Kočevsko in Poljane kupil za lovske in druge prigode. Popotovanja so bila potovalna moda plemiških najstnikov, ki je bila razširjena več stoletij; izvrstno jo je popisal predvsem Ljubljančan Sietzenheimb v tretjem delu svojih napotkov mladeži obeh spolov.

Knez je v treh tednih lova s sokoli ujel več kot 3.000 prepelic. Rad je lovil tudi v gozdovih okoli Lužin pri Kočevju, kjer je bilo veliko sadnega drevja. Leta 1674 je v enem samem dnevu ustrelil osem medvedov. Z zadnjim pa je imel velike preglavice, saj je hudo ranil kar dvanajst domačinov. Ko je medved vrigel na tla trinajstega, ki se je pisal Medved, ga je knez le

uspel ustreliti, seveda pravega medveda in ne svojega podložnika. Priimek Medved je bil tisti čas dokaj pogost na Kočevskem in v sosednjem Kostelu.

Knez Janez je bil poleg Kočevja še lastnik gospostev Poljane, Šumberk, Postojna, Lož in Žužemberk. Svoje posesti na Kočevskem, Poljane, knež-

ji dvorec in dele nekaterih drugih gospostev je 6. 11. 1677 združil v *fidejkomis*, nedeljivo družinsko posest.

Ob drugem popisu, leta 1668, je Schönleben sestavil nov katalog, ali pa ga je pri tem morda nadomestil njegov neznani naslednik, ki je delal po Schönlebnovi predlogi. Ta popis se je ohranil po prepisu iz leta 1762. Leta 1668 je knjižničar podvojil število razredov, predvsem z dodajanjem oddelkov z manj številnimi knjigami na koncu popisa. Na koncu je dodal majhne oddelke knjig, s katerimi je zadostil Volfovim posebnim zanimanjem, kot so bile knjige o konjih, glasbi in predvsem lovstvu. Tako je leta 1668 knjige razdelil na osemnajst področij: bogoslovje, pravo, politika, etika, posvetna zgodovina, medic-

Prvi Turjačan kroti zadnjega tura: legenda, upodobljena v litem železu za vodnjak na gradu Žleby pri Čáslavu na Češkem.

Preglednica: Nekatere knjige o lovu iz kataloga Volfove baročne zbirke v Ljubljani (Dunaj, Minoritenplatz 1, Haus-, Hof- und Staats-archiv, Dep. Fürstlich Auerspergsches Archiv, VII Laibach, A 14/4 conv. 1 Laibach-Fürstenhof 1729–1895)

Pisec	Leto	Naslov v katalogu
Amman	1661	<i>Adeliche Weydwercke</i>
Pfintzing	1517	<i>Teuerdank. Nuremberg. Tiskano na pergamentu</i>
Raimund (Raimondi), Eugen	1640	<i>Sferza della scienza. Venetia, iz cart. Dir.</i>
Schwenter, Daniel; Harsdörffer	1636	<i>Delitiae mathe. Norinb. 4 perg: alb:</i>
Harsdörffer, Georg Philipp	1653	<i>Delitiae mathematica. Norinb. 4 perg: alb:</i>
Conti, Natali	1641	<i>Mythologia libri decem. Genova</i>

na, matematika, filozofija, humanistične vede, poezija, filologija, arhitektura, gospodarstvo, lovstvo (*Venatoria*, knjižnične številke 3117–3123, skupaj 11 knjig), glasba, leposlovje, viteštvo (*Cavalleristisches*, 3207–3215) ter ikone in kipi. V knjige je Schönleben vpisoval ekslibrise: »*Wolfgangus Engelbertus Comes ab Auersperg Capitaneus Carn., catalogo inscriptus* (datum)«. Knjige je razvrstil po formatih, predvsem 4 in 6, pa tudi 12 in 16 ter celo manjše žepne izdaje. Znotraj formatov je Schönleben knjige popisal po abecednem redu imen (ne priimkov!) piscev. Dandanes bi pričakovali razvrstitev po priimkih, vendar je bilo visoko plemstvo tradicionalno očitno veliko bolj navezano na osebna imena. Z osebnimi imeni še vedno imenujemo predvsem vladarje in papeže.

Volf je imel 11 del docela posvečenim lovskim umetnijam. O lovu je pisalo tudi v nekaterih Volfovih knjigah, ki jih je Schönleben razvrstil med druge oddelke.

Volf je kupil frankfurtsko knjigo tiskarja in pisca Ammana o plemiškem lovu, opremljeno s številnimi lesorezi, ki so ponazarjali tudi simpatično boginjo lova Dianu v družbi s psom. Volf je nabavil eno poznejših izdaj, saj je prva izšla že leta 1582.

Georg Philipp Harsdörffer je študiral pravo v Alstedu in tam poslušal Schwenterjeva predavanja. Leta 1652 je postal prisodnik, od leta 1655 do smrti pa je bil član sveta domačega mesta Nürnberg. Prvi del *Deliciae*, knjige o zabavni matematiki in fiziki, je bil predvsem Schwenterjevo delo in mu ga je Turjačanov knjižničar pravilno pripisal, čeravno bi lahko omenil še izdajatelja in pisca drugih dveh delov, Harsdörfferja. Daniel Schwenter je bil trgovec sin. Študiral je pri Danielu Gelegeimu v domačem Altdorfu in postal profesor starih vzhodnih jezikov in matematike na univerzi Altdorf. Leta 1636 je v *Deliciae* deloma sledil starinskemu kvadriviju (*Quadrivij*) filozofske fakul-

Lovec z zračnim obročem okoli ledij brodi čez vodo s puško in uplenjeno ptico (Schwenter, Harsdörffer, 1636, 1: 468).

tete (aritmetika, geometrija, astronomija (z astrologijo), glasba), ki jih je predstavil kot 1., 2., 7. in 4. del svoje knjige. Med »svobodne umetnosti« je postavil druge, naravnane bolj v rokodelstvo, mehaniko in kemijo (stereometrija, optika, katoptrika, gnomonika, statika, gibanje, tehtanje, pnevmatika, hidravlika, pisave, arhitektura z rokodelstvom, kemija). Knjigo

Lovski prizor iz Brownejeve knjige, ki jo je hranil Valvasor.

je oskrbel s kazalom oseb. Zamislil si je celo zračni obroč okrog lovčevih bokov, ki bi le-temu omogočil prehod čez vodo s puško in uplenjeno ptico (Schwenter, Harsdörffer, 1636, 1: 468). Vsekakor izvrstna domislica za turjaške lovce v kočevskih gozdovih. Leta 1667 je Volf Engelbert grof Turjaški kupil od cesarja Leopolda I. dežel-

noknežja lovišča na Kranjskem za 6000 gld, ki jih je pozneje sicer prodal Gallenbergu.

V tretji knjigi je Harsdörffer opisal igranje šaha in dame z živimi figurami: levo ženskami in desno moškimi. Trdnjave ali slone je oblekel v španske obleke, lovce v welške, kmetje pa so bili dvorjani oziroma dvorne dame (Harsdörffer, 1653, 3: 48, 73, 153, 308–309, 391, 405).

Volf je nabavil prvo izdajo dela cesarja Maksimilijana I. in njegovih tajnikov Pfintzinga in Treitz-Saurweina, vezano v beneški pergament v dobi, ko so na dunajskem dvoru vedrili in oblačili učenjaki slovenskega rodu, predvsem Perger in pozneje Perlah. Po cesarjevih navodilih sta tajnika v Nevarnostih in dogodivščinah slovitega junaka in viteza gospoda Teuerdanka (Theuerdank) pravzaprav opisala Maksimilijanova svatovsko potovanje k poroki z Marijo Burgundsko 18. 8. 1447. Lesoreze za knjigo je oskrbel Dürerjev učenec Hans Leonhard Schäufolein. Cesar Maksimilijan je napisal tudi kratek *Geheimes Jagdbuch* v 2500 besedah, s katerim je svoje vnuke učil o lovu, ali pa avtobiografsko *Weisskunig*, ki so jo prvič izdali na Dunaju šele leta 1775. Cesar Maksimilijan je sam sodeloval pri izdelovanju lesorezov, nekatere pa je zanj izdelal celo Albrecht Dürer. Dürerjeve umetnine so hranili tudi v ljubljanskem knežjem dvorcu ob nizozemskih in rimskih. Več Dürerjevih del je hranil Volfov mladi občudovalec in prijatelj Janez Vajkard Valvasor, ki je tudi sam nabavljal lovske knjige. Nekaj lepih lovskih prizorov je objavil sloviti opisovalec Cerkniskega jezera Edward Browne, katerega knjigo je Valvasor kupil v nemškem prevodu iz leta 1685. Predvsem pa se je Valvasor postavljaj z drugo izdajo knjige danskega lovskega strokovnjaka Johanna Taentzerja v treh delih. Taentzer je izvrstno opisal in skiciral pasti za živali.

Po potresu so knjige iz turjaške knežje fidejkomisne

knjižnice iz Ljubljane prenesli na grad Lösensteinleithen. Leta 1939 je posest prevzel knez Karl Adolf Turjaški, ki je imel prijavljeno stalno bivališče na Grčaricah št. 35. Med vojno je bil Karl Adolf na ruski fronti. Leta 1951 je družinsko knjižnico iz gradu Lösensteinleithen prenesel v Montevideo. Leta 1982 so na razprodaji v Londonu prodali nekaj tisoč tiskanih del iz nekdanje Volfove zbirke, med njimi več lepih knjig o lovu. Prav žal nam je lahko, da tako lepih knjig nimamo več v Ljubljani.

Naslovi Volfovih in Valvasorjevih lovskih del:

Amman, Jost. 1582. *Neuw Jag und Weydwerck Buch*. Ponatis: 1661. *Adeliche Weydwercke Das ist, aussführliche Beschreibung vom Jagen*. Frankfurt: J. Amman & W. Serlin.

Browne, Edward. 1685. ... *Durch Niederland.... Carniolen... Nürnberg*: Spörlin.

Conti, Natale. 1641. *Natalis Comitum Comitis mythologiae sive explicationis fabularum, Libri decem, in quibus omnia propè naturalis & moralis philosophia dogmata contenta fuisse demonstrator accessit G. Linocerus Musarum mythologia & anonimi observarum totum de diis gentium narrations libellum*. Genova: Jacobi Cripini.

Raimondi, Eugenio. 1630. *Delle caccie di Evgenio Raimondi Bresciano libri quatro Aggiuntoui n questa nuova impressione altre caccie che sperse in altri libri andavano*. Venetia.

Raimondi, Eugenio. 1640. *Della sferza delle scienze et de' scrittori: discorsi satirici di Eugenio Raimondi Bresciano, fondati nella vanità delle cose, appoggiate alla frenetica & malincolica natura de' viuenti, & alla giusta lode de' immortali*. Venetia: Gervasio Annisi.

Harsdörffer, Georg Philipp; Schwenter, Daniel. 1636. *Daniel Schwenter ... Deliciae mathematicae et physicae, oder, Mathemat. Und philosophische Erquickstunden darinnen sechs-hundert drey und sechsig schöne, liebliche und annehmliche Kunststücklein*. Nürnberg: Jeremia Dümmler. Drugi in tretji Harsdörfferjev del 1651 in 1653.

Pfintzing, Melchior; Treitz-Saurwein, Marx; in drugi. 1517. *Die Geuerlichkeiten und eins Teils der Geschichten des loblichen Streyparen und hochberümbten Helden und Ritters herr Tewrdannckhs*. Nürnberg: Hanns Schönsperger.

Taentzer, Johann. 1682-1689. *Der Dianen Hohe und Nieder Jagtgeheimnüss...* Kopenhagen: Neuhoff.

Dr. Stanislav Južnič

Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem ...

Piše: mag. Romana Erhatič Širnik

(Nadaljevanje)

Zajec in srna naj se razglasita za roparski živali

Najhujše nasprotovanje pa je bilo glede določb o škodi. Največ škode v sadovnjakih in na poljih so povzročali poljski zajci. Po notranjskih gozdovih pa naj bi bilo ponekod toliko srn, da so popasle vso travo, smjaki pa so uničevali mlade smrekove nasade. Poganjke borovcev so uničevali divji petelini.

Kmetje so bili še toliko bolj jezni, ker so pred tem oblasti že sprejele zakon in z njim prepovedale pašo koz po gozdovih – s ciljem, da gozdove obvarujejo škode. Po njihovem mnenju niso bili nič manjši škodljivci zajci in srne, le da od njih ni nikakršne koristi. V primerjavi z njimi so koze kmetu dajale mleko, meso, usnje in gnoj.

Posebno sporen je bil predlog, da člani komisije za ocenjevanje škode imenuje pristojno okrajno glavarstvo. Članom komisij, tako imenovanim »teoretičnim učenjakom, pa tudi ljubimcem in tudi lovcem zverjadi« so očitali, da se posmehujejo pritožbam kmetov. Imenovani so trdili, da sta zajec in srna nedolžni živali, zato so jim v nasprotnem taboru svetovali, naj te nedolžne živali zaprejo v svoje vrtove, kjer bodo kmalu sami lahko spoznali njihovo nedolžnost. Zagotavljali so, da zajec in srna sodita v skupino roparskih živali. Nasprotna stran je trdila, da je to nemogoče, saj srna in zajec nista mesojedi živali. To je bilo sicer res, vendar, kot so trdili v kmečkem taboru, je bilo splošno uveljavljeno, da je ropar vsak, ki po sili jemlje, zajec in srna pa po sili jemljeta kmetu pridelke in s tem zaslužek. To naj bi bil tudi dokaz, da sta roparski (ropni) živali, ki da brez vsake koristi živita na zemlji. Veljalo je, da občine mnogokrat dobijo za lov manj, kot je znašala škoda od srnjakov ali zajcev. Za srno in zajca bi bilo treba pripraviti enak zakon, kot je veljal za koze. Predlagani lovski zakon tudi ni upošteval enakopravnosti. Zajec in srna sta kmetu smela narediti škodo, kmet pa jima ni smel narediti nič hudega; torej sta bila srna in zajec v primerjavi s kmetom privilegirana.

Kaj bi bilo treba spremeniti v lovskem zakonu?

1. Lov naj se ne oddaja v zakup po krajevnih občinah, ampak po podobčinah, saj se v majhnih lovskih okrajih divjad ne namnoži v tolikšni meri kot v velikih. Manjši lovski okraji dajejo občinam tudi večje dohodke.
2. Zakupna doba se ne sme podaljšati brez soglasja pristojnega občinskega sveta.
3. Zajec naj se razglasi za škodljivo žival, ki se ga zato izključi iz varstva, ali pa naj se lovskega zakupnika zadolži, da vsako jesen postreli zajce in jih pusti le v manjšem številu.
4. Posestnikom naj se dovoli, da smejo na svoji posesti (razen v gozdovih) ubijati lisice, jazbece, šoje in vrane s strelnim orožjem. V ta namen pa naj jim okrajna glavarstva – po priporočilu občine – izdajo orožne liste.
5. Zakupniki lova morajo položiti varščino, iz katere se bo plačevala škoda od divjadi.
6. Škodo naj ocenjujejo zapriseženi občinski izvedenci. Tako stranke prihranijo pri poti in stroških.
7. Mačk po poljih in psov, ki niso klateži, se ne sme pobijati.

(Se nadaljuje.)

Orel kot simbol

Julija 1910 je na Vogrskem pri Gorici orla ustrelil lovski čuvaj Miha Žižmond. Ptič je v širino meril 1,76 metra. Kateri vrsti je pripadal orel, ni znano, saj so zapisali, da je te vrste orel zelo lep, a v naših krajih neznan, priletel pa da je od daleč. Orla je kupil telovadni odsek Orel v Gorici. Dali so ga nagačiti, da bi ga imeli kot simbol v društvenih prostorih. (Slovenec, št. 160., 18. julij 1910)

Orli v ujetništvu

Mlad orel je danes ušel. Kdor ga dobi, naj ga proti nagradi prinese na Sv. Petra cesto 33 v Ljubljani. (Slovenec, št. 213., 17. september 1913)

Pegami

Iz Štajerske so poročali o pegamih, ki so se pozimi leta 1904 pojavili v več krajih. Opisali so jih kot *jako zalo oblečene ptiče dleskove velikosti in zajetnega trebuha*. (Slovenec, št. 23., 29. januar 1904)

Lovska zveza Srbije proslavila 110 let neprekinjenega delovanja

obdobju, delimo z vami, prijatelji. Danes, ko je zemljevid Evrope močnejši kakor kdajkoli prej, ko smo srbski lovci preživeli težke čase, je srbsko lovstvo močno in enotno, zato si prizadevamo, da bi dopolnili novo vizijo modernega

Predstavniki LZS smo se kot častni gosti 28. oktobra 2006 udeležili svečane akademije ob 110-letnici neprekinjenega delovanja LZ Srbije, ki so jo srbski lovci pripravili v Narodnem gledališču v Beogradu. LZS sva zastopala predsednik LZS **Bogdan Mahne** in urednik Lovca **Boris Leskovic**, posebej povabljeni gosti iz Slovenije pa so bili še **Veljko Varičak** in **Anton Vrščaj** s soprograma ter prejšnji predsednik LZS **Bojan Lepičnik**.

Že dan pred svečano akademijo so srbski lovci, na čelu z njihovim predsednikom **Zoranom Živojinovićem**, vse goste iz Češke, Slovaške, Bolgarije, Romunije, Makedonije, Črne gore in Slovenije, pa tudi predsednika Mednarodnega sveta za lovstvo in gojitev divjadi (CIC) **Dietra Schramma** in predsednika Skupnosti evropskih lovskih zvez (FACE) **Gilberta de Turcheima**, povabili na družabno informativno ekskurzijo po Beogradu in nekaterih pomembnih turističnih ter zgodovinskih krajih Srbije.

Najprej smo obiskali Dom narodne skupščine R Srbije na Bulevaru Kralja Aleksandra v Beogradu. Nato smo se preselili čez cesto v Skupščino mesta Beograd, kjer nas je prijazno sprejel njen predsednik **Milorad Perović** in se z nami zadržal v kratkem pogovoru, v katerem je pokazal še posebno veliko zanimanja za mednarodna lovška gibanja in strokovne povezave, ki so v dobro divjadi vseh držav Evrope. Pot smo nadaljevali v Občino Topolo, kjer nas je pozdravil tamkajšnji župan, obiskali Mavzolej plemiške rodbine Karadžordevičev na Oplencu, nato pa si ogledali v vasi Vinča, ki je oddaljena kakih 5 km iz Topole, še vinsko klet družine Aleksandro-

vič. Nato je sledila sproščena in izjemno gostoljubna večerja v Lovski družini Mladenovac, katere član je tudi predsednik srbske LZ, in se pozno zvečer vrnili v Beograd.

Naslednje jutro so gostitelji vse goste s taksiji prepeljali iz hotelov v center mesta Beograd, kjer je bilo v Narodnem gledališču že vse pripravljeno za osrednji dogodek ob pro-

Foto: B. Leskovic

Predsednik LZS Bogdan Mahne na svečani Akademiji Lovske zveze Srbije, ki je bila oktobra lani v Narodnem gledališču v Beogradu, izreka srbskim lovcom čestitke v imenu slovenskih lovcev. Ob njem stoji predsednik LZ Srbije Zoran Živojinović s spominsko plaketo, ki jo je izročil našemu predsedniku.

Foto: B. Leskovic

Pretežni del častnih gostov srbske lovske zveze (ob 110-letnici srbskega lovstva) in udeležencev ekskurzije se je fotografiralo pred mavzolejem plemiške rodbine Karadžordevičev na Oplencu (27. 10. 2006).

slavi 110-letnice LZ Srbije – za svečano akademijo.

Slavnostni govor je imel predsednik Živojinović, ki je povedal, da s tem dogodkom želijo srbski lovci, skupaj z dragimi lovskimi prijatelji iz sosednjih dežel in predstavniki mednarodnih in evropskih lovskih združenj, pa tudi s

predstavniki pomembnih državnih gozdarskih organizacij in družbeno-političnih institucij, obeležiti svoj pomemben jubilej ter postaviti mejnik, ki jih bo popeljal še v uspešnejšo prihodnost. »Še posebej smo veseli,« je povedal, »da lahko svoje uspehe, ki smo jih dosegli v preteklem

lovstva tudi na svojem območju. Srbsko lovstvo ima znanje, sposobnosti in veščine, s katerimi lahko tekmujejo in sodelujejo z lovstvom ostalih narodov. Ko pogledamo nazaj in se spomnimo na leto 1896, ko se je rodilo organizirano srbsko lovstvo, vemo, da smo s pomočjo na-

klonjenih raziskovalcev in donatorjev pri najrazličnejših lovskih akcijah in projektih do danes ustvarili in dosegli veliko.» Prisotne je spomnil tudi na čase kralja Milana Obrenovića, prvega častnega predsednika srbske lovske zveze, številnih vojvod in generalov, doktorjev znanosti in naravoslovnih učenjakov, verskih osebnosti, pa tudi kmetov in delavcev ter politikov ..., do funkcionarjev zdajšnjih dni, ki so tvorno delovali pri napredku srbskega lovstva.

Več kot stoletje lovske zgodovine ni spremenilo bistva srbskega lovstva, ki se je trdno vključilo in povežalo kot sestavni del evropskega lovstva (Srbska lovska zveza je članica FACE) in ki prav tako kakor druge članice prispeva svoj delež v okviru Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC). Srbsko lovstvo je danes pošten in uspešen partner obeh institucij. *»Lovci naših sosednjih dežel so nam vedno predstavljali neprecenljive prijatelje in nam bili vir modrosti pri znanstvenoraziskovalnem delu in izkušnjah v modernem lovstvu. Proučili smo vsak njihov uspeh, a smo se obenem zavedali, da je potrebno vsako stvar preveriti in prilagoditi lastnemu okolju in divjadi v njem. Naš cilj je lov brez meja, saj smo vsi člani velike evropske lovske družine.*« je poudaril Živojinović.

Srbska lovišča so bila vedno prostor lovske skladnosti in pestrosti živalskih vrst v dokaj ohranjenem okolju. Vedno so gostoljubno sprejemala lovske goste in prijatelje srbskih lovcev. Njihovi lovci se dobro zavedajo, da je smotno vlagati sredstva in napore za varstvo naravnih habitatov vseh živali, ne le lovnih, ampak tudi nelovnih vrst. Res veliko so srbski lovci storili na tem področju, kar so nam na proslavi predstavili z odličnimi dokumentarnimi filmskimi predstavami.

Nadalje je predsednik pohvalil tudi posluš srbske politike, policije, vojske in še posebno znanstvenoraziskoval-

Lovska zveza Srbije je številčna organizacija 96.000 lovcev, v katero je včlanjenih 230 lovskih družin in dve območni lovski zvezi – LZ Vojvodine in LZ Kosova in Metohije. Lovske družine gospodarijo z divjadjo na 6,5 milijona ha ali z 90 % skupne površine lovišča Srbije. Njihovi člani so tudi narodni parki, javni podjetji Srbijašume in Vojvodinašume, pa tudi druge organizacije in ustanove, ki se ukvarjajo z lovstvom. LZ Srbije je dandanes naravovarstvena organizacija, ki se zavzema za zdravo okolje ljudi in divjadi, za izboljšanje habitatov divjadi, za napredek lovstva in sprejemanje sodobnih zakonov, ki bodo v skladu z mednarodnimi konvencijami, zavzema se za povezanost lovstva s stroko in znanostjo ter za sodelovanje z vsemi sorodnimi organizacijami, ki podpirajo lovstvo, ki si prizadeva za trajnostno rabo naravnih virov. Lovska zveza Srbije gospodari s 321 lovišči (ima tudi več kot 250 lovskih domov), v katere na leto vložijo več kot 60.000 fazanov, 3000 poljskih zajcev in kjer se trudijo ponovno povečati številčnost srnjadi, gamsa in druge divjadi. Imajo tudi 24 ograjenih lovišč s skupno površino 56.000 ha.

Zoran Živojinović, predsednik Lovske zveze Srbije

nih institucij do srbskega lovstva (vsi so imeli na proslavi svoje predstavnike) in se jim je ob tej priložnosti zahvalil. Lovstvo je ves zgodovinski čas pri njihovem delu podpirala ortodoksna srbska cerkev, pa tudi druge verske skupnosti. Tako sodelovanje si želijo tudi v prihodnje.

Srbsko lovstvo se zavzema za varstvo in zaščito vse narave in za divjad v primernih naravnih območjih, za upoštevanje ekoloških načel in vrstne pestrosti, ki so temelj mnogih svetovnih konvencij. Pri tem jim pomagajo institucije, ki se ukvarjajo z varstvom narave in divjadi. Prizadevajo si za preudarno, trajnostno rabo naravnih virov, tudi divjadi.

Zdajšnja velika lovska družina, ki šteje 7 milijonov evropskih lovcev, ima že nekaj

let v svojih vrstah tudi 96.000 srbskih lovcev, katerih lovišča se raztezajo na več kot 6,5 milijona ha. Pri vključevanju v vse pomembne mednarodne lovske povezave jim je pot olajšal dolgoletni dober prijatelj in sodelavec iz Slovenije, koordinator CIC za srednjo in JV Evropo, **Veljko Varićak**. Zato so se mu srbski lovci na proslavi še posebno lepo zahvalili ter mu za njegove zasluge izročili zlati častni znak Lovske zveze Srbije.

Ena od priložnosti za srbske lovce, da se vidneje izkažejo kot del mednarodnega lovstva, je tudi organizacija **54. generalne skupščine CIC**, ki bo maja letos v Beogradu. *»To bo predstavljalo naši lovski zvezi darilo za zvestobo, Beogradu in Srbiji pa je izbira našega mesta in države velika čast,*« je poudaril njihov

predsednik in nadaljeval: *»Današnja Akademija, posvečena zgodovinski obletnici srbskega lovstva, predstavlja tudi naše dosežke, ki smo jih dosegli in iz katerih so se rodile nove poti in vizije za prihodnji razvoj našega lovstva.*« Nato se je obrnil k gostom na častnih tribunah in jim rekel:

»Danes ste, v teh, za nas izjemnih in slavnostnih okoliščinah, z nami naši prijatelji. Lovsko zvezo Srbije imejte za primerne, zvestega in častnega sledilca strateških razvojnih načrtov v mednarodnem lovstvu. Tega si želimo tudi sami, zato smo še posebej veseli, da v teh trenutkih delite veselje z nami. Srbija je ponosna, da ima generacijo lovcev, gorečih in zavzetih delavcev in čvrstih ustvarjalcev. Evropa pa bi morala biti prav tako vesela, da nas ima v svoji častni formaciji. Pustite nam, da z gorečnostjo in ponosom prispevamo tudi naše nove jubileje in da skupaj dosežemo nove uspehe! Mi pa vam obljubljam, pred vami in svetom, da bomo prispevali svoj častni delež k viziji razvoja modernega, trajnostno naravnane lovstva. Dovolite nam, da prispevamo, se povežemo in skupaj ustvarimo enotno Evropo in lovstvo brez meja!« je svoj govor končal Živojinović.

Po bogatem kulturnem programu so jubilatantom, gostiteljem čestitali k visoki obletnici tudi predstavniki CIC, FACE in predstavniki lovskih zvez sosednjih držav in predstavniki ustanov, ki sodelujejo z njimi. Čestitkam se je pridružil tudi predsednik LZS **Bogdan Mahne**, ki je jubilatantom čestital v imenu vseh slovenskih lovcev in izrazil željo, da bi s srbskimi lovci še naprej razvijali dobre tovariške odnose in nadaljnje sodelovanje ter predsedniku LZS izročil umetniško sliko. Vsi udeleženi predstavniki tujih lovskih zvez so ob tej priložnosti odnesli na svoje sedeže spominsko plaketo Lovske zveze Srbije, na kateri so obeležili njihov 110-letni jubilej in njihove simbole.

Boris Leskovic

Kronologija gnezdenja kotorne na otoku Pagu

Valeča samica kotorne ob Kolanskem blatu na Pagu (1. 6. 2006)

Vse foto: Dare Šere

Datum	Število jajc
8. april 2006	1 jajce
14. april	3 jajca
18. april	5 jajc
20. april	6 jajc
23. april	7 jajc
25. april	8 jajc
26. april	9 jajc
27. april	10 jajc
28. april	11 jajc
30. april	12 jajc
1. maj	13 jajc
2. maj	13 jajc
3. maj	13 jajc
4. maj	13 jajc
5. maj	14 jajc
Od 5. do 9. maja	14 jajc – samice ni bilo hladna!
videti na gnezdu!	
Od 10. maja naprej	vali
3. junija popoldne	14 jajc gnezdo zapusti 13 piščancev.

Iz preglednice je razvidno, da je samica znesla prvo jajce 8. aprila 2006, približno na vsaka dva dni pa je znesla novo jajce. Med trinajstim (13.) in štirinajstim (14.) jajcem je minilo kar dobre tri dni. Glavno presenečenje pa

Razporeditev jajc v kotorninem gnezdu pred valjenjem (1. maj 2006)

Razporeditev jajc v kotorninem gnezdu ob valjenju (29. maj 2006)

je sledilo med 5. in 9. majem, saj je sprva kazalo, da je gnezdo zapuščeno. Edina razlika je bila, da so bila sprva jajca kar na kupu, eden na drugem, nato pa jih je samica tik pred valjenjem razporedila po dnu gnezda. Končno je samica 10. maja obsedela na gnezdu in tako valila vseh 14 jajc vse do 3. junija popoldne. Popoldne, ob 17. uri, je bilo gnezdo prazno, mladičev ni bilo nikjer opaziti; ostalo je le eno jajce, ki jebilo neoplojeno. Omenjeno jajce je bilo naslednjih mer: 41,6 mm x 29,6 mm, tehtalo je 15,3 g. Pozneje sem jajce predal hrvaškemu oologu* **Robertu Crnkoviću** iz Trogira, ki ga je uvrstil v svojo zbirko jajc. Ob tem sem tudi ugotovil, da se barva jajc razlikuje od barve, ki jo navajajo priročniki. Jajca so bila belkasta in brez pik. Na izvirnem posnetku so le določene lise, ki pa so rastlinskega izvora.

Od prvega jajca (8. aprila) do izvalitve mladičev (3. junija) je minilo skoraj dva meseca. V tem času se je v okolici gnezda marsikaj spremenilo. Trava je toliko zrasla, da je bilo gnezdo skoraj nemogoče najti. Vsa sreča, da je tik ob gnezdu rasla drugačna rastlina, ki nama je služila za orientacijo. Ob najinih obiskih samica ni nikoli zapustila gnezda, res pa je, da sva se ob prihodu zmeraj najavila. Spregovorila sva nekaj besed in tako je po zvoku zaznala, da sva v bližini. Ugotovil sem, da je samica valila točno 24 dni. H gnezdu sem prišel 1. junija 2006 v dopoldanskem času in uspelo mi je od blizu narediti 6 posnetkov.

V veliko zadoščenje nama je bilo, ker sva imela priložnost, da sva lahko spremljala celoten cikel gnezdenja kotorne na otoku Pagu. Res pa je tudi, da sva poskrbela, da na gnezdišče niso spustili ovac ali da bi pokosili travnato površino.

*Dare Šere,
Prirodoslovni muzej
Slovenije*

Podatke o gnezdenju neke vrste najlažje najdemo v različnih priročnikih o ptičih. V našem primeru povzamam podatke o gnezdenju iz velikega priročnika Ptiči Slovenije in Evrope, ki ga je izdala Založba Mladinska knjiga leta 1998 (Avtor **John Gooders**, prevod in priredba **Janez Gregori**). V omenjenem priročniku med drugim piše, da ima kotorna (*Alectoris graeca*) gnezdo na tleh v med rastlinjem skriti kotanji, znese 8–14 jajc, ki so smetanasto drap barve in rjavo pikčasta. Vali izključno samica, 24 do 26 dni. Mladiči so puhasti begavci, ki poletijo že po 7–14 dneh. V enem letu ima kotorna en zarod, in to v času od marca do maja.

Na otoku Pagu (Hrvaška) se je v zadnjem času število kotorn zelo povečalo, tako da je

bil leta 2006 spet odprt lov nanje. Po pripovedovanju domačinov naj bi se številčnost povečala zato, ker se hranijo s hrano, ki je namenjena ovcam.

Ko sem 4. aprila 2006 prišel na otok Pag, mi je prijatelj in domačin **Karlo Paladina** iz vasi Kolan povedal, da mu je pred dnevi izpod nog na robu Kolanskega blata zletela kotorna. Ob podrobnejšem ogledu mesta izleta je ugotovil, da je med travo majhna globelica ali kotanjica, kar bi pozneje morda lahko služilo tej ptici kot gnezdo. Opisano mesto sem pregledal in šele zadnji dan, 8. aprila zjutraj, tik pred odhodom v Slovenijo, v »gnezdu« opazil eno belo jajce. Prosil sem Karla, če bi naslednje dni on pozorno pregledoval gnezdo in tudi okolico, da ne bi gnezdo iz kakršnega koli vzroka propadlo.

*oolog = ornitolog, ki se še posebno podrobno ukvarja s ptičjimi jajci

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: V spodaj omenjenem časopisu je dr. **Miroslav Vodnansky** iz srednjevropskega Inštituta za ekologijo divjih živali (Dunaj–Brno–Nitra) na vprašanje, ali se zaradi polaganja soli divjadi v zimskem času in posledično večje potrebe po vodi bistveno povečuje tudi objedenost v gozdu, odgovoril: »Če ima divjad sol na voljo vse leto, potem to nima nobenega vpliva na potrebo in porabo vode. To tudi pomeni, da se zaradi odstranitve soli objedenost mladja gozdnega drevja v zimskem času ne zmanjšuje. Potreba po vodi se pri divjadi poveča takrat, ko v nekem trenutku sol odstranimo in jo čez čas zopet ponudimo na voljo, saj divjad na to odgovori s povečano potrebo po zadovoljivih svoje želje po mineralih, ki so v soli. To traja zgolj tako dolgo, da se divjad ponovno privadi na stalno ponudbo soli in lahko zadovoljuje svojo potrebo po teh mineralih redno, vendar v majhnih količinah. To bi pomenilo: ali divjadi ne dajemo nobene soli, saj je nujno ne potrebuje za preživetje, ali pa naj ji bo sol stalno na voljo. Potem ne pride do »lakote po soli« in posledično do morebitnih poškodb na gozdnem rastju.«

(Pirsch, 4/2007)

ZDA: V okolici Velikih jezer na severozahodu ZDA ter v gorovju Rocky Mountains (Skalnega gorovja) zdaj ponovno živi dovolj volkov. Zvezna služba za ribe in divje živali (*US Fish and Wildlife Service*) bo zato v obeh območjih volka črtala s spiska ogroženih živalskih vrst, kar bo omogočilo trajnostni lov tudi na to vrsto velikih zveri. V zahodnih državah, Michigan, Minnesota in Winsconsin, vzdolž Velikih jezer, ponovno živi več kot 4.000 volkov. Poleg tega živi na otoku Isle Royal še izolirana skupina 30 volkov. Volkovi iz zahodnega dela Rocky Mountains, kjer v zveznih državah Idaho, Montana in Wyoming živi več kot 1.240 živali, so ena najbolje proučevanih populacij na svetu. V parku Yellowstone so prve volkove naselili iz Kanade šele leta 1995, potem ko so bili volkovi na tem območju iztrebljeni že pred več kot 50. leti. Guverner zvezne države Idaho se tako

Foto: M. Mastel – Diana

Volka

zavzema za izdajo dovolilnic (licenc) za odstrel 550 volkov, saj naj bi bile škode na divjadi (vabitji, belorepi in mulasti jeleni) izjemno velike. Zaščitniki živali trdijo, da bi potem ostalo zgolj okrog 100 volkov ali 10 krdel, kar pa je po njihovi oceni premalo. Uradne oblasti trenutno zagovarjajo, da bi po odstrelu moralo ostati še najmanj 15 krdel volkov.

(Pirsch, 4/2007 ter Wild und Hund, 4/2007)

Indija: V zvezni državi Assam je lovec na podlagi izrednega dovoljenja odstrelil indijskega slona z zanimivim imenom Osama. Omenjeni slon je ubil vsaj 12 ljudi, bil je star in poškodovan, zaradi česar je bilo tudi izdano dovoljenje za izredni odstrel. V zvezni državi Assam živi sicer polovica od 10.000 indijskih slonov. Po podatkih gozdarske službe je v zadnjih 5 letih zaradi napada slonov umrlo 248 ljudi, na drugi strani pa tudi 260 slonov.

(Wild und Hund 2/2007)

Afrika: Predstavljamo izsledke študije, ki je izšla v reviji *Biological Conservation*, avtorjev **Lindey, Roulet in Romanach**, glede pozitivnih vplivov lova v Afriki. Na tej celini poteka trofejni lov v 23 državah na približno 1,4 milijona kvadratnih kilometrov, kar pomeni večjo površino, kot jo obsegajo narodni parki. Mnoga območja, kjer je dovoljen trofejni lov, so

lovstvo in ohranitev divjadi (CIC), ki predlaga potrjevanje lovnega turizma na podlagi trajnostne rabe, je zagotovo korak k rešitvi omenjenih težav.

(Wild und Hund 2/2007)

Švedska: Zaradi izredno mile zime tudi v tamkajšnjih območjih je nastal pravi izbruh jelenjih uši (*Lipoptena cervi*), ki intenzivno napadajo lose. Napadene živali izgubljajo dlako, posledica česar je večja izguba energije, kar je v zimskem času lahko celo usodno, zaradi stresa pa je oteženo tudi normalno prehranjevanje.

(Jagen Weltweit Internet)

Nemčija: V zadnjem času se zelo povečuje kampanja za proizvodnjo t. i. biogoriv, ki so pridelana iz rastlinske biomase. Tudi države vzpodbujajo tako proizvodnjo z različnimi subvencijami. Žal pa ima proizvodnja omenjenih goriv tudi številne negativne vplive, predvsem na živalski svet v kmetijski krajini. Za primer navedimo, da se je samo v Nemčiji površina njiv, posejanih s koruzo za proizvodnjo biogoriva, v enem letu povečala za 107,2 % (leta 2005 je bilo s koruzo posejanih 69.682 ha, leta 2006 pa 144.333 ha površin). Številni lastniki zemljišč združujejo svoje površine, tako da nastajajo ogromne monokulture različnih kmetijskih kultur, ki so primerne za proizvodnjo biogoriv, med katere sodi tudi koruza. Vse to je povezano z zaščito s kemičnimi sredstvi in uporabo težke kmetijske mehanizacije. Na drugi strani pa pomenijo velike monokulture (koruzne njive) še večjo potencialno nevarnost za nastanek škode, predvsem zaradi divjih prašičev ter še bolj oteženega lova na to vrsto divjadi. Lovci se bojijo tudi s tem povezanega zelo negativnega vpliva na malo divjad, katere številčnost se v zadnjih letih ponovno počasi povečuje. Strokovnjaki na drugi strani trdijo, da se zaradi dejstva, da kulture niso posejane za krmno, lahko čas setve in drugih opravil premakne zunaj obdobja gnezdenja male divjadi.

(Pirsch, 5/2007)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

V branje vam ponujamo nekaj zgodbic o Frencétu Bajtarskem z Otllice, to je visoko nad Vipavsko dolino, na robu Trnovskega gozda. Tudi Tasti z Bajte so mu pravili, pa tudi Ākač mu je rekel ta in oni, saj je pred vsakim stavkom imel navado reči: a, a, a ...

Srnjakov golaž

Frēnce je služboval v idrijskih gozdovih kot lovski čuvaj, zato je bil več zdóma kot domá. Med tednom je stanoval v Gorenji Trebuši, Pri Sedeju. Hrústuka, žena njegova, je morala tako sama skrbeti za številno družino in revno gorsko kmetijo. In res je bila za večino del sama. Frēnce ji je samo naročil, kaj mora narediti, in vse ga je ubogala ...

A tokrat je bilo malo drugače ...

Počasi, počasi so z oranjem le napredovali. Tone je držal drevo, njegov sin Lojze je držal konja, Mario, Tamali Bajtarski, je vsake toliko časa prijel za kleše in z otko čistil drevo. Hrústuka pa je nosila grivo, prvo brazdo, v nečkah, na vrh njive.

Je bilo že precej kasno, ko so bili še vedno na njivi. Je tel Tone res lepo zorati, zato je bilo tudi več zmote.

Nekje na pol njive je bilo, ko zagledajo, da gre od Prema dol Frēnce. Se je vračal iz Tisovca ali od tam, kjer je že bil. A je gledal nekam daleč predse, oračev ni niti obgovoril. Je šel kar mimo njih, naravnost v hišo.

Tone si je mislil: »Ta bo pa še huda.« Mu je povedala Hrústuka, da ji je Frēnce ukazal, naj njivo na roke skoplje. Ona pa je naročila orača. Se je bal, da jih bo sedaj slišal še on. Zaskrbi ga in

Tonetu pa je ponudil pijačo: »A, aa, Tone, daj ga zdaj en glaž, zdaj, ko je zorano! Sem prav vesel!«

Tudi Tone si je oddahnil, saj si je narobe predstavljal Francétovo vedenje. Se mu je tisti kozarec vina prav posebno prilegel.

Tudi na srnjakov golaž se je še večkrat spomnil, saj takega svoj živ dan ni jedel, ne prej in ne pozneje ...

Bistra, išči mamó

Frēnce je imel vedno lovske pse. Enkrat je imel koker španjelko, ime ji je bilo Bistra.

Psička je bila res bistra živalca. Frēnce jo je navadil vse, kar mora dober pes znati. Še več, lahko bi rekli, da le pisati in računati ni znala. Vse je ubogala na besedo. A svojo poslušnost je izkazovala le gospodarju, in to ne le na lovu,

Nekaj zgodb o Frencétu Bajtarskem z Otllice

ALFONZ KRAPEŽ

»A, aa, Mica, zdaj je čas, da bi krompir vsadili. Jaz grem za en teden. Ko me ne bo, prekoplji tisto njivo pod hišo!« je svoji ženi naročil Frēnce.

In je šel ...

Bilo je že sredi maja, ko v Bajti še niso imeli zorane njive. To za Sibirsko, najhladnejši zaselek na Otllici, ni še tako zelo pozno, a delo bi bilo pač narejeno, če bi bilo zorano ...

Še isti dan je Hrústuka v Adamovcu srečala Tonéta Spodoreha, ki so mu rekli Tone Taduleni Smudinski, in ga prosila, če bi ji prišel zorat njivo. Tone ni dolgo cincal in ji je obljubil, četudi še sebi ni zoral in je vedel, da jih bo doma spet slišal, češ: povsod drugje bo prej zorano kot doma. Ma če je Tone obljubil, je obljubo tudi držal.

In res je Tone čez par dni prišel v Bajto s konjem in drevesom na vozu. Takoj so se lotili dela, da bi prej končali. A mu je bilo kmalu žal, da je obljubil, saj je bila njiva strašno trda. Že takoj pod rušo je bilo kamenje in pod drevesom je skozi ropotalo. Tonetu je bilo drevesa škoda in je kar stokal od strahu, da se ne bi kaj zlomilo.

vpraša: »Mica, a je kaj narobe? Ali morda ne orjemo taprave njive?«

Mica pa nazaj: »Ma veš, da ne vem, kaj mu je. Ker smo glih na polovici, sem mislila, da bi šli malo pojest, bi ocvrta vsakemu dve jajci. Zdaj pa ne vem, če je sploh za iti v hišo.«

»Pa končajmo,« reče Tone.

In so orali naprej. Frencéta ni bilo na spregled.

Ko čez dobro uro ali dve končajo, se odpravijo vsi v strahu proti hiši. Že ko so šli tja proti, je nekaj strašno smrdelo. Frēnce je imel pod stražjó¹ obešeno vse sorte krepnino², ki jo je rabil za vabe, za kune in lisice. Na njivo smradu ni bilo vohati.

S strahom vstopijo v hišo – in kaj vidijo? Frēnce kuha! Na špargertu³ je bil kotel s polento, zraven pa velika črna kozica, polna golaža, na klopi ob mizi pa flaškon⁴ vina. Frēnce jih lepo obgovori: »A, aa, pa je zorano za letos! Mica, si si fajn zmislila, ko si si zrihtala orača. Stopite, no, naprej, da nam srnjak ne uide iz golaža. A, aa, saj ste fejst delali, ste si zaslužili en fajn srnjakov golaž.«

ampak povsod, kjer sta bila s Frencétom.

Se dogodi enkrat, ko se je Frēnce vračal z lova ...

Mica, žena njegova, ga umerka⁵, kako ji maha proti domu. »Čaki, zlunka, ti bom eno ušpičila,« si misli Mica in se mu skriva v zadnji kambri v kossem⁶.

Pride Frēnce v kuhinjo in ne vidi nikjer nikogar. Kliče Mico, kliče mule⁷, nihče se ne oglasi, nikjer nikogar. Že malce nestrpen, ker ni takoj postrežen, ukaže: »Bistra, išči mamó!«

Bistri ni bilo treba dvakrat reči. Že pomiga s kratkim repom in privzdigne ušesa, zacvili in steče v zadnjo kambro. Se ustavi pred kosmom in začne praskati po vratih.

In je bilo takoj konec skrivalnic ...

Sultan

Je imel Frēnce Bajtarski celo vrsto otrok. So kar hitro zrasli in tudi hitro odhajali v svet. Ena od hčera je dobila moža iz Makedonije.

Da bi se zet prikupil tASTU, mu je, ko

je bil na obisku pri svojih v Makedoniji, prinesel 'od dol' majhnega psička. Ga je bil Frênce prav vesel, saj njegove Bistre ni bilo več.

Takoj se je lotil vzgoje malega psička. Da bi ga spominjal na tiste 'od tam dol', mu je dal ime Sultan.

Pes je bil posebne sorte. Nihče ni vedel točno, katere 'race, da je'. Je imel dolge noge in dolga ušesa; res, prav nenavaden pes.

Kot sem že rekel, se je Frênce lotil vzgoje in šolanja. Najprej so bile na vrsti vaje iz poslušnosti in vodljivosti in lahko bi rekli, da je Sultan v Frencétovi šoli lepo napredoval.

Kamor je šel gospodar, tja je šel tudi Sultan. Ni ga bilo lova, da ga Frênce ni vzela s seboj. In ne samo na lov, tudi do Zadržnega⁸ je šel s svojim gospodarjem ...

Gre enkrat Frênce s Sultanom v trgovino in pri Lojzetu kupi par dek mortadele in malo kruha. Nato se oglasi še pri Ivanki v gostilni. Je imel Frênce tam svoj prostor, in sicer v kotu za vrati. Tam je našel še Štefana Starahišnega in že je ob kozarčku 'takratkega' stekel pogovor: o lovu in divjadi seveda.

Sultan je ležal pod mizo in dremal. Po krajšem pogovoru se Frênce ukazovalno oglasi: »Porcija!«

Sultan butne, kot bi ga z vilami zbadel, in v dveh skokih je pred gostilno. Prav kmalu priteče nazaj. V gobcu prinese prazno konzervno škatlo in jo položi pred Frencéta. Frênce vanjo nalomi kruh in nareže nekaj mortadele. Sultan vse lepo pospravi, se uleže nazaj pod mizo in dremlje.

Čez nekaj časa Frênce zopet: »Porcija!« Sultan naredi vse kot prej. Frênce pa je vedno pazil, da je psu 'dal komando' takrat, ko gostilničarke Ivanke ni bilo za šankom.

Je imela Ivanka zvečer, preden je zaprla gostilno, kar precej dela, da je pospravila vse tiste konzerve, ki jih je Sultan znesel pod mizo ...

Ja, ji je Frênce zagodel, ker se mu ni zdelo prav, da Ivanka zmeče vse prazne pločevinke kar skozi okno za Zadržni dom. Tako se jih je tam nabral cel kup, ki so jih nato otroci, ko so hodili iz šole, premetavali in iskali, če je v kakšni še kaj ostalo. Se nekateri še danes spomnijo, da se je največ uporabnega dobilo prav ob ponedeljkih.

Tudi 'čiki' so bili takrat najdaljši ...

Nenavaden lovski plen

Že precej dolgo je tega, kar se je dogodila ta štorija ...

Organiziran je bil skupni lov pod Sinjim vrhom. Lep zimski dan je bil, rahel

zahodnik je vlekel od Petrlinov proti Zaguri. V prvem pogonu od Čibejevca do Petrlinov sta padla že dva zajca in ena lisica.

Lovci in poganjači so se pripravljali na drugi pogon, od Petrlinov do Zagure. Med lovci sta bila tudi Maks Štalarski in Štefan Starehišn. Ob razporedu pred pogonom je bil Štefan določen med poganjače, Maksu pa je bilo dodeljeno stojišče blizu Zagúrca. Pogon je skoraj dosegel vrhunec, ko priteče Štefan mimo Maksa in kriči: »Zajc je, zajc je, déj, déj, stréli!« Ko Štefan vidi, da Maks čaka ob poti, se hitro spusti v grmovje pod potjo in išče zajca. Iz grmovja se zasliši: »Zajc, zajc, na pot teče! Maks, dej ga, Maks, dej ga, ké čakaš!« Takrat počni, iz gostega grmovja pa se zaslišijo čudni glasovi. Maks zakliče v grmovje Štefanu: »A sem ga?«

Štefan pa nazaj: »Auuuu, auuuu, ooo-jjjjeejj, ne zajca, mene si, aaauuu!«

Na obupano vpitje v grmovju pritečejo še drugi lovci. Hitro so doumeli, da se je zgodila nesreča. Kaj pa zdaj? Štefana prinesejo na pot. Tam šele bolj natančno pregledajo, kaj se je zgodilo in kakšne so posledice. Maks se ves solzen opravičuje Štefanu in kliče vse svetnike na pomoč. Štefan pa stoka in stoka ter škriplje z zobmi, kot bi kdo kamenje vmetal v brezno. Frênce Bajtarski, Ākač, je najbolj priseben. Takoj vidi, da so šibre Štefana zadele le v zadnjo plat. Najprej ošteje Maksa: »A, aa, Maks, zdaj si pa eno fajn skuhal!«

Maks spet v jok: »Ma, ma, ga nisem tel!«

Frênce nazaj: »A, aa, seveda si ga tel, saj se je ja glasil iz grmovja.«

Maks se brani, še vedno ves v solzah: »Ja, ja ma je kričal, da naj streljam, ja, pa sem ustrelil.«

Ko se najhujše razburjenje poleže in ko vidijo, da s Štefanom ni posebej hudo, pošljejo Maksa, ki je pač kriv za nesrečo, do Zagúrca po kako dekno, da bodo Štefana odnesli domov, saj zaradi šiber v zadnji plati ni mogel hoditi. Kako je Maks Zagúrca razložil, zakaj potrebuje odejo, še danes ne vemo, se je pa hitro vrnil s sivo in prav veliko dekno.

Štefana položijo nanjo in ga nesejo proti Majeriji. Na cesti se srečajo s ta starim Kokljem, ki je šel od maše. Ta jih pozdravi, se čudi in vpraša: »Kaj pa nesete, kaj? Danes ste pa ulovili nekaj velicga, danes pa je bila lovska sreča, kajneda. Pa kaj ni škoda dekne?«

Štefan v dekni zastoka, Kokelj pa šele takrat vidi, kaj pravzaprav nesejo ...

Lovci so se pozneje večkrat spomnili Kokljevih besed 'o lovski sreči'. Res je bila navsezadnje sreča, da ni bilo hujših

posledic. Štefan si je hitro opomogel, a ga je bilo po tem dogodku zelo težko pripraviti, da bi šel naganjat, v gosto grmovje pa sploh ne.

Maks si je dogodek tudi dobro zapomnil. Tudi sam jo je poceni odnesel, saj bi lahko celo 'sedel', in to ne malo časa. Kajti Štefan je bil miličnik in v takratnih časih streljati na moža postave res ni bil hec ...

Lisice ne marajo samih kosti

Pride en dan mimo Bajte Tadóga Mica, Tonétova soseda. Tako so ji rekli, ker je bila visoka in suha, da skoraj ne bi mogla biti bolj; sama kost in koža, bi se reklo.

Dobi Frencéta sredi dneva na peči. Hrústuka, njegova žena, pa se sama martra na njivi.

Mica začne Frencéta takoj oštevati. Ve, da je strasten lovec, zato mu reče: »Lisice in kune letajo okoli hiše in nosijo kokoši v špilje, ti pa ležiš na peči, namesto da bi jih lovil!«

Frênce s peči leno pogleda Mico, smrkne in ji odgovori: »Aa, aa, bodi brez skrbi, Mica, tebe ne bojo lovile, nimajo na tebi kaj obirati.«

Potle se obrne proti zidu in drema naprej.

Dobiš, zgubiš ...

Ne vem, kaj se je ta stara Premovka zamerila Frencétu, vedno je imel zanjo pripravljeno kakšno zasoljeno, če sta se srečala.

Premovka je šla vsako nedeljo k prvi maši, nazaj grede pa se je ustavila še tu in tam. Domov se je ponavadi vračala šele okrog poldne.

Enkrat jo Frênce pričaka pred hišo in namesto z 'dober dan' jo obgovori: »A, aa, kar si pri maši pridobila, si do zdaj po poti zgubila!«

Se obrne in gre v hišo, preden mu je presenečena Premovka lahko odgovorila ...

Ta zgodbica nima nič lovskega v sebi, je pa od Frencéta Bajtarskega ...

Ja, tak je bil Frênce Bajtarski, Tastari z Bajte, ki so mu tudi Ākač pravili ...

¹ pod stražjó – pod napuščem

² vse sorte krepinino – razno poginulo žival

³ na špargertu – na štedilniku

⁴ flaškon – večja trebušasta, s protjem opletena steklenica

⁵ ga umerka – ga opazi

⁶ kosem – omara

⁷ muli, mulci – otroci

⁸ do Zadržnega – do vaške gostilne na Otlici

Konec meseca bo 5. mednarodni sejem LOV

Do letošnjega sejma Lov 2007, t. j. **5. mednarodnega sejma lova, ribolova, turizma in aktivnosti v naravi**, je ostalo le še nekaj dni, zato imajo organizatorji te vsakoletne prireditve polne roke dela. Želijo namreč, da bi bilo vse v najboljšem redu in da bi zadovoljili obiskovalce, razstavljalce in vse goste, ki bodo **od 20. do 22. aprila 2007** prišli na Pomursko sejmišče v **Gornji Radgoni**. Sam sejem bo spet ponujal skoraj vse, kar pri svoji dejavnosti potrebujejo lovci, ribiči, pohodniki in drugi ljubitelji narave! Domače in mednarodne naravovarstvene ustanove bodo vabile s strokovnimi razstavami, predstavitvami in z obsejmskimi posveti. Ponudniki opreme za lov, ribolov in dejavnosti v naravi iz Slovenije in tujine bodo privabljali z ugodnimi prodajnimi sejemskimi cenami. **Kinološke predstavitve** bodo posebej trajno zaveznitvo človeka in njegovih štiri-nožnih prijateljev pri gibanju v naravi. **Tekmovanja v strelstvu** bodo pospeševala utrip srca. **Rogisti in harmonikarji** bodo očarali z glasbenimi nastopi. **Gostinci in ljubiteljski kuharji** bodo v tekmovanju v kuhanju lovskega golaža in ribje čorbe razvajali s kulinaricnimi dobrotami ...

Na ogled, v izbiro in nakup bodo trgovci ponujali **opremo, pripomočke, oblačila in obutev** za lov, ribolov in aktivnosti v naravi, **ribiški in lovni turizem, darilni program, orožje, strelivo, optiko, opremo za kinologijo, terenska vozila, trofeje, strokovno literaturo** ... Poskrbljeno bo tudi za **strokovne razstave in predstavitve**. Predstavitev divjadi slovenskih gozdov pripravljata Lovska zveza Slovenije – letos praznuje svojo 100-letnico – s svojimi območnimi zvezami. Krovna slovenska lovska organizacija bo predstavila tudi **mednarodno sodelovanje na področju lovstva**, saj na sejem v sodelovanju s **Pomurskim sejemom** vabi lovske zveze Avstrije, Hrvaške, Italije, Madžarske, Slovaške ter Srbije in Vojvodine. Ribiška zveza Slovenije bo med drugim prikazala multi-medijsko predstavitev *Ribe v slovenskih vodah* ter katalog slovenskih rib.

Po drugi strani pa Planinska zveza Slovenije pripravljata pred-

stavitev v duhu apelov k varovanju gorske narave. V Sloveniji namreč povečano zanimanje za šport in preživljanje prostega časa v naravi povzroča tudi večje vznemirjenje divjadi in onesnaževanje. Za obiskovalce bodo pripravili promocijske materiale, ki jih bodo obveščali o omenjenem dogajanju. Zavod za gozdove Slovenije bo predstavil **stanje s srnjadjo v Sloveniji**, saj bo konec letošnjega junija v Velenju **8. evropskim kongres o srnjadi**. Predstavili bodo tudi svoja lovišča s posebnim pomenom. Njihovi predstavitvi bo dala kulturni pridih **razstava fotografij z gozdnimi motivi**. Strelska zveza Slovenije bo predstavila **izobraževanje za šolanega športnega strelca ter pravilno rokovanje z orožjem**. Poudarila bo sodelovanje z mladimi, saj njihove analize kažejo, da ukvarjanje s strelsko športno dejavnostjo pozitivno učinkuje na šolanje in vzgojo. S taborom in predstavitvami veččin, pri katerih bodo lahko sodelovali tudi obiskovalci sejma, bodo slovenski skavti in taborniki vabili mlade k organiziranemu druženju z naravo. Predstavila se bo **Slovenska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed**. Kot nosilce novih razstav

je Pomurski sejem letos prvič povabil tudi **morske športne ribiče**, podvodne ribiče, potapljače, ribogojce, **jamarje in rejce divjih živali**. Ker je eden od pomembnih nacionalnih športnorekreacijskih dejavnosti tudi **gobarjenje**, bodo na sejmu lahko našle svoje mesto gobarske družine.

Kinološka zveza Slovenije bo pripravila komentirane predstavitve lovskega pasem psov na osrednjem prireditvenem prostoru. V soboto, 21. aprila, bo LKD Maribor na sejmišču pripravilo in izvedlo **3. državno razstavo psov lovskega pasem – CAC Radgona 2007 s specialno razstavo za prinašalce**. Izvedli bodo tudi **tekmo v agilityju** za pokal Eukanube - Slovenije z mednarodno udeležbo.

Zopet bo **tekmovanje v kuhanju lovskega golaža in ribje čorbe**, kateremu letos organizator dodaja tudi novo disciplino – *kuhanje gobove juhe*. Vsak dan bodo nastopali lovski rogisti, pevski zbori in harmonikarji. Odbor za lovsko kulturo LZS bo poleg slovenskih zborov k nastopom na sejmu Lov povabil tudi hrvaške, madžarske in italijanske skupine lovskega rogistov in pevskih zborov.

V petek, 20. aprila, bodo posebne pozornosti na sejmu Lov deležni **učenci osnovnih šol**. Na njem bodo lahko preživeli enega od svojih najbolj zanimivih naravoslovni dni. Udeležene strokovne institucije jim bodo ponudile dobre sogovornike, ki jih bodo prijazno popeljali v svet druženja z naravo z vsemi potrebnimi informacijami in materiali.

Glede na odzive razstavljalcev in sodelujočih strokovnih institucij organizator meni, da bo sejem Lov v svoji 5. ponovitvi še večji kot leto poprej.

O. Bakal

Pregled odstrela in izgub srnjadi lanske lovne sezone LGB Prlekija

Lovskogojitveni bazen (LGB) Prlekija obsega 8 lovske družin (Apače, Gornja Radgona, Križevci pri Ljutomeru, Ljutomer, Mala Nedelja, Negova, Radenci in Videm ob Ščavnici). ZLD Prlekije šteje 535 lovcev, osnovna divjad pa je srnjad. Glede na navedene podatke niti ne preseneča, da so ob letošnjem pustu v lovskega domu Gornja Radgona pripravili **tradicionalno razstavo, analizo in pregled lovske trofej (v letu 2006 upelnjene srnjadi)**. Pregleda in kategorizacije, ki ju je priredila ZLD Prlekije, katere predsednik je **Anton Holc** (LD Videm ob Ščavnici), v skladu z navodili in priporočili Zavoda za gozdove Slovenije in Komisije za veliko divjad, sta poleg lovcev in lovki iz vseh omenjenih družin sodelovala tudi **Bojan Kotnik**, inšpektor za lovstvo in ribištvo, ki je spregovoril o aktualnih zadevah, povezanih z lovstvom, ter predstavnik LZS **Blaž Krže**, ki je predaval o možnostih zmanjševanja izgub divjadi v prometu.

Ocenjeno je bilo predvsem, kako so lani lovske družine gospodarile s srnjadjo na prleškem in slovenskogoriškem območju. Zlasti so ugotavljali, kako je potekal odstrel srnjadi, in sicer po starosti, spolu in tudi kakovosti. Vse to je namreč mogoče ugotavljati tudi na podlagi pregleda rogovja, zobovja v čeljustih ipd. Tako je bilo lani v tem LGB skupaj izločenih kar 1.628 glav srnjadi, kar je nekaj manj kot je bilo načrtovano (1.715 glav). Toda daleč od resnice bi bilo

2. srečanje lovcev - motoristov v Gornji Radgoni

V nedeljo, 22. aprila, bo na sejmu LOV v Gornji Radgoni tudi **2. srečanje lovcev - motoristov**, in sicer v samoorganizaciji članov **lovskega foruma** ter ob pomoči **BMW kluba Slovenija**.

Iz **Ljubljane** bo organiziran odhod ob 8.45 uri izpred Avto Aktiva v Trzinu;

iz **Celja** ob 10. uri izpred centra Tuš (Mariborska cesta);

iz **Maribora** ob 11.15 izpred hipermarketa Mercator (Tržaška cesta).

Prihod v Gornjo Radgono je predviden ob 12.30. Nato bo poskrbljeno za lovske golaže in ogled sejma ter dogovor za naslednje srečanje.

Vrnitev domov, na lastne stroške, je predvidena po 15. uri. Na prijetno druženje vabljeni vsi lovci, ki ste tudi motoristi.

trditi, da so vse omenjene živali odstrelili lovci. Le-ti so dejansko odstrelili le 1.059 glav srnjadi, vse drugo je bilo iz lovišča izločeno na kakšen drugi način (promet, potepuški psi, kosilnice

in freze, pogin zaradi boleznj ipd). Sicer pa so uspešnejši tisti lovci, ki odstrelijo več manj kakovostnih (šibkih) živali, kajti cilj je, da bi imeli telesno in tudi trofejno kakovostno srnjad. »Oce-

njujemo, da so lovske družine na tem območju v letu 2006 dobro gospodarile. Posebej veseli smo, da se tudi sami lovci iz leta v leto obnašajo bolj odgovorno in skrbno,« je menil lovski inšpektor **Bojan Kotnik**, ki pa je lovce opozoril, da morajo tudi sami biti strožji do morebitnih kršiteljev veljavne discipline in pravilnikov.

Na območju Prlekije pa, enako kot v celotnem Pomurju, srnjadi največje težave povzročata promet. Tako je dobra četrtina (438) vseh najdenih izločenih živali končala pod kolesi ali na vetrobranskih steklih jeklenih konjčkov. Izmed vseh LD je največ tovrstnih izgub na območju **LD Gornja Radgona** (100) ter **LD Radenci** (61). Za LD Gornja Radgona so dodatna težava kosilnice in freze v vinogradih, kajti skoraj vseh 18 (od 19) na tak način pokončanih živali je bilo odkritih na območju LD Gornja Radgona. Kljub vsemu imajo na prleškem lovnem območju kar

nekaj težav tudi s potepuškimi psi, ki pogosto lovijo in trgajo srnjad ter drugo divjad. Tako so lani ugotovili, da so psi raztrgali kar 56 glav srnjadi (največ v LD Radenci – 23 in v LD Gornja Radgona – 16), žal pa je takih primerov še več, a jih ne odkrijejo niti lovci. »Potepuški psi nam dejansko povzročajo velikansko škodo, kajti čeprav tukaj veljajo mnogi predpisi, jih večina lastnikov psov ne upošteva, ob tem izvajanja teh predpisov tudi nihče ne nadzoruje. Poglejte, v Avstriji se ugotovi, čigav pes je spuščen v naravnem okolju in potem lastnika tako drastično kaznujejo, da mu niti na misel ne pride, da bi psa pozneje še kdaj prosto spustil v naravo. Pri nas pa, če lovec ustrelil kakšnega klateškega psa brez nadzorstva, ki dela škodo med divjadjo, nastanejo zamere in problemi. Celo takrat, ko takšnega psa zasačijo na kraju zločina, torej med trganjem živali, ga ne smeš ustreliti. Do tega pa prihaja samo zato, ker lastnik psa

Ob 100-letnici slovenskega lovstva so nam povedali:

100 let

Vsi, ne le lovci, potrebujemo okoljski etični kodeks!

Mineva sto let od takrat, ko so slovenski lovci ustanovili svojo lovsko organizacijo z namenom, da bi skrbeli za divjad in njen življenjski prostor ter si zagotovili lov v naši deželi in utrdili domovinsko zavest.

Ali je bilo v minulih sto letih lovstvo uspešno ali ne, je težko presojati. Če pogledamo številčnost nekaterih vrst divjadi, kot so jelenjad, srnjad, divji prašiči, velike zveri in še nekatere druge, potem bi lovci za svoje delo lahko dobili visoko oceno in priznanje. V posameznih območjih je številčnost teh vrst celo prevelika, kar je na škodo divjadi in okolja. Na drugi strani pa so vrste, katerih številčnost se je tako zmanjšala, da so na robu preživetja; samo pomislimo na vidro, divjega petelina, poljsko jerebico ter na številne vrste drugih ptic, ki so izginile v tem stoletju. Za zmanjšanje številčnosti naštetih vrst ni bil kriv lov, pa tudi ne lovci, kar dokazujejo razmere pri nelovnih in trajno zavarovanih vrstah, pač pa spremembe v naravi in okolju, ker so ljudje preveč jemali iz narave in jo siromašili, tudi zastupljali in uničevali. To pa so svetovni problemi, ki so tudi pri nas že zdavnaj prerasli ljubiteljstvo in prostovoljno delo zagnanih ljudi, čeprav je pri nas samo lovcev več kot dvajset tisoč. Naravni viri in prostoživeče divje živali so v državni lasti, zato je oblast na državni in lokalni ravni odgovorna za varstvo narave in okolja ter za trajnostno rabo naravnih dobrin!

Zakaj Slovenija še ni uvedla zastavnine za kovinsko, stekleno in plastično embalažo, kot je to urejeno v nekaterih državah? Zakaj pri nas v gozdovih ni nikjer »mirmih con« z zaporami cest za vsa motorna vozila, razen za promet z lesom in za službena vozila? Zakaj ob cestah ni urejenih varnih prehodov za prostoživeče divje živali, da v prometu samo srnjadi konča že več tisoč živali na leto? Zakaj še vedno dopuščamo zastupljanje voda z odplakami, rodovitne zemlje pa s herbicidi in pesticidi? Zakaj smo dopustili, da so se težke kovine zalezle v prehranske verige že do take mere, da ponekod ribe in meso divjadi ni več primerno za prehrano? Zakaj dopuščamo, da z državnim denarjem uničujejo še zadnja pribežališča za divjad in ptice ob kmetijskih površinah in potokih? Zakaj ...?

Za lovce je bistveno vprašanje, zakaj v zadnjih desetletjih, ko so se razmere v naravi zelo zaostriale, takih vprašanj, pobud in zahtev ne postavljajo politični in številni strokovni javnosti? Zakaj niso iskali podpore v splošni javnosti, kar edino odločilno vpliva na politične odločitve? Za reševanje naštetih problemov je namreč potrebno veliko znanja in poklicnega dela, ki sta šele podlaga za smeje politične odločitve. Vsakemu od nas – ne samo lovcem – je treba privzgojiti pravila spoštljivega vedenja do narave in okolja, do ljudi in živali oziroma do vseh živih bitij, pa tudi do neživega sveta, ki je z živim neločljivo povezan. Vsi, ne samo lovci, potrebujemo okoljski etični kodeks!

Prof. dr. Marijan Kotar,
redni profesor na Oddelku za gozdarstvo
in obnovljive gozdne vire
Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani

Na pregledu odstrela srnjadi v LGB Prlekija sta sodelovala tudi lovski inšpektor Bojan Kotnik in Blaž Krže, ki je predaval o možnostih za zmanjšanje izgub med srnjadjo.

Pripravljena rogovja odstreljenih, povoženih srnjakov ali tistih, ki so jih v minulem letu pokončali psi.

Foto: O. Bakal

ne upošteva zakonskih določil,« trdijo prleški lovci, ki po drugi strani sami poskušajo kolikor mogoče sodelovati s kmetovalci, ki jim divjad povzroča škodo na pridelkih.

Lovci se strinjajo, da je v loviščih dejansko nekoliko več srnjadi kakor prejšnja leta. Prav zato potekata tudi odstrel in lovsko uravnovešanje številčnosti te divjadi; veliko živali pa tako in tako pogine na kakšen drug način. Lovci želijo čim hitreje in čim učinkoviteje dosegati sporazume s kmetovalci in tistimi, ki utrpijo škodo. Pripravljeni so jo sporazumno pošteno poravnati. V zadnjem času so živali v svojih staniščih vznemirjene zaradi gradnje nove avtoceste, ki lovišča praktično deli na 6 prleških družin. Tudi vse takšne motnje slabijo kakovost divjadi (pojavi t. i. gumbarjev). Temu je lani precej prispevala še velika suša. A stanje bi bilo še slabše, če bi minulo zimo zapadlo veliko snega in bi srnjad težje prišla do hrane ...

Oste Bakal

Različna govorica in vera ne ločujeta prosenjakovskih lovcev

Tudi na skrajnem severovzhodu Slovenije, kjer tamkajšnji ljudje niso ponosni samo na svoje prostovoljne in delavne gasilce, med katerimi je veliko lovcev, ampak tudi na prizadevne prekmurske lovce, je lani kar nekaj tamkajšnjih LD praznovalo 60-letnico delovanja. Tudi največja prekmurska LD, Prose-

njakovci, je bila med njimi. O tem smo na kratko že poročali v Lovcu, 2/2007.

Prosenjakovski lovci so svoj 60-letni jubilej praznovali 27. avgusta lani. Prireditev, ki so jo s petjem in igranjem obogatili pevci Pevskega društva prekmurskih lovcev, Madžarskega kulturnega društva Barati in KUD Prekmurski rogisti, je spretno in zanimivo vodil znani prekmurski humorist in radijski napovedovalec **Duško Radič - Vanek**. S svojo udeležbo so lovcem dali priznanje tudi **Feri Cipot**, župan Občine Moravske Toplice, ki je imel tudi slavnostni govor, **Tibor Voroš**, predsednik Madžarske narodne samoupravne skupnosti Občine Moravske Toplice in **Silvester Sögeveš**, član UO ZLD Prekmurja in drugi.

Prizadevni in cenjeni **Ludvik Rituper**, ki to prekmursko LD nadvse uspešno vodi že nekaj mandatov, je posebej za Lovca povedal, da v njihovi LD že desetletja v slogi delujejo lovci različnih narodnosti in ver. Tako je poleg Slovencev tudi kar nekaj članov Madžarske narodne skupnosti. »Še posebno razveseljivo je, da različna govorica in vera ne ločujeta lovcev,« je ponosno dejal Rituper. Ker so prosenjakovski lovci znani po svoji družabnosti in gostoljubnosti, bi jih mnogi slovenski lovci radi imeli za svoje pobratene lovске tovariše. »Kar precej dolgoletnih lovskih tovarišev, ki vsako leto radi pridejo k nam na lov, imamo po vsej Sloveniji, zlasti pa na Koroškem, v Avstriji, Nemčiji in v Italiji,« je poudaril naš sogovornik. Da bi tudi drugi občani lahko izvedeli kaj več o delu svojih lovcev, brez katerih v kraju

skoraj ne mine prireditev, je LD Prosenjakovci ob jubileju izdala lepo urejen zbornik.

F. Rotar

Zgledne prijateljske vezi z lovci iz Brd

Brežiški lovci smo se z lovci iz LD Sabotin seznanili kmalu ob vstopu v novo tisočletje, in sicer po naključju, prek člana naše lovske družine **Zdravka Vidmarja**. Sabotinski lovci so ga namreč zaposlili za sodelovanje pri gradnji njihove hladilnice za uplenjeno divjad. Zdravku kot trgovskemu potniku s sanitarno keramiko in enemu glavnih pobudnikov za takšno hladilnico tudi v LD Brežice to ni bilo težko. Vendar ni ostalo le pri sodelovanju med Zdravkom in lovci iz Brd, temveč nas je sčasoma bolje spoznal in tesneje povezal. Skoraj neverjetno: v tako krat-

in se ukvarjamo s pridelavo vina in sadja. Torej imamo res veliko skupnega.

Poleg različnih manjših obiskov, ko obiskujemo drug drugega, je še najbolj veselo, kadar organiziramo skupne love za lovce obeh LD. Sabotinski lovci so nas v minuli sezoni, 19. 11. 2006, povabili na skupni lov oziroma na pogon na divje prašiče. Omenjenega lova se je z veseljem udeležila večina lovcev LD Brežice, saj je ta divjad le prehodna v našem lovišču.

Ko smo prišli v lovsko kočjo na Sabotinu, smo žal s seboj prinesli slabo vreme. Začelo se je deževati, spustila se je megla, vendar smo bili kljub temu deležni daljšega pogona. Skoraj vsi smo videli divje prašiče, a žal ni bilo priložnosti za lovsko pravičen odstrel. A nič zato, doživetja so bila neizmerna. Lovska sreča je bila naklonjena lovskega gostu iz zamejstva, ki je uplenil ozimca. Brežičani smo Sabotince povabili na skupni lov s pogonom

Brežiški lovci smo bili novembra lani pri sabotinskih lovcih.

Člani LD Prosenjakovci ob 60-letnici uspešnega lovskega in kulturnega poslanstva

kem času smo bili sposobni z lovci iz Brd navezati tesne prijateljske stike, ki prvenstveno segajo na lovsko in kinološko področje, vendar so stičišča še mnogo širša. Očitno je posredi tudi zgodovina, saj so Brici prihajali v naše kraje že v 2. polovici 19. stoletja, nekako do 30. let 20. stoletja, in sicer na sezonsko pridelavo sliv, »prunel«, kot jim rečejo Brici oziroma »prinel«, kot jim rečeemo Posavci. To je namreč dejavnost, ki so jo v Brda prinesli Francozi, pri katerih je bil običaj, da slive oberejo, olupijo in izkoščičijo ter na soncu posušijo in žveplajo. Žal je dejavnost zamrla v 50. letih prejšnjega stoletja. Poleg tega nas oboje združuje tudi dejstvo, da oboji živimo v bližini državne meje, na gričevnatem območju

na malo divjad, ki je bil 10. 12. 2006. Tudi Sabotinci niso imeli sreče, saj je bilo vreme spet deževno; prav takšno, kot je bilo pri njih. Kljub temu smo v prešernem vzdušju izpeljali lov. Lovili smo v revirju Vrbina, na bogatem območju z najrazličnejšo divjadjo, ki ga je žal Občina Brežice predvidela za odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov iz celotne Slovenije. Tamkajšnje območje naj bi bilo po končanem izkoriščanju gramoza in odlaganju elektrofilterkega pepela iz bližnje tovarne papirja Krško ekološko uničeno območje. A narava si je tod nepričakovano hitro opomogla in o tem »pripoveduje drugače«. V pogonu smo dvignili res veliko poljskih zajcev, nekaj manj fazanov in tudi dve zvitorepki.

Sabotinci so nam dokazali, da čeprav je v zadnjem času pri njih malo male divjadi, še niso pozabili, kako se jo lovi. Uplenili so štiri poljske zajce in prav toliko fazanov. Pri zvitorepkah so bili nekoliko manj uspešni in je na koncu eno uplenil domači lovec.

Po pozdravu lovini smo odšli na zadnji pogon v brežiško lovsko kočjo in se v prijateljskem razpoloženju ob lovskem krstu in lovskem ropotu zadržali pozno v večer.

Branko Tucovič

LD Središče ob Dravi dobro gospodari s fazanom in se zavzema za varstvo naravnih habitatov

Odzval sem se povabilu LD Središče ob Dravi in se prepričal o njihovi gostoljubnosti pa tudi o presenetljivi številčnosti fazana v njihovem lovišču. LD Središče se namreč lahko pohvali kar s 16 ha remiz v njihovi lasti in z več kot 5 ha zemljišča, ki ga imajo v zakupu; vse to se odraža tudi v številčnosti fazana. Po letu 2000 je LD, po dolgoletnem vlaganju fazanov iz umetne vzreje, kar ni prineslo zelenih rezultatov, prenehala s tako prakso in se bolj ukvarjala z urejanjem naravnega okolja zanj. Ohraniti in na novo urediti jim je uspelo veliko manjših remiz in živih mejic, ki so pomembne tudi za obstoj malih sesalcev, ptic, plazilcev, dvoživk, žuželk in tudi fazana. Poleg tega z njimi ohranjajo nekdanjo značilno podobo krajine. Na tamkajšnjem območju velja med člani lovci še posebno omeniti **Bo-**

Udeleženci lova na fazane v lovišču LD Središče ob Dravi so se fotografirali po 2. pogonu.

risa Kočevarja, ki s svojo strokovnostjo in tankočutnostjo do narave »vidi«, kot pravijo nekateri solovci, zadeve desetletje ali dve vnaprej. Naj na tem mestu omenim le oddaji o remizah in starih sadovnjakih, ki jih je Boris posnel za TV SLO. Z isto TV ekipo je posnel tudi film o Dravi in njenem poplavnem svetu, januarja prihodnje leto pa bo na sporedu njegova nova naravoslovna TV mojstrovina o Muri in njenih prodiščih. Tako uspešno razširja krog ljudi, ki z njegovo pomočjo začenjajo pravilno zaznavati in vrednotiti naravo v njihovi neposredni bližini, predvsem se zavedati ekološkega pomena rek in naravnega bogastva rečnega sveta.

Po prijetnem druženju na lovu in po njem v LD Središče je bilo v Ormožu organizirano predavanje danskega biologa dr. **Jorgena Körninga** O lovu kot trajnostni rabi na zavarovanih naravnih območjih ter o njegovih izkušnjah iz evropskih in svetovnih projektov, ki jih vodi Danska lovsko zveza. Okroglo mizo je vodil biolog **Boris Kolar**, udele-

žili so se je in sodelovali pa so tudi lovci in naravovarstveniki s Hrvaške; in sicer z območja obeh bregov Drave, med Ormožem in Varaždinom, kjer z divjadjo gospodarijo LD Petrijanec, LD Varaždin, LD Macinec, LD Nedejšče. Boris Kolar namreč na območju Drave vidi velike potencialne možnosti za oblikovanje mednarodnega raziskovalnega projekta. Izkušnje danskega strokovnjaka pa so in bodo še kako dobrodošle.

Mitja Kersnik

ljajo njegovo temeljno poslanstvo.

V LD Velika Polana so združeni ljudje, ustvarjalci uspešnih in manj uspešnih podvigov, predstavniki različnih generacij in nazorov, ki so od dedkov, očetov do sinov in prijateljev ponosno predajali naprej lovsko izročilo in so ponosni, da so lovci, člani lovske bratovščine. Razvoj organiziranega slovenskega lovstva sega sto let nazaj, v čas, ko se je hkrati začela prebujati slovenska nacionalna zavest. Takrat so bila lovišča na slovenskih tleh v večini v lasti tujcev. Na območju LD Velika Polana in okoliških vasi je gospodarila in imela lastno lovišče grofica **Marija Zichy** iz Beltincev. Navaden, preprost človek je bil takrat lahko le gonjač, ker do lova praktično ni mogel priti.

Začetki delovanja LD segajo v leto 1946, ko so na takratnem zboru lovcev Dolnjelendavskega okraja ustanovili Okrajni lovni svet. Tedaj so na območju sedanjega LD Velike Polana delovale štiri družine, in sicer Hotiza, Kapca, Kot in Žižki. Leta 1949 je nastala nova sprememba mej lovišč, saj je takratni Okrajni ljudski odbor dal v zakup lovišča

Člani LD Velika Polana

60 let LD Velika Polana

Leto 2006 je bila tudi za LD Velika Polana prelomnica v delovanju lovske družine, kajti na dostojen način so njeni člani in njihovi gostje pri svojem lovskem domu, v osrčju Polanskega loga pri potoku Črncu v Mali Polani, proslavili jubilej. Kot je povedal starešina LD Velika Polana **Mirko Škalič**, delovanje LD oblikujejo ljudje, ki v njem delujejo, ga usmerjajo in oprav-

družinam (LD) Bogojina, Dobrovnik, Dolnja Lendava, Kapca, Kobilje, Petišovci in Žižki. Leta 1954 je Okrajna lovsko zveza Murska Sobota na podlagi novega Zakona o lovu ponovno razmejila lovišča.

Na območju nekdanjega okraja Dolnja Lendava je bilo ustanovljenih pet lovskih družin: Bogojina, Dobrovnik, Kobilje, Lendava in Petišovci. Ker sta se malo prej LD Kapca in Žižki priključili LD Lendava, so leta 1955 zopet na novo ustanovili LD Žiž-

Danski biolog dr. Jorgen Körning (levo) in Boris Kolar med malico

ki s skupno površino 2.143 ha. LD Žižki je delovala do leta 1962, ko je občinski odbor v Lendavi izdal odločbo o preime-novanju v **Lovsko družino Ve-lika Polana**.

V začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja so se med članstvom pojavile želje po last-nem lovskem domu, ki so ga svo-jemu namenu predali leta 1979. Z leti so ga dograjevali in poso-dabljali. Zdaj je v LD Velika Polo-na aktivnih 52 članov. V lo-višču prevladuje velika divjad – pretežno srnjad, jelenjad, divji prašič – in mala divjad – od polj-skega zajca do fazana in poljske jerebice. Ob mrtvem rokavu reke Mure živijo race mlakarice.

V okviru LD Velika Polana je dokaj dejavna tudi komisija za strelstvo. V zadnjem obdobju treh let se je na področju lovstva precej spremenilo, kar je ne-dvomno tudi prispevek novejšje zakonodaje in novega Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1), ki lovcem v večji meri nalaga skrb za ohranjanje naravnega okolja, omejuje pa nekatere pristojnosti pri načrtovanju. Glavna skrb lovcev je, da divjad ne bi izginila iz njihovega okolja. Lovci se sicer zavedajo, da divjad kmetom dela veliko škodo, zato se s kmeti po-govarjajo in izvajajo ukrepe. Na strpen način se skušajo dogovori-ti o povrnitvi škode od divjadi na kmetijskih površinah. Poleg nalog, ki jih LD Velika Polana nalagajo lovski in etični predpisi, LD aktivno deluje tudi na pod-ročju ohranjanja lovskega izročila in običajev ter lovskega turizma. Ob jubileju so se spomnili vseh znanih in manj znanih čla-nov ter njihovih privržencev, ki so s svojim predanim in nese-bičnim delom in prizadevanji so-oblikovali LD Velika Polana ter pripomogli k njenemu razvoju.

Ob visokem jubileju LD Ve-lika Polana so podelili spomin-ska darila osmim članom: **Štefa-nu Kepetu, Francu Gerenčer-ju, Jožetu Horvatu st., Štefanu Kolariču, Janezu Kövešu, La-jošu Kulčarju, Štefanu Mar-koju st. in Jožetu Žižku**, ki so starejši od 60 let, ter podelili pet priznanj za dolgoleten lovski staž **Ivanu Škaliču, Jožetu Rašča-nu, Radomirju Djukiču, Jože-tu Kövešu in Jožetu Prši**.

Bogato lovsko praznovanje so obogatili KUD Prekmurski ro-gisti, Oktet Belmura, Folklorna skupina Miško Kranjec - Velika Polana in akademski gledališki igralec **Evgen Car**, po rodu iz Dobrovnik.

Bojan Žerdin

Del članov LD Brezovica pred zadnjim novembrskim skupnim lovom

Foto: M. Bojic

60 let LD Brezovica

Proslava 60-letnice LD Brezo-vica je bila 18. 11. 2006 v veliki kulturni dvorani v Notra-njih Goricah, udeležili pa so se je brezovski lovci z ženami, povabljena župana občin Brezovica in Log - Dragomer in predstavniki LZS, LKD Ljubljana ter sosed-njih lovskih družin. Slavnostni govornik je bil starešina LD Bre-zovica **Roman Bokavšek**. Za kulturni program so poskrbeli Zasavski rogisti, povezovalc družabnega programa s plesom pa je bil gospodar LD **Stane Čuden**, sicer tudi aktiven član, igralec in režiser v Kulturnem društvu Janez Jalen iz Notranjih Goric. Ob tej priložnosti je LZS za prizadevno delo v preteklosti odlikovala 21 lovcev z znakom za lovske zasluge, 10 z redom LZS III. stopnje in 4 z redom II. stopnje. Ob okroglem jubileju so izdali jednat, a izčrpen krono-loški pregled (pripravila sta ga **Vjekoslav Simčič** in Roman Bokavšek) opravljenega dela in aktivnosti LD v zadnjem 10-letnem obdobju. Kronološki pregled je bil priložen knjižici, ki jo je LD izdala ob 50-letnici. Vsaj novejše, zadnje desetletno arhivsko gradivo LD je zagotovo precej obsežnejše in popolnejše ter bolj dokumentirano od tistega, ki iz-vira iz njenega začetnega obdobja, ki je bilo zbrano na temelju ustnega pričevanja najstarejših članov.

Ko je bil natisnjen almanah LD Brezovica ob 50-letnici ob-stoja, je bilo članov te LD precej manj, kot jih je dandanes. Pred dvema letoma so namreč v članstvo sprejeli tudi člane nekdanje LD Vič. Tudi velikost in meje lovišča ter številčno stanje divjadi so se spremenili v zadnjih 3

letih. Večina omenjenih spre-memb je nastala leta 2005 zaradi pridružitve lovišča in članov sosednje LD Vič (tudi ta LD bi leta 2006 praznovala 60-letnico). Pridružitve sta terjala Zakon o divjadi in lovstvu (Ur. list, št. 16, 20. 2. 2004) in Odlok o lovu v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. List, št. 128, 20. 11. 2004). Glede na omenjene akte, glede na zakona in odloka je marca 2004 članstvo LD Vič na svoji redni letni skupščini spreje-lo sklep, da se lovišče zaradi pre-majhne površine pridruži LD Brezovica. Temu so sledili dogo-vori med vodstvi obeh družin o načinu in podrobnostih pridru-žitve. Ko je bil dogovor oboje-stransko usklajen, je LD Vič na izredni letni skupščini 22. 12. 2004 sprejela tudi sklep, da se LD Vič ukine in članstvo pridru-ži LD Brezovica. 28 članov se je izreklo za članstvo v LD Brezovica. Na temelju sklepa skupščine LD Vič in upoštevajoč vse prejšnje dogovore je LD

Brezovica na izrednem OZ, ki je bil 26. 12. 2004, sprejela sklep o pridružitvi vseh v seznamu nave-denih članov LD Vič k LD Brezovica. LD Vič je 13. maja 2005 vložila prošnjo za izbris iz registra društev, ki je postal pravnomočen 13. 6. istega leta na osnovi Odločbe UE Ljublja-na. Lovišče LD Vič je bilo tudi formalno predano v upravljanje LD Brezovica z odločbo lovske-ga inšpektorja (št. 326-05-321/2005), izdano 13. 6. 2006.

Sprejeta so bila nova Pravila LD Brezovica in novi pravilniki LD. Vsi akti so bili sprejeti na izrednem OZ LD 8. 7. 2005. Pra-vila LD Brezovica pa so postala veljavna, ko jih je 20. 7. 2006 potrdila Upravna enota Ljubljana.

Preden se je nekdanje 1.700 ha veliko lovišče LD Vič pridružilo lovišču LD Brezovica, je po podatkih iz lovskega katastra lovišče LD Brezovica obsegalo 5.130 ha, od tega 4.860 ha lovne površine. Po pridružitvi sosed-njega lovišča pa se je po podat-kih ZGS lovišče povečalo na 7.118 ha; od tega je 6.196 ha lov-nih in 922 ha nelovnih površin.

V lasti LD je 2,7 ha obdeloval-nih površin in približno 5 ha površin, ki jih ima družina v na-jemu.

Med pomembne dosežke od 50-letnice naprej vsekakor sodi napeljava vodovoda do lovske kočje v Vokah in priključitev na električno omrežje. To je bilo na-rejeno leta 1999.

Leta 1989 so skromno zgraje-no lovsko kočjo, z lastnim delom in s prispevki članov, prostorsko in funkcijsko povsem prenovili ter jo slavnostno izročili name-nu. V novi, temeljito obnovljeni zidani koči imamo: sodobno ure-

K jubileju LD Brezovica sta čestitala tudi župana Občine Log - Dra-gomer Mladen Sumina (v sredini), ki je tudi član te LD, in novi župan Občine Brezovica Metod Ropret. Obema županoma je LD izročila spominke družinske plakete.

Foto: R. Čuden

jeno zbiralnico in hladilnico za uplenjeno divjad, za katero smo že isto leto dobili obratovno dovoljenje od Veterinarske inšpekcije. Leta 2004 je bilo v kočo napeljeno tudi centralno ogrevanje. Manjšo leseno lovsko kočo z betonsko ploščo in centralnim ogrevanjem notranjosti ima LD tudi na Viču (Cesta v Legarico), ki so jo v skupno last LD Brezovica ob združitvi prispevali viški lovci. Med pomembne lovskogospodarske objekte vsekakor sodi tudi *kozolec toplar* z zaprtim podstrešjem. Leta 1994 je bil zgrajen na zemljišču LD. V kozolec smo v minulem desetletju napeljali elektriko in vodo, tla pa utrdili z betonsko ploščo. Uporaba kozolca je večnamenska: služi za pripravo in shranjevanje krme, predvsem koruze, za shranjevanje orodja, služi pa tudi kot objekt za nekatere lovске in kinološke aktivnosti. V neposredni bližini kozolca stoji manjši lesen objekt, ki je združen z izpustom (oboro) za fazane velikosti 10 x 50 m in je namenjen vzreji fazanjih kebčkov. Nedaleč stran pa je tudi račjak za gojitev rac mlakaric.

Pomembne naprave v lovišču so še številna krmišča za zimsko

krmljenje male divjadi in številne visoke preže.

Na leto lovci LD Brezovica odstrelijo (povprečje za obdobje 10 let) okrog 260 glav srnjadi, 2 do 6 glav jelenjadi, 5 do 9 divjih prašičev, 1 medveda (2005 in 2006) 30 do 50 lisic, 3 do 5 jazbecev, 3 do 5 kun, 100 do 200 fazanov, 90 do 110 poljskih zajcev in do 150 rac mlakaric. Brezovško lovišče je še vedno znano kot eno najboljših lovišč za lov na poljskega zajca v Sloveniji.

Številčnost uporabnih lovskih psov za poljski lov (predvsem

ptičarji in šarivci) se je v zadnjih letih drastično zmanjšala, zato se UO LD trudi vzpodbujati vodnike uporabnih psov z nagradnimi odstrelji in priznavanjem delovnih ur lovčemu kinologom. Za delo po strelu na veliko divjad LD pomaga dobrim vodnikom pri nakupu ustreznih psov in šolanju psa ter vodnika za delo po KS. Glede na primerno številčnost male divjadi v brezovškem lovišču že deset let vsako leto potekajo pomladanske in jesenske vzrejne preizkušnje ptičarjev (PZP in JZP), vzrejne preiz-

kušnje psov jamarjev, predvsem vzrejna preizkušnja za jazbečarje, ki jo prireja LKD Ljubljana. Leta 2002 je Kinološka zveza Slovenije LD Brezovica odlikovala z zlatim znak za kinološke zasluge.

Tudi v zadnjih letih so se člani LD Brezovica udeleževali strelskih prireditev v okviru nekdanjega LGO Dolomiti. Najbolj aktivni udeleženci na lovskostrelskem področju so bili: **Miloš** in **Mark Sojer**, **Viktor Čuden** in **Matevž Kos**. Na omenjenih tekmovanjih je ekipa LD Brezovica dosegala zavidljive rezultate.

V minulem desetletju smo ob zaključku lovne sezone, pred novim letom, organizirali zaključne love, popestrene z lovskim krstom, in love z lovskimi gosti. To so vedno priložnosti za pogovore o lovskih doživetjih in tudi priložnost, da si med seboj izrazimo dobre želje ob prihajajočem letu.

Posebni skupinski, že tradicionalni brezovski lovi so *Martinove brakade*. Odkar se jih spominjajo najstarejši lovci, vedno potekajo na istem območju – na obronkih hribočkov Radne. Ob zaključku lovov, po položitvi in

Foto: B. Leskovic

Že tradicionalni in priljubljeni so poletni pikniki s kmetovalci, ki jih pred lovsko kočo v Vokah že vrsto let organizira LD Brezovica.

pozdravu lovini, sledita lovska malica in pogostitev, če je le mogoče ob novorojenem vinu. Tradicionalna so postala tudi *srečanja lovcev s kmeti* na piknikih, ki jih LD organizira ob lovski koči v Vokah konec avgusta ali v začetku septembra. Pikniki so namenjeni zblizevanju kmetov in lovcev, predvsem zaradi boljšega razumevanja lovske dejavnosti na kmetijskih površinah. Poleg številnih kmetov se jih udeležujejo tudi drugi krajanji – prijatelji lova in lovcev. Na omenjenih srečanjih LD brezplačno pogosti kmetovalce z lovskim golažem, mesninami z žara ter pijačo. Druženje popestrijo tudi s streljanjem na »slepo tarčo« in se vedno zavleče v pozne večerne ure.

Za ohranjanje dobrih in prijateljskih odnosov s kmetovalci lovska družina organizira tudi vsakoletno predbožično obdaruje. V tem času člani mnoge obiščejo na domu, jim prenesejo voščilo LD Brezovica ter jim poklonijo lovski koledar in steklenico vina.

B. Leskovic, V. Simčič

60 let LD Suha krajina

Če želimo predstaviti **Lovsko družino Suha krajina**, moramo nekaj napisati o začetku delovanja društva, ki se je začelo ob ustanovitvi leta 1946. Niso pa naključno izbrali naziv LD Suha krajina, kajti tako so poudarili pripadnost krajini in lovstvu. Zavedali so se, da prvič v zgodovini postaja suhokranjski lovec gospodar na svojem območju. V uporabo so dobili 6.000 ha veliko lovišče, ki je zajemalo območje takratnih občin Ambrus in Zagradec. Vsem so se odprla vrata za vključevanje v lovske vrste, ki jih je dotlej pripiral zakupniški sistem. Taki pomembni odločitvi je sledil hiter in uspešen razvoj: uveljavili so se kolektivni odnosi, odgovornost za stanje v lovišču in povečanje številčnosti divjadi, ki je bila po zakupniškem sistemu zelo maloštevilna. Po nekaj letih je bil že mogoč odstrel trofejnega srnjaka. Stalna divjad so postali tudi divji prašiči, jelenjad in medved. Lovišče je postalo bogato, divjad zdrava in v dobri kondiciji. To potrjuje dejstvo, da je bilo v obdobju 60 let odstreljenih kar nekaj primerkov trofejne divjadi, katerih trofejni deli so bili ocenjeni z meda-

ljo. Vzporedno z večanjem stala sta potekala tudi razvoj in oskrba lovišča. Lovišče je opremljeno z lovskimi napravami: prežami, krmišči, solnicami, avtomatskimi krmilnicami itn.

Če se ozremo še malo v zgodovino, smo leta 1969 Suhokranjčani razvili svoj lovski prapor, leta 1973 smo zgradili lovski dom v Ratenci, leta 2002 pa kupili lovsko koč v Javhah. To ni samohvala, brez dvoma pa pomeni pozitiven odnos članov do pripadnosti lovski organizaciji, do odgovornega in aktivnega sodelovanja pri uresničevanju postavljenih ciljev. Že samo dejstvo, da vsako leto v naše vrste pri-

Člani LD Suha krajina ob 60-letnici

hajajo novi mladi lovci, pomeni, da sta naše delo, predvsem pa odnos do lovstva in lovskega tovariša pozitivna. Ne glede na to, da se vrh slovenskega lovstva prereka in ugotavlja odgovornost za nastala nesoglasja, se člani LD Suha krajina zavedamo, da smo lovci še vedno odgovorni za zagotavljanje ravnovesja med naravo in divjadjo.

Za opravljanje vseh potrebnih opravil v lovišču je potrebno: odgovornost, znanje, pozitiven odnos do narave, divjadi in seveda lovskega tovariša. Lahko zagotovimo, da so odnosi v LD Suha krajina pozitivni in na taki ravni, ko je mogoče od vsakega posameznega lovca pričakovati potrebno pomoč.

9. septembra 2006 smo se člani naše LD zbrali pri lovskem domu v Ratenci. Poleg lovcev in njihovih družic so se proslave udeležili tudi člani okoliških LD, predstavniki PGD Ambrus - Korinj in Zagradec, predstavniki KS Ambrus in Zagradec, župan Občine Ivančna Gorica ter krajanji iz okoliških vasi. Zbrane je pozdravil starešina LD **Anton**

Hrovat, ki je vsem organizacijam in društvom, s katerimi uspešno sodelujemo, razdelil priznanja. V kulturnem programu so sodelovali tudi gosti, rogisti iz LD Plešivica, domači lovski pevski zbor, program pa je zelo samozavestno vodila naša lovka **Jožica Blatnik**. Po proslavi smo lovci vse zbrane pogostili z lovskim golažem, ki ga je pripravil **Boštjan Novak**, za zabavo, ki je trajala pozno v noč, pa je poskrbel Ansambel Kosobrin.

Glede na zelo pohvalen odziv vseh prisotnih ne bomo čakali naslednji deset let, da bi organizirali podobno srečanje.

Robert Bradáč

dariti, je bila na pobudo naše LD in Lovske zveze v Krškem odločba o zakupu spremenjena 27. junija 1950, tako da je naši LD ostalo 2.300 ha, preostalih 4.200 ha pa je pripadlo LD Dobova. Dokončno se je lovišče LD Brežice oblikovalo 4. 11. 1950 z odločbo OLO, Uprave za gozdarstvo Brežice. Takrat je bila postavljena uradna meja 2425 ha velikega lovišča, ki z nekaj manjšimi spremembami velja še zdaj.

Dandanes se lahko s ponosom ozremo na opravljeno delo brežičkih lovcev, ki se niso zadovoljili le z ustanovitvijo lovske družine, ampak so delovali na vseh področjih lovstva: od gojitve divjadi, kinologije, strelstva, lova, lovnega turizma itn.

Tako so že leta 1947 sodelovali pri ustanovitvi Okrajnega lovskega sveta, ki je bil predhodno združenje zdajšnje ZLD Posavje, štirje člani pa so bili izvoljeni tudi kot odborniki. Leta 1966 je bila naša LD pri LZ Posavje soustanoviteljica voljere za umetno vzrejo poljskih jerebic, ki je žal v 70. letih prenehala delovati.

Ker LD ni imela svojih lastnih prostorov, so 4. avgusta 1967 na licitaciji kupili zemljišče in leseno lopo v gozdu Dobrava in začeli graditi lovsko koč, ki so jo 29. junija 1969 slavnostno odprli. Leta 1996 smo jo temeljito obnovili.

Porodila se je ideja, da bi LD razvila tudi svoj lovski prapor. Po zbiranju prispevkov za spominske trakove in žebličke je bil septembra 1974 lovski prapor tudi slavnostno razvit.

Ko se je v 80. letih pokazala potreba po lastnem strelišču, so lovci zopet zavihali rokave in leta 1982 v bližini lovske koč zgradili za takratne čase zelo sodobno športno strelišče za streljanje na glinaste golobe in z MK puško. Nato je bilo strelišče pred organizacijo prvega *Memoriala Jerneja Molana*, leta 2001, posodobljeno. Memorial tradicionalno poteka vsako leto na državni praznik 25. junija v počastitev spomina na člana LD Brežice, ki je padel v osamosvojitveni vojni za Slovenijo.

Po pripovedovanju je bilo lovišče po vojni dokaj bogato z malo divjadjo, velika divjad pa je bila dokaj redka, kar je bilo verjetno posledica vojne. Številčnost male divjadi se je zaradi dobrega gospodarjenja in ugodnih življenjskih razmer vseskozi večala, kar kažejo podatki o odstrelu. Tako je bilo po podatkih iz gospodarskih knjig leta 1967/68 uplenjeno 1.072 fazanov,

179 poljskih zajcev, 4 srake, 6 divjih rac, 14 poljskih jerebic in 21 glav srnjadi. Poleg tega je bilo uplenjeno tudi veliko plenilcev. Zaradi slabšanja naravnega okolja, predvsem zaradi intenzivnega načina kmetovanja, raznih melioracij, komasacij, izsuševanja mokrišč in podobno se je v 70., 80. in 90. letih številčnost male divjadi nezadržno zmanjševala in leta 2001 dosegla svoj minimum, saj je bilo v tistem letu uplenjenih le 24 fazanov, poljskega zajca pa smo zaradi majhne številčnosti zavarovali. Številčnost se je nekoliko povečala le pri raci mlakarici. Povečal se je tudi odstrel plenilcev tistih vrst, ki jih je dovoljeno loviti, preostale male divjadi pa zaradi trajnega varstva že leta ne lovimo več.

Ravno nasprotno se je dogajalo z veliko divjadjo, saj zdaj LD

Zaradi ustreznjšega načina gojitve divjadi se je LD v začetku 70. let povezala z LD Globoko, LD Kapele in LD Dobova v Lovskogojitveni bazen Dobrava. Omenjene 4 lovske družine so v začetku 70. let v gozd Dobrava naselile tudi jelene lopatarje, ki so jih pripeljali z Briunov. Žal so po 20 letih izginili iz naših lovišč. V začetku 80. let se je LD Brežice povezala tudi v Gojitveni bazen Sava, ki je bil namenjen predvsem gojitvi rac mlakaric.

Ob koncu 80. let in v začetku 90. so brežiški lovci ob sotočju Črnega potoka v Dobravi na površini 4,5 ha zgradili akumulacijske jarke. Kmalu nato se je na to območje priselilo veliko močvirskih ptic iz bližnjih Laz, od koder so jih pregnale regulacije vodotokov in melioracije močvirnih zemljišč. Nekaj let je tam

odlikovana tudi z redom za lovske zasluge III. stopnje.

Vedno smo bili aktivni tudi na kinološkem področju. KZS je odlikovala s srebrnim znakom 15 članov, z zlatim pa 2. Red II. stopnje za delo na kinološkem polju sta prejela 2 člana, eden pa je prejel tudi spominsko plaketo ob 20-letnici LKD Krško.

Brežiški lovci smo se z namenom, da počastimo naš jubilej, zbrali 3. septembra 2006 pri lovski koči v Dobravi. Tja so poleg članov LD prišli tudi njihovi družinski člani, lovci sosednjih lovskih družin, predstavniki ZLD Posavje, lovci LD Sabotin in predstavniki državnih ter občinskih organov. Še posebno smo bili veseli družbe nekaterih žena naših žal že pokojnih članov. Kulturni program se je začel z otvoritvenim govorom našega starešine **Igorja Vidmarja**, za njim pa je spregovoril slavnostni govornik župan Občine Brežice **Ivan Molan**. V nadaljevanju je sledila slavnostna podelitev družinskih priznanj in odlikovanj LZS ter KZS. Nato so sledili nagovori predstavnikov sosednjih LD, ZLD Posavje, LD Sabotin in drugih povabljenih organizacij. Celoten kulturni program sta s svojima nastopoma popestrila **Lovski pevski zbor Globoko** in **Ločki sekstet**, kot povezovalka programa je nalogo odlično opravila **Doroteja Lipej**. Slavnostno podobo celotne prireditve je podarilo 16 praporščakov s prapori svojih LD.

Počastitev jubileja smo sklenili s pogostitvijo in kozarčkom rujnega. Nato je sledilo nevezano družabno srečanje, ki je čudovito dopolnilo lepo sončno nedeljsko popoldne. Lahko si želimo le, da bi bilo takšnih srečanj čim več.

Igor Vidmar

60 let LD Velike Lašče

Lovci – varuhi narave

Lovci LD Velike Lašče smo 16. septembra letos pod geslom Lovci – varuhi narave praznovali biserni jubilej ustanovitve naše LD. Ob tej priložnosti smo razvili tudi nov lovski prapor, na katerega smo pritrčili 94 zlatih žebeljčkov. Občina Velike Lašče, Acest – Franc Purkat, s. p., Podplana – Ciril Bobek, s. p., gostilna Pri Kuklju in gostilna Kropec pa so nanj pripeli še spominske trakove.

Na območju sedanje Lovske družine Velike Lašče sta se leta 1946 ustanovili in delovali dve lovski družini: *Lovska družina Velike Lašče* in *Lovska družina Dvorska vas*. Vsako od njiju je ustanovilo po 14 ustanovnih članov. Obe lovski družini sta se kmalu združili v *Lovsko družino Velike Lašče*. Ustanovni sestanek je bil v Zadnikovi, po domače Valentinovi hiši v Velikih Laščah. Prvi starešina je postal **Jože Dolšina**, tajnik pa **Franc Ivanc**. Odločbo o upravljanju lovišča LD Velike Lašče je izdal Okrajni ljudski odbor Grosuplje. Po preoblikovanju le-tega je od leta 1952 LD Velike Lašče spadala v območje Okrajnega ljudskega odbora Kočevje. Leta 1955 ji je bilo z odločbo dodeljeno lovišče v izmeri 5.644 hektarov; od tega je bilo lovnih površin 5.354 hektarov. Z enako površino lovišča dandanes upravlja 54 članov, ki vzorno skrbijo za divjad in njeno življenjsko okolje, za lovsko kinologijo, dobro sodelujejo z lastniki in vsemi uporabniki prostora. Skrbijo tudi za izobraževanje svojih članov in šolske mladine ter vseh, ki si to želijo.

60 let uspešnega delovanja smo

Člani LD Brežice ob 60-letnici

beleži približno 10-krat večji odstrel te divjadi, kot je bil povprečni odstrel v 60. letih. Če je bil takrat povprečni odstrel okrog 15 glav srnjadi na leto, je zadnja leta več kot 100 glav, leta 2005 celo 125 glav. Občasno v naše lovišče zaideta tudi jelenjad in divji prašič. Pred nekaj leti se je prek našega lovišča sprehodil celo medved.

Da bi izboljšali naravne razmere, je LD že leta 1971 kupila parcelo v Žerjavici v Dobravi, kjer smo uredili krmno njivo za divjad. Nato so z različnimi dogovori z leti pridobivali nove parcele, uredili krmno njivo na strelišču itn. Že vrsto let obdelujemo 3 do 4 ha krmnih njiv, ki so razporejene po celotnem lovišču, vzdržujemo pa tudi nekaj hektarjev remiz za malo divjad. Pozimi zalagamo okrog 40 krmišč za malo divjad. V lovišču je postavljenih tudi okrog 70 visokih prež.

gnezdila tudi v evropskem merilu zelo ogrožena črna štorcklja.

Leta 2000 se je pokazala potreba po lastni zbiralnici divjadi, zato smo se takoj lotili dela in jo tudi zgradili, dokončno pa smo jo uredili leta 2003 v sodelovanju s podjetjem Nimrod.

Lepote našega lovišča so spoznali mnogi domači in tuji lovski turisti, ki so praviloma vedno zadovoljni odhajali iz našega lovišča in so se tudi radi vračali k nam.

LZS je odlikovala z znakom za lovske zasluge našega zaslužnega člana **Ota Oršaniča** že leta 1950. Od takrat naprej je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge 49 članov, z redom za lovske zasluge III. stopnje 18 članov, z redom za lovske zasluge II. stopnje 4 člane in z redom za lovske zasluge I. stopnje 3 člane.

LD Brežice je bila leta 1987

Lovci LD Velike Lašče

Foto: P. Centa

Foto: P. Centa

Dr. Viktor Čeč, starešina LD Velike Lašče, in Jože Perovšek, praporščak, sta spoštljivo zavila stari lovski prapor, ki bo v lovskem domu dobil častno mesto v spomin na prehojeno pot članov lovske družine in na vse naše pokojne lovske tovariše.

obeležili s proslavo v našem lovskem domu na Retenjskih seno-
žetih 16. septembra 2006. Proslava se je, kljub zelo slabemu vremenu, udeležilo več kot 220 lovcev in drugih gostov. Proslava je s slavnostnim govorom začel starešina **Viktor Čeč**, ki je opisal 60-letno prizadevanje lovcev LD Velike Lašče za ohranitev narave in divjadi. Ugotovili smo, da lahko s ponosom gledamo na prehojeno pot naših prednikov in nenazadnje vseh sedanjih lovcev LD Velike Lašče. Slavnostni govorniki na proslavi so bili: **Bogdan Mahne**, predsednik LZS, **Branko Zlobko**, predsednik ZLD Kočevje, in **Jože Kalan**, predsednik strokovne komisije pri LKD Kočevje. Nekateri naši najzaslužnejši člani so iz njihovih rok prejeli priznanja za posebne zasluge v lovstvu in lovski kinologiji. LD Velike Lašče je prejela najvišje priznanje: red za lovske zasluge II. stopnje za posebne zasluge na področju lovske kinologije in zlato plaket ZLD Kočevje za zasluge na področju lovstva in lovske kinologije.

Velikolaški župnik **Vladimir Jaksetič** je ob tej priložnosti blagoslovil lovski dom, lovцем pa podaril in blagoslovil tudi kipec zavetnika lovcev sv. Huberta. Program so popestrili: dramski igralec **Branko Miklavc** z globoko doživeto interpretacijo Krsta pri Savici, pevci lovskega LPZ **Martin Krpan z Blok** in **Domžalski rogisti**. S slikarsko razstavo del na temo divjadi in konj nas je navdušil slikar animalist in lovec **Jani Mravlje** z LD Brezovica.

Proslave so se, poleg sodelujočih, udeležili še predstavniki in praporščaki vseh društev v naši

občini, predstavniki in praporščaki sosednjih LD, nekdanji člani naše LD, vdove naših pokojnih lovskih tovarišev, lastniki kmetijskih zemljišč in gozdov ter drugi občani.

Po končani proslavi smo se poveselili ob dobrem divjačinskem golažu in zvokih Ansambla bratov Zakrajšek.

Ponosni na prehojeno pot lahko potrdimo besede našega starešine Viktorja Čeča: »Naš pogled je usmerjen v jutri. Dediščino naših dedov moramo ohraniti za vnuke ...«

Jernej Marolt

60-letnica LD Mala Nedelja

Hitro, skoraj neopazno je minilo 10 let, odkar smo lovci **LD Mala Nedelja** (takrat se je imenovala še **LD Bučkovci**) praznovali 50-letnico obstoja in že je bila pred nami **60-letnica**.

Zbrali smo se pred lovskim domom v Radoslavicah, oblečeni v lovske uniforme in gledali v nebo, ali se nas bo vreme usmili-
lo ... Pa se ni. Tudi takrat ne, ko je med nas prišla kmetijska ministrica **Marija Lukačič**, ki je sicer naša rojakinja. Vendar je vsaj ona s svojim prihodom prinesla nekaj vedrine med nas.

Praznovanje se je začelo s Hubertovo mašo, ki sta jo darovala **Tomislav Roškarič**, župnik iz Male Nedelje, in **Stanko Matjašec**, župnik iz sosednje župnije Sveti Tomaž. Praznovanje je vodila nekdanja TV napovedovalka **Metka Šišernik**, sestra našega starešine **Tomaža Šišernika**.

Prejšnji starešina LD Mala Nedelja, gospod **Franc Vajndorfer**, je v slavnostnem govoru ori-

sal delovanje LD Mala Nedelja z besedami: »Začetek organiziranega delovanja naše LD sega v leto 1946, ko je bila ustanovljena LD Bučkovci, ki je takrat štela 9 članov. Kot radi rečemo, je od takrat preteklo kar nekaj vode, lahko s še večjo gotovostjo trdimo, da smo malonedeljski lovci v tem času prehodili tudi kar lep kos poti. In danes, to je 60 let kasneje, ugotavljamo, da je tistih 9 prvih članov naši organizaciji postavilo dobre temelje. S hvaležnostjo se spominjamo vseh, veseli pa smo, da imamo še danes med nami žive lovske koreni-

mo dobro sodelovanje. Kar zadeva škodo od divjadi, ki so pri nas zmerne, si z lastniki zemljišč v vsakem primeru trudimo doseči sporazum. Lovci veliko časa preživimo v naravnem okolju, zato vsa dogajanja v njej opazimo in jih spremljamo. Upamo si trditi, da imamo lovci do narave nadpovprečno razvit varstveni odnos in da nam ni vseeno, kaj se v njej dogaja. Posebej zaskrbljeni smo nad stanjem v tistih predelih našega okolja, kjer odvrženi predmeti, ki tja nikakor ne sodijo, kot tujki bodejo v oči.«

Ministrica za kmetijstvo, Ma-

Lovski kolektiv LD Mala Nedelja ob 60-letnici

ne. Na tem mestu pozdravljamo našega lovca, **Ludvika Vrbnjaka**, ki je bil eden izmed naših prvih članov. Še naprej mu želimo zdravja in dobrega počutja med nami.

Število članov LD se je povečevalo, po letu 1983 se je ustalilo in danes tako preštejemo 67 članov. Mirno lahko zatrdimo, da je naša organizacija, kar zadeva številčnosti članov, dokaj stabilna. Nekoliko drugače je s starostno sestavo, saj postajamo, tako kot slovenska družba nasploh, povprečno vedno starejši. V zadnjih letih se tega dejstva zavedamo, zato smo odprli vrata, še posebej za domačine in mlade ljudi, ki jih zanimata divjad in lovstvo.

Članstvo LD Mala Nedelja predstavljajo v pretežni meri ljudje, ki so doma v lovišču. Z delom LD, divjadjo in lovom pa so posredno povezani tudi drugi, ki živijo na tem območju. Zato LD Mala Nedelja sodeluje z ljudmi; s posamezniki, kot tudi z drugimi organizacijami, ki delujejo na tem območju. Med ljudmi želimo ohranjati dobre odnose, zato z njimi vzdržujemo in krep-

rija Lukačič, pa je v svojem govoru opisala nekatera dejstva in problematiko zdajšnjega lovstva.

Ob tej priložnosti so zaslužni člani LD prejeli priznanja, zahvale LD Mala Nedelja in odlikovanja LZS za minulo delo.

Za dobro vzdušje so poskrbeli malonedeljski pevci in rogisti ter učenci Osnovne šole Mala Nedelja s svojim prisrčnim nastopom.

Slovesnosti so se poleg že omenjene ministrice za kmetijstvo udeležili tudi: **Jože Špindler**, župan Občine Ljutomer, ki je ob tej slovesnosti naši LD podelil priznanje Občine Ljutomer; gospod **Boris Gabor**, predstavnik Zavarovalnice Triglav iz Murske Sobote, **Nada Tomanič**, ravnateljica OŠ Mala Nedelja, člani pobratene LD Mala Gora s starešino **Milanom Vukovićem**, predstavniki sosednjih LD, gasilskih in kulturnih društev Mala Nedelja.

V imenu LD Mala Nedelja se zahvaljujemo vsem imenovanim in tudi drugim, ki so kakor koli pomagali pri zelo uspeli prireditvi.

Štefan Lovrenčec

Naš dolgoletni lovski tovariš in prijatelj **Stane Leskovšek** je lani praznoval 70 let. Luč sveta je zagledal 23. 8. 1936 na srednje veliki kmetiji v Podvinah pri Planini pri Sevnici. Ko je imel komaj pet let, se je začela 2. svetovna vojna in okupator jim je v hudi zimi požgal domačijo. S starši so bili pregnani v brežiški pripor. Zaradi nevdržnosti so z materjo pobegnili in se pri znanih skrivali vse do osvoboditve.

Po končani osnovni šoli je Stane rudaril v rudniku Hrastnik, kjer je delal pet let. Po odsluženem vojaškem roku se je kot miličnik zaposlil v Ljubljani. Delaven in vesten, kakršen je še vedno, je hitro napredoval do komandirja postaje, zaščitne enote in prometne policije.

Zaradi ljubezni do narave in živali se je leta 1972 vključil v LD Turjak, kjer je kar hitro dobil več zahtevnih del in funkcij. Ko si je ustvaril dom na Ljubljanskem barju, so ga pritegnili pogledi na bližnji Krim, zato je leta 1983 prestopil v LD Tomišelj. Tudi mi smo kmalu spoznali njegove vrline in strokovne sposobnosti, zato smo ga vključili v društvene organe. Izvoljen je bil za člana UO (1991 do 2007) in je tudi veliko prispeval pri dograditvi lovskega doma, katerega upravnik je bil več let. V osamosvojitvenem letu 1991 smo mu zaupali funkcijo gospodarja (1991 do 1993), ki jo je s svojimi širokimi pogledi vestno in uspešno opravljal. Sodeloval je tudi v odboru Krimskega LGO. Leta 1995 smo ga izvolili za starejši-novske družine (1995 do 1997). V času njegovega vodenja družine smo praznovali 50 let naše LD in dogradili bivak na Krimu. Zaradi njegove volje do dela in prijaznosti do ljudi je bil vsa leta zaželen mentor mnogim mladim lovčev. Še vedno je član UO LD in vodja raznih komisij. Lovsko družino zastopa tudi v strelski ekipi veteranov, kjer je na republiškem prvenstvu dosegel naziv mojster - strellec.

Za nesebično in požrtvovalno delo je dobil več državnih in družbenih odlikovanj. Za zasluge v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in nato še z redom III. stopnje. LD Tomišelj ga je ob jubileju za njegov velik prispevek v dobro lovišča, divjadi in dobrih medsebojnih tovariških odnosov odlikovala s priznanjem.

Dragi Stane, ob jubileju ti solovke in solovci želimo, da bi še naprej tako dobro skrival leta in ostal zdrav ter dobre volje kot doslej. Želimo ti dober pogled in veliko lovskega blagor ter da bi še velikokrat po lovu posedeli v našem domu.

LD Tomišelj – B. L.

Jakob Baraga iz Dan, član LD Lož - Stari trg, je 3. 12. 2006 praznoval 80. rojstni dan. Rodil se je leta 1926 v prečudovitem kraju sredi notranjskih gozdov, pod močnim Snežnikom, v Leskovi dolini. Ko je bil star 6 let, se je s starši preselil v Kozarišče v Loško dolino. Leta 1943 je kot sedemnajstletni fant odšel v partizane. Po osvobo-

ditvi, leta 1947, je obiskoval gozdarsko šolo v Mariboru. Po končanem šolanju se je zaposlil pri Dravskem gospodarstvu v Mariboru. Od tam se je leta 1950 vrnil domov in se zaposlil pri GG Postojna, kjer je delal do upokojitve leta 1981.

V lovske vrste se je Jakob včlanil v LD Iga vas leta 1950, v kateri je bil član dve leti.

Ko pa se je preselil v vas Dane, se je leta 1953 včlanil v LD Lož - Stari trg.

V LD je opravljal različne funkcije. V letih 1958 do 1964 je bil blagajnik, od leta 1971 do 1973 in od 1981 do 1986 je bil predsednik, od 1972 do 1975 je bil predsednik NO LD, od 1971 do 1972 predsednik ZLD Notranjske, od 1983 do 1986 je bil član Sveta za gojitev divjadi pri ZLD Notranjske, od leta 1970 do 1975 in od 1981 do 1982 je bil član IO LZ Notranjske, od 1971 do 1972 član UO LZ Slovenije. Več let je bil tudi predsednik komisije za odlikovanje.

Za svoje požrtvovalno delo v lovstvu je prejel znak LZS za lovske zasluge in red III. in II. stopnje, plaketo za posebne lovske zasluge LZ Notranjske, matična LD pa ga je imenovala za častnega člana.

Dragi Jakob, ob jubileju ti iskreno čestitamo in ti želimo še veliko zdravih in zadovoljnih let, veliko lovskih užitkov in skupnega lovskega druženja.

LD Lož - Stari trg – R. S.

Leto se je počasi iztekalo in na predvečer božiča, 24. 12. 2006, je naš član **Miljan Zidanič** praznoval svoj 70. rojstni dan.

Miljan je član LD Globoko že od leta 1958. Izhaja iz družine z bogato lovsko tradicijo, saj so oče in strici orali ledino globoškega lovstva. Miljan jo je zelo uspešno nadaljeval in prenašal na mlajše rodove. Mladostno delo na kmetiji in poklicno na kmetijskem področju sta ga za vedno povezala z naravo in življenjem v njem. Prav pri tem pa je imel velike možnosti, da je pomagal pri urejanju zemljišč na način, da so bila kar najprimernejša za gojitev divjadi, in to predvsem male divjadi.

Miljan je član naše LD z najbolj raznovrstno povezanostjo z lovstvom in je še vedno zelo dejaven pri vseh rednih aktivnostih. Poleg tega aktivno deluje na kulturnem, strelskem in tudi kinološkem področju.

Svoje veselje do slovenske ljudske in lovske pesmi izraža ob vsaki priložnosti med lovci, kot ustanovni član pa ljubiteljsko še vedno poje v Lovskem pevskem zboru Globoko ter je udeleženec vseh dosedanjih srečanj Lovskih pevskih zborov v Republiki Sloveniji pa tudi onstran meja naše domovine. Ob organizaciji 1., 10., 20. in 30. srečanja lovskih pevskih zborov v Globokem je bil vedno član organizacijskega odbora in je s svojim delom prispeval pomemben delež k uspešni izvedbi srečanja.

Kot strellec je že vrsto let med najboljšimi v Posavju, kot uspešnega strelca pa ga poznajo praktično po vsej Sloveniji. Večkrat je uspešno zastopal ekipo ZLD Posavja na državnem prvenstvu, zdaj uspešno tekmuje tudi na veteranskem prvenstvu. Prav posebno se je leta 2006 izkazal na državnih tekmah veteranov, kjer je z

ekipo ZLD Posavja osvojil 1. mesto v kombinaciji, pa tudi pri golobih in z MK puško. Kot posameznik je osvojil v kombinaciji 3. mesto, pri golobih 6. in 3. mesto z MK puško.

Kot kinolog je vseskozi z velikim uspehom vzgajal in šolal lovske pse. Vsi njegovi psi (španjeli, prepeličarji in nemški terierji) so bili izvrstni delovni psi. Miljan svoje bogate lovske izkušnje z velikim veseljem prenaša na mlajše člane. Kot mentor lovskim pripravnikom si je vedno vzel čas, da so skupaj obhodili meje lovišča, ob tem pa se tudi o marsičem pogovorili. V družini velja za člana, katerega preudarna beseda nekaj pomeni in zna v zdajšnjem času pomiriti prenapete strasti. Še vedno zelo uspešno lovi kune in lisice.

Lovci LD Globoko smo kmalu spoznali njegovo aktivno delo in odnos do lovskih tovarišev, zato mu je bilo zaupanih veliko odgovornih nalog. Bil je predsednik gradbenega

odbora za lovski dom (1969 do 1971), gospodar LD (1988 do 1997), referent za strelstvo (1975 do 1988 in 1997 do 2001), član NO pa je bil od leta 2001. V letih 1983 do 1987 je bil član UO LZ Posavja in je kot delegat zastopal zvezo na skupščini LZS.

Miljan je za svoje dolgoletno ustvarjalno delo prejel znak LZS za lovske zasluge in red III. stopnje, od KZS pa srebrni in zlati znak za kinološke zasluge. Za njegovo skoraj 50-letno delo na širšem lovskem področju in ob njegovi okrogli življenjski obletnici – 70-letnici pa je prejel odlikovanje red za lovske zasluge II. stopnje.

S svojim pozitivnim odnosom do lovstva in lovske organizacije je Zidanič prav gotovo njen pomemben člen. Vsi skupaj nam želimo, da bi lovska poslanstva nadaljeval z nje-mu lastno zagnanostjo na vseh področjih, na katerih je bil uspešen že doslej.

LD Globoko – D. L.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letniko

Franc Cevc,
LD Sela pri Kamniku
Dušan Rauter,
LD Motnik, Špitalič

85-letniko

Peter Gavrič,
LD Šentilj v Slovenskih Goricah
Karlo Rijavec, LD Jezero, Komen

80-letniko

Vincenc Doberšek, LD Cirkovce
Florijan Erce, LD Vodice
Ludvik Fedran, LD Gornji Grad
Ernest Horvat, LD Grad Kuzma
Karol Kralj, LD Orlica
Viktor Lobnik, LD Polskava
Filip Mihelič, LD Jakob
Marjan Mrak, LD Bled
Branko Mrak, LD Lijak
Darko Ohojak, LD Kobarid
Alojz Ozmeč,
LD Bresnica, Podgorci
Vinko Petek,
LD Bresnica, Podgorci
Rudi Podgornik,
LD Boč na Kozjaku
Janez Požar, LD Padež
Života Rendulič, LD Kunogta
Stanislav Rus, LD Loški Potok
Jožef Samec, LD Peca
Adolf Simončič, LD Radeče
Marjan Steinbach, LD Duplek
Anton Škrabar, LD Brkini
Ivan Šmigoc, LD Ruše
Albin Travnik, KPL Celovec
Ivan Urh, LD Draga, Trava

75-letniko

Stefan Bertalanič, LD Rankovci
Jože Bunderla, LD Dobrna
Justin Godec, LD Podvelka
Srečko Godnič, LD Šmarje
Feliks Gojčič, LD Rače
Franc Ivančič,
LD Slavnik, Materija
Alojz Kožuhar, LD Velka
Martin Kranjc,
LD Jože Lacko, Ptuj
Božidar Kumer, LD Duplek
Alojz Markovič, LD Velika Loka
Jožef Mirtič, LD Litija
Alojzij Mostar, LD Ivančna Gorica

Srečko Pergar, LD Jelovica
Jurij Pesjak, LD Boštanj
Rudi Pipa, LD Otočec
Geza Počič, LD Ivanovci
Avugst Posnic, LD Kunogta
Anton Rautar, LD Rankovci
Vojteh Alojz Roglič, LD Hrastnik
Budislav Rojko,
LD Slovenske Konjice
Vili Romih, LD Škale
Marjo Stepančič,
LD Jezero, Komen
Florjan Taškar,
LD Rečica pri Laškem
Rudolf Trontelj, LD Grgar
Boris Vanič, LD Ribnica
Janko Varl, LD Kropa
Pavel Viler, LD Šmarje
Jožef Zakrajšek,
LD Velike Lašče
Albert Zimic, LD Kanal
Marko Žlodej, LD Žalec
Alojzij Žumer, LD Železniki

70-letniko

Edvin Birsar,
LD Tabor, Dornberk
Jože Brenčič, LD Logatec
Alojz Cokan, LD Žalec
Zvonko Derganc,
LD Novo mesto
Franjo Fekonja,
LD Gornja Radgona
Franc Ferenčič,
LD Murska Sobota
Jožef Hočevar, LD Kamnik
Dušan Jagodic, LD Jezersko
Karlo Jelerčič, LD Vrhe, Vrabče
Drago Klemenc, LD Kanal
Jože Kodrič, LD Podbočje
Janez Korošec, LD Udenboršt
Herman Meh, LD Ljubno
Jakob Piskernik, LD Udenboršt
Jurij Jožef Pokorn, LD Loče
Ludvik Prevec,
LD Gorenje Jezero
Florijan Rejc, LD Dole
Alojz Rijavec, LD Col
Jurij Rojec, LD Ivančna Gorica
Jakob Satler, LD Polzela
Franc Šolinc, LD Tabor
Filip Trbižan, LD Raša, Štorje
Marko Veršič, LD Markovci
Izidor Vovk, LD Plešivica
Franc Zobavnik, LD Tuhinj

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Srečanje lovcev s Planote in učencev PŠ Šentviška Gora

Oglašamo se s Šentviške planote. Skozi okna naše šole se odpira pogled na bližnje travnike vse tja do gozda. Z naravo smo tesno povezani in jo kar dobro poznamo. Kljub temu si vedno želimo odkriti kaj novega, zato že vsa leta po malem sodelujemo z lovci **LD Planota**. Lovci so nas že obiskali v šoli, z njimi smo šli tudi na poučne sprehode do lovskih opazovalnic in krmišč.

Leta 2006 pa je bilo srečanje drugačno: daljše in še bolj zanimivo. Od LD Planota smo dobili povabilo, naj skupaj z njimi preživimo dva dni v lovskem domu na Ponikvah. Povabila smo bili zelo veseli, zato smo komaj čakali petek, 6. oktobra. Starši so učence popoldne pripeljali h koč. Pridružili so se nam še štirje učenci z učiteljico **Damjano** z Livka.

Naše druženje se je začelo z razgovorom o divjih živalih. Pri iskanju podatkov smo si pomagali s knjižicami *Stopinje in sledovi divjadi*, ki so nam jih podarili lovci. Zelo zanimiva je bila predstavitev lovske opreme. Lovec **Matjaž Lapanja** nam je povedal, kaj poleg puške še vzame s seboj. Pogovarjali smo se tudi o odnosu do živali. Glavni namen lovcev je bil namreč otrokom približati naravo, jih naučiti jo opazovati, z njo živeti in ji znati prisluhniti. Z boljšim poznavanjem posameznih sledov oziroma stopinj, iztrebkov ter oglašanja živali si lahko predstavljamo celovito podobo dogajanja v naravi. Tako jo bolje razumemo in znamo tudi bolj paziti nanjo. Pravila obnašanja v naravi smo obnovili skupaj z lovцем **Ivom Laharnarjem**.

Lovec **Zdenko Uršič** nam je predstavil različne skupine in pasme lovskih psov. Spoznali smo njihove značilnosti in vlogo, ki jo imajo kot spremljevalci lovcev. Zelo zanimiv je bil prikaz prvih korakov vzgoje in šolanja psov. Za nepozabno doživetje je poskrbela lovka, ki je s seboj pripeljala 6 mladičkov, s katerimi smo se lahko igrali. Pestovali bi jih še in še, če ne bi bili kužki že utrujeni in lačni, pa tudi nas so poklicali k večerji, ki sta jo skuhal **Slavica** in **Katarina Laharnar**. Zelo nam je teknila. Po večerji se nam je pridružilo še nekaj staršev. Skupaj smo si ogledali filme o nekaterih divjih

Učenci podružnične šole Šentviška Gora in lovci LD Planota smo stkali prijateljske vezi.

Lovka je s seboj pripeljala mlade bavarske barvarje, s katerimi smo se lahko poigrali.

živalih, ki nam jih je predvajal ravnatelj **Branko Loncner**. Občudovali smo izjemne posnetke živali v različnih okoliščinah in življenjskih obdobjih, za katere sta s prijateljem **Martinom Rovščkom** potrebovala veliko znanja, občutka za naravo, potrpežljivosti in časa. Ker nas je čakalo zgodnje vstajanje, smo se morali odpraviti v zgornje nadstropje, kjer smo na skupnih ležiščih prespali kar v spalnih vrečah. Tudi to je bilo posebno doživetje, saj so nekateri sploh prvič prespali brez staršev, stran od doma. Zjutraj okrog 6. ure, nas je prebudil lovski rog. Čeprav je bila še tema in ura zgodnja, smo bili hitro budni in pripravljeni za sicer najtišji, a najrazburljivejši del – jutranji opazovalni lov. Nanj smo se odpravili v majhnih skupinicah pod vodstvom izkušenih lovcev.

Vsak lovec je s seboj odpeljal 2 ali 3 učence. Vrnili so se s premočenimi čevlji, a vsi od prvega do zadnjega zadovoljni in polni lepih vtisov. Z navdušenjem so pripovedovali, kaj vse so videli in doživeli.

Nihče ni bil preveč utrujen, da

se ne bi povzpel še na najvišji vrh Šentviške planote – Črvov vrh. Na koncu smo bili zadovoljni vsi: otroci, učiteljice in lovci.

Da smo vse lahko doživeli, se še enkrat najlepše zahvaljujemo vsem sodelujočim lovcem, predvsem UO in starešini **Karlu Laharnarju**, čigar ideja smo uresničili z omenjenim srečanjem. Z njihovo pomočjo smo lahko stpili v svet živali in doživeli naravo na čisto drugačen način. Večina otrok namreč še ni doživela jutranjega prebujanja narave. Po izrazih na obrazih lovcev pa smo čutili, da so se obogatili tudi oni in da so uživali v družbi pristno navdušenih otrok.

Da je bilo to res izjemno in nepozabno doživetje, potrjujejo tudi vtisi otrok, ki so nam jih učenci zaupali v ponedeljek v šoli. Takrat smo pripravili tudi kviz o živalih, ki smo ga učiteljice pripravile za petkov večer. Bil je prekratek zaradi drugih zanimivih dejavnosti.

V imenu učencev PŠ Šentviška Gora – učiteljice **Vlasta Sotensšek**, **Erika Laharnar** in **Nives Lipušček**

Vtisi učencev

VŠEČ MI JE BILO, KO SO NAM LOVCI PRIPOVEDOVALI O ŽIVALIH IN NAM POKAZALI OPREMO. ZELO SO MI BILI VŠEČ KUŽKI; ŠE POSEBNO PA NAJBOLJ DIVJI MLADIČ. VŠEČ MI JE BILO TUDI NA LOVU.

Kristi Vendramin, 2. r.

LEPO JE BILO, KO SMO SKUPAJ SPALI, KER NAS JE BILO VELIKO. LEPO MI JE BILO TUDI, KO SMO PECALI (pestovali) KUŽKE IN KO SMO ZJUTRAJ ŠLI NA LOV. NIČ MI NI BILO DOLGČAS.

Taja Feltrin, 1. r.

KO SMO GLEDALI FILME, SO BILI ZANIMIVI MUFLONI, KER JIH V RESNICI ŠE NISEM VIDELA. MISLIM, DA STA MORALA BITI GOSPOD RAVNATELJ IN NJEGOV PRIJATELJ PRI SNEMANJU TIHO IN DA STA SE MORALA SKRITI. DA STA VSE TO, KAR SMO VIDELI, POSNELA, STA MORALA SNEMATI VELIKO DNI.

Neja Kenda, 2. r.

NAJBOLJ VŠEČ MI JE BILO, KO SO PREDSTAVLJALI LOVSKO OPREMO. ZANIMIVO JE BILO SPANJE, KER DOLGO NISMO ZASPALI. LEPO JE BILO TUDI NA POHODU NA ČRVOV VRH, SAJ SMO SE MED POTJO LAHKO POGOVARJALI IN VSAK MALO VODILI PSIČKO ABO.

Jerica Kobal, 4. r.

ZELO MI JE BILO VŠEČ NA LOVU, KER SEM BIL PRVIČ IN KER SMO VIDELI VELIKO SRN.

Nejc Klemenčič, 3. r.

UŽIVAL SEM, KO SEM BOŽAL MAJHNE SRČKANE KUŽKE. LEPO MI JE BILO TUDI, KO SO NAS SNEMALI S KAMERO. NAJLEPŠE PA MI JE BILO, KO SMO ŠLI Z LOVCEM VALTERJEM NA LOV. JAZ SEM IMEL S SEBOJ »PUŠKO«. VIDEL SEM ZAJCA, SRNE, ZAJČEVE SLEDI IN SRNINA LEŽIŠČA. VESEL SEM BIL OGRVICE, KI MI JO JE PODARIL LOVEC VALTER.

Matic Berginc, 1. r., PŠ Livek

Sestav tropov jelenjadi vpliva na višino škode

Ponovna spontana poselitve območij predgorja Savinjskih Alp z jelenjadjo poraja lovce in naravovarstveniki in lastniki gozdov je v večini primerov škoda, ki jo jelenjad povzroča v glavnem na gozdnem drevju.

V strokovni literaturi najdemo na marsikatero vprašanje in težavo zadovoljiv in v praksi uporaben odgovor. Mnoga opazovanja so potrdila, da višina škode v gozdu še zdaleč ni le posledica prevelikega staleža (številčnosti) jelenjadi. **Samo z zmanjševanjem staleža ni mogoče zmanjševati škode v gozdu.** Ob takšni filozofiji zaustavljanja rasti populacije ali zmanjševanja njene številčnosti lahko napravimo vse

možnosti za ponovno povečanje njene rasti. Škoda v gozdu je v veliki meri odvisna tudi od koncentracije jelenjadi v večje ali manjše trope pa tudi od starostne in spolne sestave živali.

Vpliv združevanja jelenjadi v večje ali manjše trope na višino škode

V različnih letnih časih in zaradi različnih pojavov znotraj populacije (npr. ruk) nastajajo škodljiva združevanja jelenjadi v večje ali manjše trope.

Vsako leto ponavljajoča se koncentracija jelenjadi se pojavi v času ruka na rukališčih. Potrebe po hrani se izrazito povečajo predvsem pri tistih živalih, ki so zelo izčrpane zaradi parjenja. Okoli glavnega jelena se zbere več košut in tako je potreba po hrani večja. Na jesen rastlinje postopoma odmira in jelenjadi zmanjkuje sočne zelene paše. Takrat išče mirna mesta v goščavah; največkrat v iglastih kul-

turah. Iglasti gozdovi branijo jelenjad pred dežjem in mrzlimi vetrovi. Zimske koncentracije so največkrat na istih mestih kot v jeseni. Jelenjad se najraje zadržuje na toplejših, zaščitenih mestih v mlajših sestojih. Visok sneg in mrzli vetrovi preženejo jelenjad v smrekove monokulture, kjer pa ne najde dovolj hrane. Zato objeda in lupi gozdno drevje. Na takih območjih se povečajo prehranske potrebe in škoda, in to predvsem v čistih smrekovih ali mešanih sestojih, kjer prevladujejo iglavci. V krošnjah največ snega zadržita smreka in jelka, najmanj pa listavci. Jelenjad išče predele, kjer je snežna odeja nižja. Zato pozimi jelenjad sestopa iz višjih leg v nižje. Jelenjad se prilagaja tudi življenju blizu naselij. Pozimi torej na oblikovanje koncentracij vpliva snežna odeja, ker ji je otežena dostopnost do hrane. Jelenjad se osredotoči na majhnih površinah letnega stanišča in v gozdnih sesto-

jih povzročajo občutno škodo. Tudi v predpomladanskem času nastajajo koncentracije. Jelenjad se zaradi poledenitve vrhnjih plasti snega ne more vrniti v letna prebivališča, zato se navadno začasno zadržuje v sončnih legah, kjer sneg kmalu izgine. Na takih, toplejših in sončnih legah popje prej vzbrsti, tkivo pod lubjem drevja in grmovja se prej napolni s sokom. Tudi drugo rastlinje ozele ni mnogo prej kot v nezaščitenih hladnih legah. Na takšnih, vmesnih bivališčih nastanejo koncentracije jelenjadi, ki čezmerno poškoduje podmladek. Tudi kakovost tal (boniteta) vpliva na koncentracijo živali. Na bogatejših tleh raste sočnejša, okusnejša in hranljivejša zelena hrana. To povzroči povečane prehranske potrebe in nastanek škode. Na koncentracije jelenjadi, in s tem tudi na višino škode, ni mogoče vplivati le z linearnim zmanjševanjem številčnosti.

Vpliv nepravilne spolne in starostne sestave populacije na višino škode

Na številčnost jelenjadi in njeno sestavo je v veliki meri vplival človek. Največkrat manjka prav zrelih jelenov, ker jih lovci prezgodaj odstrelijo zaradi trofejnih želj. Zato se spolno razmerje nagne v korist ženskega spola. Zaradi velikega števila košut se poveča prirastek mlade jelenjadi. Znano je, da se košute in mlada jelenjad posebno radi zbirajo v večje ali manjše mešane trope, ki v gozdnih sestojih povzročajo veliko škodo. Mlada jelenjad v času razvoja in košute v času brejsosti ter dojenja telet porabijo mnogo več hrane. Dr. A. Bubenik je raziskoval, koliko hrane potrebuje jelenjad v različnih starostnih obdobjih. Za osnovo je vzel odraslega jelena in s primerjavo porabe hrane na enako telesno težo ugotovil, da odrasel jelen porabi 100 % suhe krmne mase, mlad jelen v razvoju 264 %, odrasla košuta 263 %, mlada košuta pa 397 % suhe krmne mase. A. Bubenik navaja, da z razbitjem nevarnih koncentracij, ki nastanejo zaradi nepravilne starostne in spolne sestave populacije, lahko zmanjšamo intenzivno objedanje površin, ki jih jelenjad posebno rada obiskuje. Le-te se hitro obnovijo. Pri tem je pomembno, da vemo, da je z ustvarjanjem pravilne sestave

Ponovoletni ples LD Dravograd

Na Koroškem je navada, da kar nekaj lovskih družin že desetletja tradicionalno vsako leto organizira lovske družabne večere s plesom. Po dolgem zatišju je pred dvema letoma lovski ples spet organizirala tudi LD Dravograd. Čeprav so tamkajšnji lovci dobro znani po svoji družabnosti in prešerni volji, kljub temu kar nekaj let niso organizirali skupnega lovskega druženja. Kdo ve, zakaj? Šele ko so vajeti lovske družine prevzeli novi člani UO, ki ga zdaj vodi neutrudni starešina **Dušan Kudrnovsky**, sicer tudi občinski svetnik dravogradske občine, je tudi v tej koroški LD opaziti veliko več dobre volje in složnosti.

Da so dravogradske lovci že komaj čakali **2. ponovoletni lovski ples**, ki je bil organiziran tudi ob zaključku praznovanja 60-letnice LD Dravograd, se je pokazalo v začetku letošnjega februarja. Čeprav se zaradi sezonskih prehladnih obolenj in drugih obveznostih plesa ni moglo udeležiti nekaj domačih lovcev in gostov, med drugim tudi ni bilo povabljenih predstavnikov LZS, pa so se vsi, ki so prišli v lepo urejeno restavracijo Korošica na Otiškem Vrhu, imeli lepo. S svojo prisotnostjo so plesu dali priznanje tudi nekateri vidni koro-

Foto: B. Koprivnikar

Zaradi strele deformirana in zarasla spodnja čeljustnica divjega prašiča lanščaka, ki telesno ni več kazal znakov hiranja.

grad. Poleg dobre plesne glasbe, okusne večerje in sproščenega humorja so srečanju dale svoj pečat tudi izbrane besede starešine gostiteljske LD Dušana Kudrnovskega, ki je poudaril, da že majhne spremembe lahko strnejo in še bolj povežejo lovce. Predsednik KLZ je dejal, da koroške lovce že desetletja povezuje lovska kultura, v kateri imajo svoj prostor tudi tradicionalni lovski plesi. Alfonz Naberžnik, dolgoletni slovenski diplomat, pa je ocenil, da je tudi dravogradska občina lahko ponosna na svoje domače lovce, ki pomagajo bogatiti sicer že tako bogato občinsko in lovsko kulturo.

F. Rotar

jašček pred nekaj meseci ustreljen v spodnjo čeljust, tako da mu je krogla razbila čeljust na mestu, kjer bi morala izraščati čekana. Desni čekan je premaknjen in deformiran ostal v čeljusti in je rasel pod jezikom. Levi čekan in levi drugi sekalec sta se izgubila. Prvi levi sekalec je ostal v čeljusti, čeprav z zgornje strani zobna jamica ni bila več pokrita s čeljustno kostjo, temveč le z dlesnijo.

Posebnost moje okuhane trofeje je v tem, da potrjuje splošno znano trdoživost divjih prašičev in njihovo sposobnost za preživetje tudi v primeru hujših poškodb.

Bogdan Koprivnikar

Foto: F. Rotar

Poleg plesa je bila v Gostišču Korošica na Otiškem Vrhu za vse zbrane organizirana tudi dobra večerja.

ve tropov jelenjadi omejena tudi večja poraba hrane, ki jo potrebuje mlada jelenjad, pa tudi košute v času brejsosti in dojenja. Z intenzivnim in ekološko utemeljenim odstrelom jelenov in košut I. in II. starostnega razreda nam bo uspelo razbiti prevelika trope mlajše jelenjadi in tako zmanjšati škodo.

Bojan Rak, dipl. inž.
(LD Luče)

ški lovci, politiki in gospodarstveniki. Plesa so se med drugim udeležili **Dušan Leskovec** in **Franc Praznik** (KLZ), **Alfonz Naberžnik**, podžupan Občine Dravograd in **Ferdo Abraham**, komandir Policijske postaje Dravograd, s katero domači lovci dobro sodelujejo. Na plesišču smo opazili tudi dokaj vitalnega 96-letnega **Gregorja Glazerja**, ustanovnega člana LD Dravo-

Trdoživost divjih prašičev proti poškodbam

Januarja 2007 sem se udeležil lova na divje prašiče v zasebnem lovišču na Hrvaškem.

Diana mi je bila naklonjena in sem poleg ozimca, ki sem ga uplenil v prvem pogonu, v drugem uplenil še merjasca lanščaka. Ko sem si ga v spremstvu lastnika lovišča ogledoval, sem takoj ugotovil, da mu manjkajo čekani. Ob podrobnejšem pregledu čeljusti sva z lastnikom ugotovila, da ima prašič zelo deformirano zobovje in za približno 5 cm krajšo spodnjo čeljust. Očitno je bilo, da je bil merjašček pred časom ranjen v čeljust, a se je »izlizal«. Telesno je bil namreč normalno velik in ni bil videti shujšan.

Ko sem pozneje spodnjo čeljust očistil, sta bili dobro vidni poškodba čeljusti in njeno uspešno zaraščanje. Očitno je bil mer-

Šipkova knjiga Pesem in jeklo

Čeprav znani koroški pisec, filmski in televizijski igralec, pesnik in pevovodja **Matevž Mitja Šipek** nikoli ni opravljal

Foto: F. Rotar

Mitja Šipek podpisuje izhode svoje knjige, ki jih je podaril najozjim prijateljem in sodelavcem.

lovskega izpita, mu orožje nikoli ni bilo pri srcu in tudi nikoli ne bo »ta prvi slovenski lovec«, je dobro ime koroških, zlasti pa kotuljskih »jagrov« mnogokrat uspešno predstavljal doma in v tujini. Ko je bil pred slabimi štirinajstimi leti med ustanovitelji in pevodnja **Lovskega okteta LD Prežihovo**, ni pričakoval, da bodo njegovo sicer bogato strokovno in kulturno življenje popestrila tudi lovska doživetja. Še posebno od takrat naprej, ko je postal častni član LD Prežihovo in ko je začel nositi tudi lovske obleke.

O Mitji Šipku, ambasadorju koroške kulture in svetovno priznanem strokovnjaku za kontrolo kakovosti materialov z ultrazvokom, so v zadnjih petih desetletjih veliko objavili mnogi slovenski in tuji časopisi. Tudi sam sem o njem pisal že leta 1977, in sicer v časopisu Kmečki glas. Tudi v Lovcu smo pisali leta 2003 o njegovem prispevku slovenski lovski kulturi.

Več kot 350 prispevkov je izšlo v časopisih in revijah o Šipku, ki je lani dopolnil 80 let. Njegova knjiga **Pesem in jeklo**, izdalo jo je Območno združenje borcev NOB Mežiške doline (Občinski odbor Prevalje), je izšla v 1000 izvodih. Za zbiranje, pripravo in lektoriranje besedil sta skrbeli domačinki **Marjeta Jukič** in **Marija Suhodolčan Dolenc**. Jukičeva, žena znanega koroškega lovca in funkcionarja, je zanjo napisala tudi uvodno besedo. V njej je poleg izbora besedil in Šipkove bibliografije mogoče zaslediti tudi mnoge zanimive fotografije iz strokovnega in kulturnega življenja, pa tudi njegovega »lovskega«. Predstavitev knjige in pogovor z Mitjem Šipkom – dogodek je bil v prevaljskem družbenem domu 16. februarja – je vodil znani novinar **Aleksander Čolnik**. Kulturni program so obogatili *Šentanelski pavri*, ki jih Mitja vodi že več kot 40 let, ŽPZ Karantanija in drugi.

F. R.

30 km za obstreljenim merjascem

Iz svoje zaprašene skrinje je **Tone Novak**, upokojeni lovski čuvaj nekdanjega GL Medved - Kočevje, spet potegnil »utrujenno« beležko z zapiski in spomini, ki jo je imel vedno pri sebi kot

vodnik izredno uporabnih psov krvosledcev, in mi živo opisal dogodek o zasledovanju ranjenega divjega prašiča.

Zgodilo se je konec junija leta 1977, ko se je Tone odpravil zasledovat obstreljenega merjasca. Takrat se je namreč iz Nemčije pripeljal lovski gost na lov na merjasca. V Gojitvenem lovišču Medved je dobil dovolilnico za lov v lov revirju Stari Log, kate-rega čuvaj je bil **Cveto Pršle st.** Nastanil se je v lovski hiši Trnovec pri znanem poklicnem lovcu **Maksu Konečniku**, ki je gosta tudi vodil na lov.

Okrog 18. ure sta Maks in gost odšla v lovišče na prežo, ki je bila postavljena ob mrhovišču. Že kmalu, ko je zašlo sonce, se je pod njima pojavil merjasec. Maks, dober poznavalec divjadi, je takoj ugotovil, da je merjasec primeren za odstrel in gostu dovolil streljati nanj. Merjasec je strel dobro nakazal in izginil v gozd.

Na nastrelu sta lovca naša kri, a ker se je kmalu stemnilo, iskanja nista mogla nadaljevati.

Maks je o dogodku še isti večer obvestil revirnega čuvaja Pršleta. Dogovorili so se, da bodo naslednje jutro organizirali zasledovanje s psi krvosledci. Gost je prosil, da bi iskanje prepustili Tonetu Novaku, ki ga je že dobro poznal in ki je, po njegovem mnenju, imel dobre pse za takšno delo. Maks je gostu sicer oporekal in mu dejal, da ima tudi sam psico, hanovčanko, ki je prvakinja Slovenije v delu po krvnem sledu in bi nalogo prav tako uspešno opravila. Gost mu je odvrnil, naj se sam odloči, a če ga njegov pes ne bo uspešno našel, ne bo plačal izgubljenega prašiča, kajti njegova osebna želja ne bo upoštevana.

Naslednje jutro, bilo je 27. 6., so se zbrali v Starem Logu že ob 4.30: Maks, lovski gost in Cveto. Napotili so se na kraj obstrelitve. Maks je imel s seboj obe psici: prvakinjo in še eno. Obe je imel oprčeni na povodcu. Pokazal jima je krvni sled in sledenje se je začelo. Sledili so le kakšnih 250 m, ko so prišli do merjasca, ki pa je ob njihovem prihodu odskočil z ležišča in se izgubil v goščavi. Maks je psici sprčil in začeli sta z glasno gonjo. Morda je minilo 15 minut, ko sta se vrnili. Maks ju je spet pripel na sledni jermen in sledenje se je nadaljevalo. Psici sta merjasca sledili do ceste, ki vodi do med vojno požgane vasi Topla Reber, nekako 200 metrov pod cesto. Tam je krvi zmanjka-

lo in psici nista več mogli razvozlati nadaljnega sleda.

Maks, gost in Pršle so se posvetovali, kaj bi storili. Gost je predlagal, naj pokličejo Novaka, ki bo z njegovimi psi znal priti do obstreljenega merjasca. Maks ga je ubogal in se odpeljal v Stari Log in telefoniral v Gostilno Deržek v Željne, ki so skoraj Tonetovi sosedje. Gostilničar Oto je takoj odšel do Tonetovega stanovanja, a ga ni našel doma. Žena mu je povedala, da v Trnovcu suši seno za jelenjad. Oto je to takoj sporočil Konečniku v Stari Log. Maks je prosil Ota, naj gre ponovno do Tonetove žene, ki mu naj da oba brak-jazbečarja, psičko Ago in Kastorja ter naj ju pripelje v Trnovec. Nato je Maks telefoniral še domov in prosil svojo hčer, da je šla po Toneta, ki je kakšen kilometer stran od lovske hiše res obračal seno, ter mu

povedala, kaj se je zgodilo. Tone je takoj opustil sušenje in z Maksovo hčerko sta se odpeljala do lovske hiše, ker ga je čakal Oto s psi. Le-ti so vsi veseli poskakali v gospodarjev avto in že so se peljali proti mrhovišču. Ker tam Tone ni našel nobenega lovca, je pot nadaljeval v smeri Starega Loga. Šele 200 m pred križiščem glavne ceste Kočevje–Novo mesto je opazil parkiran Maksov avto. Zatrabil je in kmalu je prišel Maks. Toneta je seznanil z vsemi pripetljaji. Toneta je zanimalo, kje se je umikal ranjeni merjasec. Maks mu je pokazal v smeri parkiranega avta. Tone je takoj zmajal z glavo in mu dejal, da tam zagotovo že ni šel, ker bi mu to zagotovo že pokazala njegova psa. Menil je, da na tistem mestu ni smiselno izgubljeni časa in naj mu pokaže mesto, kjer so nazadnje še videli kri. Skupaj sta

8 x 60 let v LD Voličina

Ne zgodi se pogosto, da bi v nekaj mesecih obhajalo okrogli jubilej, 60-letnico, kar 8 lovcev. **Andrej Šuman**, dolgoletni član, pred leti tudi starešina LD, **Ivan Šnofl**, kinolog in lovec z bogatimi izkušnjami, **Ivan Vogrin**, nekdanji gospodar lovskega doma in referent za strelstvo, **Milko Čuček**, nekdanji strešina LD in sedanji tajnik, **Tonček Slanič**, izjemno prizadeven lovec, **Ernest Vogrin**, nekdanji gospodar in dolgoletni referent za strelstvo, priljubljeni in vedno nasmejani **Mirko Ornik** ter dolgoletni član in srčen lovec **Branko Vogrin** so se skupaj odločili za praznovanje in v lovski dom povabili vse člane LD Voličina. V čast jubilejom je vodstvo LD tisti dan, 13. 1. 2007, pred pogostitvijo, ki so jo priredili jubilejanti, organiziralo krajši lov na malo divjad v Selcih, nato pa smo se v pristnem in zares pristrčnem vzdušju družili do poznih večernih ur. Za zabavo in dobro voljo v lovskem domu so poskrbeli domači lovski muzikanti: harmonikar **Stanko**, kitarist **Ivan** ter klavirista **Joža** in **Tomaž**. V imenu jubilejantov je spregovoril najstarejši med njimi, **Andrej Šuman**, ki je priznal, da se ne počutijo toliko stari, kot kaže letnica, ter da so leta v LD, nekaterim med njimi že več kot 30, hitro minila. V imenu povabljenih sem se jubilejantom zahvalil in jim zaželel še veliko aktivnih lovskih let. Ob tem jubileju smo tudi ugotovili, da je v naši LD le dobra tretjina članov, mlajših od 60 let. Zato naj velja pogum vsem mladim, ki imajo veselje in pozitiven odnos do prostovoljnega dela v naravi in lovstvu, naj se nam pridružijo. – **Franci Ornik**
Na fotografiji so 60-letniki: **Ernest Vogrin**, **Andrej Šuman**, **Mirko Ornik**, **Ivan Šnofl**, **Branko Vogrin**, **Tonček Slanič**, **Ivan Vogrin**, **Milko Čuček**.

odšla do glavne ceste Kočevje–Novo mesto, kjer sta čakala gost in Cveto Pršle. Le na kratko so se pozdravili, saj je bila ura 10.30 in sonce je že zelo grelo. Gost in Pršle sta bila že utrujena in nejevoljna zaradi neuspešnega iskanja z Maksovimi psi. Skupaj so peš krenili v smeri Starega Loga. Niso prehodili več kot 50 m, ko se je Kastor nenadoma ustavil na sredi ceste ter jo vztrajno ovohaval. Tone je postal pozoren na njegovo vedenje in je še sam pregledal tisto mesto; opazil je kri. Nato je sled vodil v smeri proti vasi Polom. Od tam naprej sta tedaj po sledu ranjenega merjasca sledila Tonetova psa: Kastor prosto, Ago pa je imel Tone oprčeno na slednem jermenu. Sled je vodil pod glavno cesto v smeri Smuke. Že v bližini vasi se je sled obrnil v smeri vasi Hinje. Lovci so sledili Agi, ki jih je vodila še naprej, skoraj do ceste, kak kilometer pred Hinjami. Tam se je sled obrnil v smeri Poloma. Na hinjskih njivah se je sled zopet obrnil proti vasi Prevole. Tone je opazil, da je merjasec za svoj umik neprestano izbiral najgostejšo podrast gmajniškega grmovja: robido, osat, trnje in leskovo grmičje ... Sledenje je bilo res težavno in naporno. Nato je sled prečkal kolo-voznost pot Hinje–Seč in se usmeril proti vasi Zvirče. Prišli so že do prvih obdelanih njiv v vasi. Tam jim je nasproti prišel Kastor, ki so ga pogrešali debelo uro. Sklepali so, da je merjasec odšel še naprej. Toda Kastor se ni več ločil od lovcev, temveč je hodil le 2 do 3 m pred Tonetom. Sled se je zopet obrnil proti Hinjam. Prispeli smo do hinjskih košenic. Na eni večjih jas je na sredi jase rasel večji grm; kot kakšen otoček je bilo videti, se spominja Tone. Kastor se je napolil prav tja in se jim spet izgubil izpred oči. A kmalu so slišali lajež. Maks je stekel desno od grma in spodbujal njegovi psi, Tone je stekel levo, prav tedaj pa je skočil iz grma merjasec. Tone ga je hitro pomeril in ustrelil, ker pa mu je bil merjasec preblizu (morda le 2 do 3 m), ga je gladko zgrešil. Po strelu je žival le spremenila smer, a ji je bil Kastor tesno za petami. Že v prvem naslednjem grmovju ga je Kastor ustavil. Tedaj pa je na tisto mesto že priteknel Maks in hitro sta odjeknila dva strela. Šele drugi Maksov strel je umiril merjasca.

Sledenje je trajalo več kot 11 ur. Vsi utrujeni, lačni in premočeni od znoja smo obstali in ob-

čudovali lepega merjasca, starega več kot 5 let.

Tone pa je, kot ponavadi, na koncu sledenja pohvalil oba psa in v sebi čutil neizmerno zadovoljstvo, ki ga vodnik krvosledca občuti, kadar zelo dobro in uspešno opravi nalogo.

Sledenje je bilo dolgo več kot 30 km in je trajalo kar 11 ur. Zadovoljen je bil tudi gost, ki je pomenljivo trepljal Toneta in ga na mestu samem primerno nagradil.

Zapisal: **Franc Novak**

Nimrod, d. o. o., ima jasno začrtano poslovno sodelovanje z lovskimi organizacijami

Ko smo pred dvema letoma objavili informacijo (Lovec, 1/2005, str. 39), da se je podjetje **Nimrod, d. o. o.**, iz Ljubljane preselilo na novo lokacijo, ga nismo podrobneje predstavili, čeprav imajo z mnogimi slovenskimi lovskimi družinami dolgoletne tesnejše poslovne povezave. To podjetje ima, kljub vedno večji konkurenci drugih domačih odkupovalcev, še vedno vodilno vlogo pri odkupu uplenjene divjadi v Sloveniji.

Naj samo spomnimo, da je bilo podjetje ustanovljeno leta 1994 in je postopoma prevzelo prvo mesto pri prevzemanju dejavnosti zbiranja, obdelave in trženja uplenjene divjadi od podjetij, ki so v Sloveniji pred tem delovala na tem področju. K temu so poleg prizadega dela in ozke poslovne usmerjenosti pripomogli predvsem: jasno začrtana vizija prihodnosti podjetja, vlaganje sredstev v novosti, poslovnost in predvsem bogate strokovne izkušnje zaposlenih na tem področju dela.

Poudariti je treba, da so morali v nekaterih primerih, poleg prevzema strojne in hladilne opreme prevzeti tudi poplačilo dolgov nekaterih prejšnjih odkupovalcev do LD in jih po dogovoru tudi poravnali. Tako so postali pretežni odkupovalci uplenjene divjadi v Sloveniji in zdaj skupaj s partnerji (lovstvo) upravljajo v več kot 300 ustrezno urejenimi hlajenimi mesti za neoporečno shranjevanje uplenjene divjadi.

Od leta 1996 do konca 2004 so delovali v najetih prostorih na

Pogled v razsekovalnico uplenjene divjadi podjetja Nimrod v Škofji Loki

Na fotografiji so vodstveni delavci Nimroda (od leve): vodja proizvodnje Aleš Ficko, tehnologinja Nuša Marinc, vodja nabave in logistike Milan Jakič, direktor Miro Hlede, tehnični direktor Tomaž Šlibar in vodja pakirnice in skladišč Boštjan Bodlaj.

Mesarski 6 v Ljubljani, ki so sicer ustrezali vsem evropskim standardom za tovrstno dejavnost, vendar pa obstoječe prostorske zmogljivosti niso omogočale nikakršne širitve in povečanja proizvodnih zmogljivosti. Pravzaprav objekt na Mesarski že nekaj časa ni več ustrezal viziji in razvojnim težnjam podjetja. Potrebno je bilo tudi veliko vlaganj zaradi starosti stavbe, povrhu vsega pa je bil, glede na vedno večje vhodne količine divjačine (dovoz iz hladilnih mest LD in GL (LPN) prevzete uplenjene divjadi), že skoraj premajhen.

Po preselitvi obratov v Škofjo Loko, na Trato, so se bistveno povečale proizvodne in hladilniške zmogljivosti, tako da so leta 2005 lahko predelali 80 % več divjačine kot v starem obratu v Ljubljani, lani pa so glede na leto 2005 še povečali proizvodnjo za dodatnih 45 %. Tudi kadrovske so se okrepili, saj kolektiv v obratu trenutno šteje že 30 zaposlenih. Po evropskih merilih

sodi podjetje Nimrod, d. o. o. že med srednje velika podjetja s tako dejavnostjo. Ugotavljajo pa, da se delež domače surovine ob enakem številu dobaviteljev glede na realizacijo načrtov odstrela nekoliko zmanjšuje zaradi pojavljajoče se konkurence in tudi vedno večjega zanimanja lovcev za odkup uplenjene divjadi za lastno uporabo (torej takoj po opravljenem delu usposobljene osebe za pregled v LD). Toda podjetje iz leta v leto tudi v tujini pridobiva nove kupce, saj so si s kakovostnim delom in kakovostno surovino ustvarili dobro ime in dobre poslovne stike npr. v Švici, Belgiji in na Nizozemskem, kjer letos načrtujejo nastop že pod svojo blagovno znamko.

Prodaja konfekcioniranega mesa divjadi na slovenskem trgu presega 100 ton na leto. S svojo ponudbo divjačine so prisotni v večini podjetij, ki se ukvarjajo s kulinarčno dejavnostjo, v malo-prodaji pa njihove izdelke dobite v skoraj vseh večjih trgovinah.

Maloprodajni program obsega pet artiklov od vsake vrste divjadi. Divjačinsko meso je pakirano v teži od 0,5 do 1,0 kilograma in na ličnih pladnjih. Tudi na tak način, menijo odgovorni pri Nimrodu, so veliko pripomogli k povečanemu pripravljanju divjačinskega mesa v domači kuhinji.

Podjetje si je vseskozi prizadevalo za čim bolj racionalno organizacijo zbiranja uplenjene divjadi, zato je skupaj z LD Radenci postavilo objekt, območno zbiralnico, o čemer smo že poročali, in ki je registriran kot odobren obrat za obdelavo divjadi. Zaposleni v podjetju in njihovi partnerji se zavedajo, da lahko samo kakovostna surovina da dober kulinaričen rezultat. Tako kot že velikokrat doslej, so nam zatrtili naši sogovorniki, so še vedno pripravljene priskočiti na pomoč vsaki LD, ki ima morda dotrajane ali glede na načrt odstrela neustrezne hladilne zmogljivosti. Na podlagi posebne poslovne pogodbe so tudi v prihodnje pripravljene soinvestirati sredstva v te namene, poleg tega pa so vsak čas pripravljene pomagati s strokovnimi nasveti.

Svojim partnerjem so stalno pripravljene zagotoviti kameno

sol, lovskim kinologom lahko na podlagi dogovora v okviru ZLD ali LUO enkrat na leto dostavijo večje količine hrane za pasje spremljevalce. Lovskim družinam, če prirejajo prireditve odprtega tipa, nudijo oskrbo z divjačinskim mesom po ugodnih cenah z možnostjo poravnavanja vrednosti računa pri oddaji uplenjene divjadi.

Odkupne cene divjadi se oblikujejo na podlagi sklenjenih pogodb s kupci proizvodov in so znane vsako leto nekje aprila. V zadnjem času so te cene pri nas kar nekaj odstotkov višje kot v sosednjih deželah. Poslovna politika podjetja Nimrod, d. o. o., je, da je na prvem mestu pravočasno plačilo prejetega blaga po najvišjih mogočih cenah, saj se zavedajo, da je prav zadovoljstvo na obeh straneh temelj dobre poslovne odnose.

Letos so se odločili za posodobitev prevzema trupov uplenjene divjadi v predelovalni obrat. V ta namen že izdelujejo modificirane napotnice – izjave z »govorečo kodo«, ki jih bodo vsem njihovim poslovnim partnerjem brezplačno dostavili še pred lovno sezono.

B. Leskovic

Obiščite spletno stran o divjem petelinu!

www.petelin.info je nova spletna stran o skrivnostni ptici mirnih prostranih gozdov – velikem ali divjem petelinu (*Tetrao urogallus*). Nastala je z namenom, da bi pripomogla k informiranju javnosti glede ogroženosti divjega petelina. Predstavljeni sta biologija (življenjski prostor, hrana, razmnoževanje, ...) in ogroženost te, zdaj zavarovane, nekdanje priljubljene lovne ptice, ki je marsikje že izginila. Na njej se boste lahko tudi preskusili v kvizu ali pa posredovali svoja vprašanja.

Avtor strani je **Danilo Bevk**, absolvent biologije na Biotehniški fakulteti. Življenje divjega petelina raziskuje v okviru svoje diplomske naloge. Pri tem mu pomagajo lovci in gozdarji, za kar se jim tudi na tem mestu zahvaljuje. Obiščite spletno stran!

Uredništvo

Foto: D. Bevk

Model Legend:134208, povečava: 8 x 42, vidno polje: 110 m/1000 m, izhodna zenica: 5,25 mm, teža: 695g.

Dvogledni Bushnell Legend Roof

Reklamna predstavitev

Daljnogledni serije **Legend** se duvrščajo v zgornji razred ponudbe daljnogledov firme **Bushnell**. Novo generacijo daljnogledov **Legend** odlikuje izjemno čvrsto novo ohišje iz magnezijeve zlitine. Zato so 20 % lažji kot prej, kar se še kako pozna po nekaj urah napornega lova. Tako, na primer, daljnogled **Legend 8 x 42** tehta samo 695 g, kar je v povprečju 100 do 150 g manj od primerljivih daljnogledov, ki so narejeni iz klasičnih materialov.

Daljnogledni serije **Legend** sledijo sodobni linearni postavitvi optičnih prizem v telesu daljnogleda, kar omogoča ravne linije osnovnih optičnih cevi in zato manjše mere in elegantnejši videz daljnogleda. Dioptrijo nastavljamo z okularjem na desni optični cevi, ostrino pa s sredinskim gumbom, tako kot je to pri večini daljnogledov. Vsi optični elementi v daljnogledu so izdelani iz najkakovostnejšega BaK-4 stekla (barium crown glass), ki omogoča čisto, jasno sliko in veliko robno ostrino. Vse leče in prizme v daljnogledu so večkrat prevlečene s patentirano PC-3 prevleko leč. To je poseben večslojni antirefleksni mineralni nanos na lečah, ki omogoča odlično svetlobno prepustnost in svetlejšo, ostrejšo, visoko kontrastno sliko. Posebna PC-3 prevleka ima vlogo popravkov svetlobnega valovanja in omogoča popolnoma čisto sliko z največjo mogočo ločljivostjo podrobnosti. To bodo zlasti znali ceniti lovci pri opazovanju divjadi na večjih razdaljah, posebno ko je

treba določiti spol in starost divjadi ali opaziti majhne posebnosti na trofejnih delih.

Poleg omenjenega so zunanje leče na objektivu in okularju zaščitene s patentiranim dežnim ščitom »rainguard«, enakim, kot je na strelnih daljnogledih serij **Elite**. Navedena zaščita preprečuje, da bi se zunanja površina leč orosila v taki meri, da bi bil pogled skozi daljnogled moten. Še posebno je to pomembno pri jesenskih lovih v slabem vremenu. Poleg tega so daljnogledni **Legend** vodotesni in odporni proti udarcem. Že tako zelo čvrsto ohišje je tudi gumirano s trdo gumo, ki še dodatno zaščiti dragocen daljnogled pred poškodbami, obenem pa zmanjša neželeno zvoke, ki nastanejo ob morebitnem trku daljnogleda ob drugo opremo ali lovsko puško. Na okularjih ima daljnogled očesne školjke, ki jih s preprostim gibom dvignemo ali spustimo in tako omogočimo idealen pogled tudi uporabnikom, ki nosijo očala z dioptrijo.

V seriji daljnogledov **Legend** je samo pet modelov daljnogledov. Za lov so najprimernejši 8 x 32, predvsem za lov na zalaz, 10 x 42 za opazovanje na večje razdalje in najbolj univerzalen 8 x 42. Osnovna barva ohišja je grafitno črna, daljnogleda 8 x 32 in 10 x 42 pa sta na voljo tudi v različici »camo« obarvanosti v čudovitem vzorcu jesenskega listja. Pri lovskih prijateljih bosta povzročila vzdih občudovanja, vendar pazite, kam odložite tako obarvan daljnogled, sicer ga boste težko našli.

Daljnogledni **Legend** so odlični optični izdelki, ki ga lahko primerjamo z najboljšimi evropskimi daljnogledmi. Ko boste pr-

Hladne jerebičje prsi z avokadom, melono in granatnimi jabolki

Za šest oseb potrebujemo:

5 do 6 jerebičjih prsi (brez kože in kosti), granatno jabolko, pol sladke melone, en avokado, sok polovice limone, po želji nekaj paradižnikov češnjevcev, grobo sol, ekstra deviško oljčno olje, žlico vinskega železa gamay, 150 ml vinskega likerja.

Jerebičje prsi (lahko uporabimo tudi fazanje meso) mariniramo čez noč v mešanici olja in limoninega soka.

Naslednji dan jih, osušene, nežno opečemo, zalijemo s pol zajemalke juhe in jih, pokrite, petnajst minut dušimo v pečici pri temperaturi 180 °C. Ohlajenemu mesu prilijemo vinsko žganje ter ponovno mariniramo čez noč.

Granatno jabolko nastrgamo, odstranimo vse vezivo, očistimo avokado ter ga narežemo na tanke lističe. Prav tako narežemo sladko melono, na krožnik natresemo nekaj listov sveže solate berivke ali rukole, čeznjo pa naložimo na tanke lističe narezane jerebičje prsi.

V omako, ki je ostala od marinade, dodamo nekaj kapljic najboljšega oljčnega olja, premešamo ter vse skupaj nežno polijemo čez meso.

Krožnik potresemo s ščepcem grobe morske soli, dodamo še žličko železa gamey ter ohlajeno ponudimo kot hladno predjed.

Jed lahko okrasimo z različnimi svežimi dišavniciami; kot taka je zelo primerna za prve spomladanske dni.

Matjaž Erzar
prmaticku@siol.net

Foto: M. Erzar

vič videli čisto sliko, ki jo omogoča, na primer, Legend 8 x 42, se boste zanesljivo strinjali s to trditvijo! Cenovno sicer ne moremo več govoriti o cenovno ugodnem izdelku, saj taka kakovost pač prinese tudi ustrezno ceno, ki pa je še vedno dokaj nižja kot za primerljive daljnogledne. Tudi tu se v celoti odraža poštena in realna cenovna politika firme **Bushnell**.

Rodeo TEAM, d. o. o.

muflona - ovna ali pobegle domače koze na stečinah gamsov. Kaj vse se lahko zgodi zaradi paritvenih hormonov!

Verjetno se boste vprašali, zakaj taka »zgodba« v reviji, kot je Lovec. Odgovor je preprost. Lovci smo že od nekdaj pozorni na vse spremembe v naravi, še posebno v svojem lovišču, ki ga dobro poznamo. Prepričan sem, da je tudi ta »fenomen«, ki ga opisujem v nadaljevanju, vreden pozornosti. Tukaj ne pišem o na-

vadni kozi, niti ne o divji, temveč o kozi srnaste – sanjske pasme (mešanka), ki se ji je uspelo prilagoditi na zahtevno življenje v naravi: brez človekove oskrbe, brez pokritega bivališča, skratka, vrnila se je k življenju svojih prednikov. Zanja je bivanje pozimi v snegu in mrazu, poleti pa v največji vročini čisto preprosto. Tako kot to počne večina divjih, prostoživečih živali.

Že pred osmimi leti (da, prav ste prebrali), se je očitno odloči-

la, da bo zaživela življenje tako kot njeni davni predniki in zdajšnji rodovi divjih koz – prosto v naravi. Lastnik kmetije, daleč pod Kopalovo planino, se je že zdavnaj sprijaznil, da njegove koze ne bo več v domači hlev. Koza ima zdaj svoj novi dom nedaleč od farne cerkve. Po pripovedovanju krajevnih lovcev so jo že hoteli, z lastnikovim privolenjem, seveda, odstreliti. Zdaj že pokojni lastnik zemljišča, tudi lovec, pa je to preprečil z odločnimi besedami: »Na mojem posestvu je, ne dela mi nobene škode, zato naj živi tam, če ji tako paše.« In tako je še vedno, ko to pišem. Tudi krajani Fare (Sp. Idrija) so jo sprejeli za svojo in je postala nekakšen prepoznavni znak kraja. Menda se je celo govorilo, če bi Sp. Idrija postala ločena občina, bi jo vrisali kot zaščitni znak v svoj občinski grb. A šalo na stran; zdaj, ko je odkrito ožje domovanje nenavadne koze, ki na vratu še vedno nosi kovinsko ogrlico, globoko v sebi upam, da ji bo dano v miru samostojno preživeti še preostanek življenja, za katerega se je že zdavnaj odločila.

Bruno Stanislav Kopač
(LD Krevške)

Pr'farska koza že 8 let živi samostojno

Prišla je tiho, neopazno, si poskala zavetje in ostala. Kar nekaj časa je minilo, da so domačini postali pozorni na premikajočo se belo liso v skalovju nad Idrijo. Nič nenavadnega, bi dejal marsikdo, saj je bilo že več pričevanj o kakšnih domačih živalih, ki so zapustile svojo čredo zaradi najrazličnejših vzrokov in odšle v neznano. Predvsem se je to dogajalo v paritvenem času. Tak pojav lovci dobro poznamo, saj je verjetno kateri od lovcev med domačimi ovci že opazil

»Pr'farska« podivjana domača koza je postala skoraj zaščitni znak Spodnje Idrije.

Foto: Amedej Carl

Lani se še ni dobro se začel prvi jesenski dan, po dolini je še odmevalo rukanje jelenov, ko smo lovci onemeli ob vesti, da je iz naših vrst za vedno odšel naš dolgoletni in zadnja leta tudi častni član naše LD, **Anton Adamič**. Umrl je 24. 9. 2006.

Anton se je rodil 30. 12. 1910. leta v Zadolju pri Ribnici in je bil najstarejši vaščan vasic, ki leži ob vznožju ribniške Velike gore, skrite za grebenom gozdnate Bukovice.

Po končani osnovni šoli je ostal na domači kmetiji, ki ni dajala dovolj dohodka za preživljanje. Zato je moral z očetom krošnjarijo po domačih pokrajinah in tudi po Avstriji.

Med 2. svetovno vojno je bil interniran na Rabu, družina pa se je v velikem pomanjkanju sama prebijala skozi vojne grozote. Že med vojno, takoj po vrnitvi iz internacije in po njej je nekaj let delal v Ribnici v gospodarski komisiji za obnovo podeželja, pozneje pa doma na posestvu. Ker je bilo od kmetije vedno manj zaslužka, je moral priložnostno delati kot sekač v gozdu in kot furman voziti les na žago. Zadoljsko polje s senočetmi, ki je ozko obdano z gozdom, je vedno obiskovala divjad. Opazoval jo je, se pogovarjal z lovci in se navdušil za lov. A ne zaradi streljanja; navdajala sta ga čut ljubezni do divjadi in skrb, kako umno gospodariti z njo. Divjad je vedno pogosteje prihajala na njihova polja.

Leta 1955 se je kot član LD Dolenja vas vključil v članstvo in naš LD ostal zvest do zadnjega dne življenja. Bil je vester in dosleden član, tovariški in v razpravah je deloval konstruktivno. Po naravi je bil umirjen, pravočasno in odgovorno je opravljal vse obveznosti, pri odločanju je bil pravičen in pošten, imel je vse vrline za dobrega člana lovske družine. Zato je bil leta 1956 član NO, med tem je bil tudi dve leti predsednik (od 1959 do 1961), v letih od 1968 do 1970 pa član v UO.

Spoštoval je naravo in jo občudoval; poleg lovstva se je ukvarjal tudi s čebelarstvom, saj je bil ustanovni član ČD Ribnica, kjer se je prav tako aktivno udeleževal.

Tone je rad je zahajal v lovišče, še posebno na Veliko goro, Bukovico, pa tudi v nižinski del, na dolnjevaško polje. Redno in z veseljem se je udeleževal skupnih lovov in lovskih sestankov, kjer se je srečeval z lovsкими tovariši in prijatelji. Z leti

so mu za aktivnejše lovske udeleževanje opešale moči.

Žalostno je bilo poslednje slovo od Antona, vsem dragega lovskega tovariša, ki je tako ljubil domačo zemljo in naravo. Strelji iz lovskih pušk in lovski rogovi so zaznanili, da je njegov lov za vedno končan. Dragi Tone, za vse, kar si dobrega storil za nas in naše lovstvo, se ti iskreno zahvaljujemo. Ostal nam boš v trajnem spominu. Želimo ti miren počitek v domači zemlji.

LD Dolenja vas – B. D.

Lani, v začetku decembra, smo se lovci LD Velike Lašče in lovci sosednjih LD na ljubljanskih Žalah z vsemi lovskega lovstva poslovlili od priljubljenega in spoštovanega lovskega tovariša **Rajko Jankovič**, ki je umrl 2. 12. 2006.

Rajko se je rodil 31. 5. 1938 v Bijakovcu v BIH. Komaj dveleten otrok je v vojni vihr izgubil očeta in bil nato skupaj z materjo interniran v zloglasnem taborišču Jasenovac. S štirinajstimi leti je prišel v Slovenijo, kjer se je poklicno izučil in končal tudi šolanje na srednji tehnični šoli. Obenem se je zaljubil v svojo bodočo ženo Olgo in v kraj, v katerem je živela – Velike Lašče. Tod si je ustvaril družino in ob delu končal študij na strojni fakulteti. S svojo pridnostjo in trmo je uspel.

Leta 1968 je stopil v lovske vrste. Kot starešina LD Velike Lašče v letih 1982 do 1991 je znal strniti naše vrste in pod njegovim vodstvom smo tudi zgradili dom na Retenjskih senočetih. Za dograditev je bil najbolj zaslužen prav on. V LD je opravljal še druge funkcije: bil je naš delegat v ZLD Kočevje od l. 1982 do 1991, predsednik NO LD Velike Lašče je bil od l. 1993 do 1997. Za požrtvovalno delo ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge, ZLD Kočevje pa s srebrno plaketo.

Med lovske tovariši je bil Rajko nadvse priljubljen prav zaradi svojega iskrenega tovarištva, spoštljivega in plemenitega odnosa do vsega, kar ga je obdajalo, še posebno pa do sočlani in narave. In mi smo ga imeli radi zaradi njegovega vedrega značaja in družabnosti. Rajko je odšel od nas v času, ki je nam lovcem najljubši in ki ga je imel tudi sam najraje: v času skupnih lovov, v času zvonjenja psov gonicev in v času, ko se narava pripravlja k počitku.

Dragi Rajko! Sklenil si svoj življenjski krog, nam pa je ostal spomin

nate. Bil si vester in odgovoren član naše lovske družine, nepogrešljiv sopotnik našega časa, zato si bil in boš ostal za vedno naš prijatelj. Pogrešali te bomo v gozdovih in na lovskih poteh, ki si jih tako cenil in ljubil. Hvaležni smo ti za vse, kar si storil za nas, za širše lovstvo in za našo LD. Nadaljevali bomo tvoje delo.

LD Velike Lašče – V. Č.

Prvi dan novega leta (1. 1. 2007) je farni zvon oznanil, da nas je po zahrbtni boleznij zapustil naš lovskega tovariš in prijatelj **Stanislav Jerman**, član LD Škocjan. Od nje ga smo se ob množici krajanov in znancev z vsemi lovskega lovstva poslovlili na pokopališču v Škocjanu z veliko udeležbo praporščakov LD z Dolenjske, drugih lovcov in registrov.

Stane se je rodil 11. 9. 1937 v Hrustuljah pri Škocjanu. Otroška leta je preživel na kmetiji v rojstni vasi, osnovno šolo je obiskoval v Škocjanu in jo dokončal v Šmarjeti. Zelja po znanju ga je odpeljal v Maribor, kjer je uspešno končal šolanje in postal strojni ključavničar. S prvo zaposlitvijo je prišlo delo na terenu. Osem let je delal v tujini. Ljubezen do rojstne grude pa ga je pripeljala domov, kjer si je poiskal zaposlitev, si ustvaril dom in družino.

V lovske vrste je vstopil pred 38 leti in nadaljeval družinsko tradicijo, saj je bil njegov oče ustanovni član naše LD. Navdušen in z veseljem je obelke slovenski lovskega kroja, ki ga je ponosno in častno nosil vse do zadnjih dni. LD je z njim pridobila vestnega, zavzetega in delavnega lovca, ki je znal skrbeti za gospodarno ravnanje z gozdovi in divjadjo, za ohranjanje sožitja med gozdovi, njegovimi prebivalci in ljudmi. Vodstvo LD mu je kmalu zaupalo različne funkcije. Kinolog je bil od leta 1981 do 1983, tajnik od l. 1983 do 1990, starešina od l. 1990 do 1994, član UO, zadolžen za kulturo, od l. 1998 do 2002 in član DK od l. 2002 do 2006. Več kot desetletje je bil vodja sektorja v lovišču in z znanjem tujega jezika uspešen vodnik tujim gostom. Bil je mentor številnim lovskega pripravnikom, uspešen organizator in veseelj, ki je duhovito vodil lovske krste in zadnje pogone. Za uspešno in vzorno delo je bil odlikovan z znakom LZS za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje ter srebrnim in zlatim znakom KZS.

Njegova velika ljubezen sta bila lovska pesem in lovskega rog ter sodelovanje v okviru registrov ZLD Novo mesto. Organiziral je veliko tečajev za registre, posebno še z mladimi – osnovnošolci, ki so nato igrali v njegovi skupini. Kot dober pevec se je pridružil skupini ljudskih pevcev Fantje z vasi in z njimi posnel nekaj skladb za lovske rogove na kaseto in videokaseto. S svojo skupino se je rad odzval na vsa vabila, na revije, razne obletnice, lovske krste, lovske pogrebe, v domačem kraju pa je dvakrat organiziral srečanje vseh skupin dolenjskih registrov. Na mednarodnem tekmovanju registrov leta 2005 so osvojili zlati rog, ki od takrat krasi njihove telovnike. Ob 10-letnici delovanja, leta 2002, so prejeli priznanje ZLD Novo mesto. Pokojni Stanislav pa je ob 60-letnici ZLD Novo mesto, leta 2006, prejel posebno pri-

znanje za požrtvovalno delo na področju lovske kulture. Za sodelovanje na domačih prireditvah, za promocijo občine v širšem slovenskem prostoru pa so rogisti leta 2005 prejeli priznanje Občine Škocjan.

V zgodovino naše LD in srca vseh lovskega tovarišev se je Stane zapisal z velikimi zlatimi črkami, ki ne bodo nikoli zbledele. Bil je in nam bo, mnogim mlajšim članom, ostal vzor člana zelene bratovščine. Zapustil nam je veliko zapuščino in takega se bomo spominjali. Stane, hvala ti!

LD Škocjan – D. M.

Lovci LD Tuhinj smo se zadnje dni lanskega oktobra, bil je lep sončen jesenski dan, na pokopališču Stožice v Ljubljani poslovlili od **Hinko Polaka**, našega dolgoletnega člana, častnega člana in zadnjega od ustanovnih članov, ki je umrl 19. 10. 2006 v 97. letu starosti (rodil se je 22. 10. 1910).

Pred davnimi 61 leti, v težkih časih po 2. svetovni vojni, je Hinko skupaj z nekaj lovskega zanesenjaki, izkušeni lovci, sam pa kot lovskega začetnik v 37. letu starosti sodeloval pri ustanovitvi Lovske družine Tuhinj in dodelitvi lovišča na Menini planini. Bili so težki časi, vse je bilo treba začeti in urediti na novo. Skupaj so, Evgen Sila, Janez Pestotnik, Hribarji, Jerasi, Balohi, Berleci in drugi zmogli zahtevno nalogo ter novo LD postavili na trdne temelje. Ti so sloneli na skupnem, večinsko brezplačnem delu, na lovskega tovarištvu in lovskega pravičnosti; in tako so ostali do današnjih dni.

V začetku jih je bilo le nekaj, po več kot 60 letih, ko je Hinko Polak ostal zadnji od njih, pa nas je članov Lovske družine Tuhinj prek 50.

Hinka smo vsi poznali kot dobrega lovca, dobrega lovskega tovariša in zanesenjaka, ki mu ni bil odveč noben trud za našo lovskega družino in tak je ostal do svojih zadnjih dni.

Prav zaradi tega smo ga predlagali za lovskega odlikovanca in tako je prejel znak LZS za lovskega zasluge in reda III. in II. stopnje.

Hinko Polak je v Lovski družini Tuhinj opravljal tudi odgovorne funkcije. Tako je bil v letih 1949–50, 1954–55 in nato od leta 1957 do leta 1974, skupno torej prek 20 let, starešina Lovske družine Tuhinj; nato pa v mandatih 1980–82, 1984–86 in 1986–88 predsednik NO LD.

Ko so mu v spremstvu ožjih družinskih članov in članov LD Tuhinj 25. 10. 2006 zadelo lovskega rogovi zadnjič v pozdrav, so oznanili, da je zanj končan poslednji lov. Spomin nanj pa ostaja in tuhinjski lovci se ga bomo še posebno radi spominjali na jesenskih brakadah, ki jih je imel tako zelo rad.

LD Tuhinj – B. J.

Iz lovskega vrst so za vedno odšli tudi:

Ivan Bajs, LD Mokrice, * 26. 12. 1930, † 30. 1. 2007.
Emil Lipič, LD Ivanovci, * 15. 4. 1924, † 22. 2. 2007.
Gašper Caserman, LD Vrhnika, * 16. 1. 1941, † 24. 2. 2007.
Ivan Petovar, LD Ivanjkovci, * 26. 4. 1910, † 4. 2. 2007.
Ivo Konec, LD Volče, * 31. 10. 1936, † 17. 2. 2007.
Anton Lončarič, LD Starše, * 27. 3. 1940, † 4. 2. 2007.

Pavel Švenda, LD Gabrovka, * 19. 1. 1934, † 28. 2. 2007.
Franc Suštar, LD Hrastnik, * 12. 11. 1939, † 3. 2. 2007.
Ivan Stucin, LD Podbrdo, * 26. 1. 1915, † 20. 2. 2007.
Anton Štimec, LD Osilnica, * 7. 3. 1957, † 25. 2. 2007.
Janez Erjavec, LD Benedikt, * 3. 2. 1922, † 18. 10. 2006.
Vencislav Pečič, LD Križevci pri Ljutomeru, * 17. 9. 1938, † 7. 2. 2007.

Umrlim časten spomin!

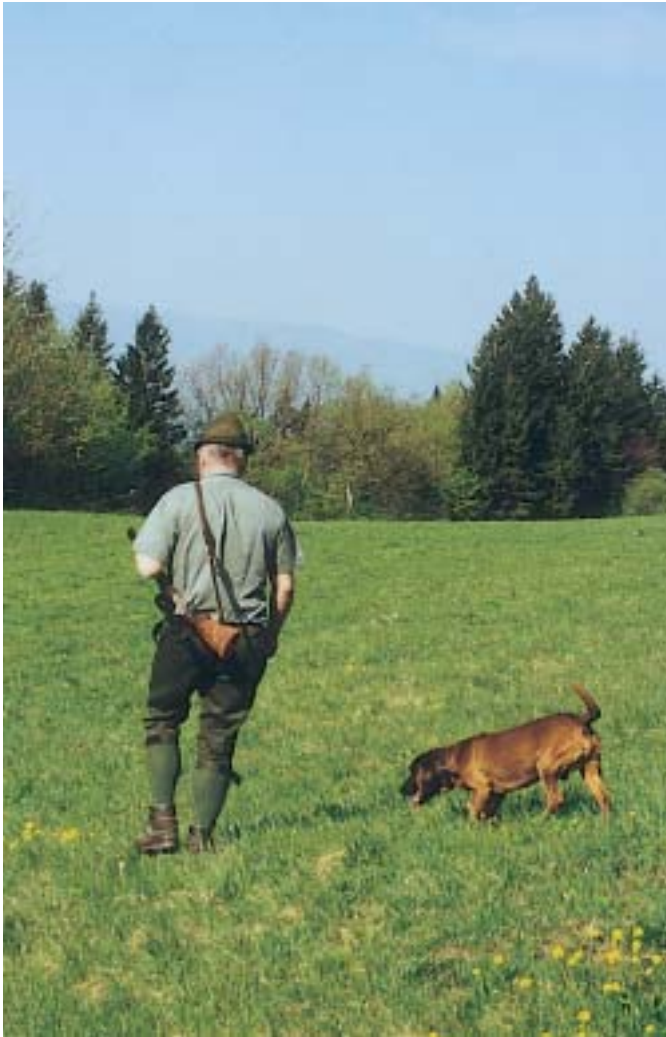

Foto: F. Ekar

»Enostavno iskanje« obstreljenega srnjaka, ki pa ni bilo takšno

Iskanje obstreljene divjadi je posebna veščina, ki jo zares dobro obvlada malo lovcev in lovskih psov, zato so v lovskih vrstah še toliko bolj cenjeni. Eden od takšnih je tudi znani vzreditelj in dober vodnik lovskih terierjev **Peter Šošterič** iz LD Kozje. Prav Peter iz svojih izkušenj ve, da morata imeti iskalec ranjene divjadi in njegov pomočnik poleg strokovnih in praktičnih izkušenj še ustrezno telesno kondicijo, ki jo je treba vzdrževati vseskozi.

Tako se je Peter tudi tisto nedeljo, kot že tolikokrat doslej, s kolesom napotil iz okolice Kozjega na Planino pri Sevnici in naprej proti Sevnici, nameraval pa je napraviti še »klobaso« skozi Brestanico in Senovo na domači Vetrnik. Ko je bil v bližini Sevnice, ga je po GSM poklical

lovski prijatelj **Vlado Prosenik** iz LD Brestanica in ga prosil za pomoč pri iskanju obstreljenega srnjaka. Njihov lovec **Viktor Stritar** je bil namreč na lovu premalo zbran in je srnjaka verjetno zadel v nogo. V tej LD Peter vsako leto opravi pet ali več podobnih iskanj, zato se tamkajšnji lovci nanj in na njegove pse zanesajo ter jih zaradi uspehov cenijo. Peter je moral prekolesariti le še nekaj kilometrov do Blance, kjer so ga zbrani lovci že čakali, ženi pa je po telefonu naročil, naj mu na dogovorjeno mesto pripelje lovsko opremo in seveda njegovo lovsko terierko **Cano**. Peter je na domenjeni kraj prispel malo pred ženo. Nemalo je bilo začudenih 10 brestaniških lovcev, ki so se že zbrali na dogovorjenem mestu, ki so videli Petra na kolesu nič kaj lovsko opravljenega in brez psičke. Takoj se je pošalil in dejal, da je ženi malo ušel in bo vsak čas za njim. Tako je bilo za dobrodošlico veliko smeha. Kmalu so ugotovili potegavščino. Dokler so čakali na psičko, je Peter izkoristil priložnost in poklical še

lovskega prijatelja **Žarka Novaka**, prav tako člana LD Brestanica, naj pride s svojim mladim psom v pomoč, saj si bosta vodnik in pes lahko v praksi nabrala potrebne izkušnje.

Po pogovoru z lovci, strelcem in na podlagi izkušenj, ki jih ima Peter, so sklepali, da iskanje ne bi smelo biti preveč naporno. Pozneje se je sklepanje izkazalo za zmotno in je potrdilo pravilo, da skoraj nobeno iskanje obstreljene divjadi ni enako.

Po pregledu nastrela, ki je bil v plantažnem sadovnjaku, je bilo najti nekaj kapljic krvi in nekaj drobcev kosti, ki pa nikakor niso bile podobne ostanekom nožne kosti. Prijatelja **Žarka** je napotil kakšnih trideset metrov naprej v smeri gozda, sam pa je mu je sledil. Po kakšnih 200 m izdelanega sleda sta oba psa z glasno gonjo pokazala, da sta na topli sledi. Pričakovati je bilo, da bosta sr-

njimi kmalu prišli tudi drugi lovci. Eden je povedal, da je videl oba psa nemočno tekati ob potoku, dokler se nista vrnila do vodnikov.

Kljub ugibanju, da se srnjak hladi kje v vodi, saj je krvav sled vodil v potok, in da mora biti kri še kje, od tega ni bilo nič. Peter je ugotovil, da bo iskanje zelo resno. Zato je **Žarku** dejal, naj območje zapira z drugimi lovci, ker bo na tako zahtevnem sledu nadaljeval s psičko sam. Lovci so se postavili ob nasprotni hrib ob potoku, Peter pa je s svojo terierko prebredel potok. A glej, psica ni in ni želela iskati po bregu. Zato se je z njo vrnil na kraj, kjer je srnjak skočil v vodo in kar na slednem jermenu oprčeno psico spustil v vodo po toku navzdol. Ni bilo dolgo, ko se je oglasila, zato jo je ponovno spustil, da je nadaljevala sama. Srnjak je pred njo odskočil iz potoka v nasprot-

Foto: S. Slemenšek

*Vesetje po uspešni izsleditvi v nogo ranjenega srnjaka. Čepita veseli uplenitelj **Viktor Stritar** (LD Brestanica) in **Peter Šošterič** (LD Kozje) s **Cano**.*

njaka hitro dohitela in zadržala. Zato sta vodnika psa spustila za njim. Srnjak je zavil po hribu navzdol in proti reki Savi. Psa sta mu vztrajno sledila. Tudi preostali lovci so se nekoliko pomaknili po pobočju, kar je verjetno zmotilo srnjaka, da je napravil kljuko in iz gozda ponovno zavil v velik plantažni sadovnjak, nekaj časa pot nadaljeval v hrib, nato pa se ponovno usmeril po hribu navzdol, kjer je prečkal asfaltno cesto in skočil v potok. Tam sta oba psa utihnili, zato je Peter dejal **Žarku**, da ga psa gotovo držita tam. Še bolj sta pospesila v smeri proti psoma, vendar ju je čedalje bolj motila tišina. Nobenega psa ni bilo slišati. Kmalu sta se oba psa vrnila k njima. Kljub vsemu so skupaj odšli do potoka, kjer je bilo nazadnje slišati pasji lajež in kamor so za

ni hrib. Peter jima je na vso moč sledil, vendar ju nikakor ni dohajal. Bila sta tudi že iz obroča, ki so ga zastavili lovci. Na srečo je psica srnjaka kmalu dohitela, ga obrnila in prignala nazaj. Ravno ko je srnjak ponovno nameraval prečkati potok, je bilo slišati strel.

Seveda je bilo vesetje neizmerno, ker se je v začetku »enostavno« iskanje nazadnje izkazalo za zelo zahtevno, kljub temu pa za strelca in iskalca uspešno. Srnjak je bil prvič zadel v skočni sklep zadnje noge, natančneje v kost petnico ali skočnico. Zato je bilo na nastrelu toliko dvoma, ali je srnjak sploh zadel v nogo.

To je kratek in nekoliko pomenostavljen opis zelo zahtevnega in tudi geografsko ne tako kratkega iskanja. Kljub temu iz njega razberemo veliko poduka. Zlasti

je pohvalno, da lovsko tovarištvo in pomoč še živita in da je bilo kljub nedelji nesrečnemu lovcu pripravljeno pomagati kar deset lovskih tovarišev. Takih primerov je ponekod drugod žal vse manj.

Po pripovedi P. Šošteriča zapisal **Branko Tucovič**.

Pes - ljubezen, ki jo je mogoče kupiti, a je treba z njo tudi spoštljivo ravnati!

Kot bodoča gozdarka se zelo zavedam svojih pravic in dolžnosti, ki mi jih določa moje življenjsko poslanstvo. Tako sem se pred časom odločila, da pogledam še »na drugo stran gozda« in da sama seznanim z lovstvom.

Lovka sem okrog sedem mesecev, vendar me lovski nemir »drži« že kakšni dve leti. Sem lovka brez puške, z ostrim čutom za naravo in neizmerno ljubeznivo do živali.

Etični kodeksi, so me pred časom učili, je nauk o naravnosti, torej o naravno koristnem ravnanju, kaj je dobro in kaj ne. Kodeks zajema – poleg odnosa do lovskega tovariša, ravnanja s plenom, odnosa do divjadi – tudi **odnos do lovskega psa**. In pri odnosu do psa se mnogokrat zatakne. Vse prevečkrat sem naletela na gluha ušesa, ko sem bila sama priča skrajno neprimernemu, kaj neprimernemu, krutemu, včasih celo brutalnem znašanju nad lovskim psom. Lovci se raje obrnejo v stran, češ, saj je to njegov pes, bo že znal poskrbeti zanj ... Pa bo res!?! Za grobe besede in palico ni bojazni; kaj pa ljubeznivost, pohvale in sočutje? Že tako ne razumem, kako ima sploh kdo lahko srce, da brezčutno udriha po psu bodisi zato, ker mu prej ni dal dovolj od sebe, bodisi zaradi lastnih težav, trenutne volje in frustracij, ki jih prinaša od doma.

Pes je lovski tovariš, je naš najzvestejši sodelavec. Zato je toliko lovsko pravičnejše, da se do njega vedemo spoštljivo. Seveda ga je treba tudi kdaj okarati, to vemo vsi. Še posebno pri vzgoji psa je treba biti dosleden, velikokrat ga je treba »trdo zgrabiti«. Vse to je res in prav, vendar si pes mnogokrat zasluži tudi pohvalo, zasluži si, da ga po končanem pogonu odpeljemo domov ali vsaj nekam na toplo in suho, ne da ga pustimo privezanega,

mokrega in utrujenega čakati pred gostilno!

Pes nas ne bo nikoli zasovražil, ostal nam bo zvest do zadnjega diha in še vedno nam bo hvaležno gledal v oči, ko ga bomo poklicali po imenu. Zato je takšno ravnanje do njega toliko bolj nesprijemljivo, naravnost hinavsko in hudobno!

Menim in se zavedam, da krivci niso samo lovci, ki se netično obnašajo do svojih psov, ampak čisto vsak, ki ob pogledu na tako dejanje raje zadrži zaprta usta, kot bi se zaradi psa po nepotrebnem izpostavljal in spuščal v prepir. Toda, lepo vas prosim, kar ni lovsko etično, je nesprijemljivo in je treba ostro grajati in obsojati! **Prav bi bilo, da bi se tudi to obravnavalo popolnoma enako kot napačen odstrel ali kateri drug lovski prekršek**. Morali bi tudi to takoj(!) kaznovati, pri priči uvesti disciplinski postopek in lovca tudi izpostaviti javnemu mnenju članstva celotne lovske družine. Sploh pa ne morem doumeti, da se proti takim ljudem navadno ne ukrepa! Ali morda nismo postali lovci zaradi ljubezni do živali? Ker jih želimo zaščititi in jim pomagati?! Čeprav pes ni na spisku vrst lovne divjadi, to še zdaleč ne pomeni, da pri nekaterih ni vreden večjega spoštovanja!

Kar pa me najbolj boli, je nemoč, ki jo občutim, kadar sem priča takšnemu ravnanju. Še bolj me razjezi, da lovci, ki imajo veliko več besede in vpliva, kot priče grobih dejanj do psa, ne storijo ničesar. Velikokrat sem bila tiho, vendar mi ne uspeva več. Na pogonih glasno zabrusim lovcu, ki očitno nima pojma o vzgoji in ravnanju s psom, kar si pač tedaj mislim. Vendar si lahko mislite, kako je: »Kaj bo meni neka smrklja tu pamet solila, še puške ni imela v roki!«

Ali je res puška nespregledljiv pogoj za dobrega, pravičnega lovca?! Ne vem, koliko več znanja nam da puška, zagotovo pa da nekaterim le nekoliko pretiran občutek moči, ki vse prevečkrat preraste v vzvišeno objestnost.

Menim, da vsi vemo, o čem pišem. Če se bo samo en lovec in še posebno, če se bodo vodniki psov zamislili nad tem pisanjem, bom lažje spala. Če bi kdo moral dajati zgled za ljubeč odnos do živali, je to prav gotovo lovec, varuh narave.

Naj mi svetle izjeme in dobri vodniki ne zamerijo tega pisanja!

Ana Rep
LD Slovenska Bistrica

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 4/l, m: 5/l, 27. 3.,
Rudi Verovnik,
Otiški Vrh 15, 2373 Šentjanž.
O: 5/l - VUP – l. n. r.,
m: 5/l, 10. 1.,
Ljubomir Bohak,
Hotinjska c. 107,
2312 Orehova vas.

Kdl. jazbečarji (SLRJk):

O: 5/l, m: 5/l, 25. 3.,
Dušan Gregorič,
Lokve 6/k, 8340 Črnomelj.

Res. jazbečarji (SLRJr):

O: 5/l-KS, m: 5/l, 9. 4.,
Matjaž Jakob Roter,
Gradiška 2/a, 2211 Pesnica.
O: tuj plemenjak,
m: 5/l - VP1/l, UPKS II, 19. 3.,
Jane Weber,
Dolenje Jesenice 10,
8232 Sentrupert.

Brandl braki (SLRBrb):

O: 5/l, m: 5/l, 17. 2.,
Lucija Mali,
Potoče 1/a, 4205 Preddvor.

Beagli (SLRBig):

O: 5/l, m: 5/l, 8. 4.,
družina Omejec –
psarna Brakada,
Selca 6, 4227 Selca.
O: 5/l, m: 5/l, 8. 4.,
Edo Pulko,
Slemenska 9, 1317 Sodražica.
O: 5/l, m: 4/l, 15. 4.,
Jože Vester,
Zvirče 84, 4290 Trzič.

Posavski goniči (SLRGp):

O: 5/l, m: 5/l, 18. 2.,
Marjan Šitar,
Pristava 5, 3212 Vojnik.

Istrski kdl. goniči (SLRGik):

O: 5/l, m: 5/II, 4.1.,
Alojzij Muatovič,
Davča 6, 2228 Železniki.

Bavarski barvarji (SLRbb):

O: 5/l, m: 4/IB, 12. 4.,
Bojan Rok Deberšek,
Podgorska 83,
2380 Slov. Gradec.
O: 4/l A, B, m: 4/5 B, 20. 3.,
Borut Semenič,
Gregorčičeva 14, 5271 Vipava.

Brak-jazbečarji (SLRbj):

O: 5/l, m: 5/l, 2. 4.,
Marjan Zupančič,
Žalna 59/a, 1290 Grosuplje.

O: 5/l, m: 5/l, 5. 4.,
Ignac Vidic,
Muže 9, Zasip, 4260 Bled.
O: 5/l, m: 5/l, 11. 4.,
Jože Žalik,
Doblička Gora 11,
8340 Črnomelj.
O: 5/II, m: 5/II, 26. 2.,
Miroslav Šalehar,
Gradišče 1, 8210 Trebnje.
O: 4/l, m: 5/l, 15. 3.,
Branko Gorza,
Trnovec 1, 1330 Kočevje.

Nemški goniči (SLRNg):

O: 5/l, m: 4/l, 23. 2.,
Jaroslav Vojnovič,
Rakovnik 18, 8232 Šentrupert.

Nemški žimavci (SLRNž):

O: tuj plemenjak,
m: 4/5 PZP, ŠPP, 1. 3.,
Ivan Šepec,
Kapele 24/a, 8258 Kapele.
O: 5/5 PZP -74 t, JZP -156 t,
m: 4/3 PZP- 56 t, JZP -170 t,
14. 3.,
Stanko Antolin, Ravenska, 9231

Irski setri (SLRIS):

O: 5/PZP, m: 5/PPA, 22. 2.,
Urška Tavčar,
Dorfarje 6, 4209 Žabnica.

Labradorci (SLRLR):

O: 5/TPR, m: 5/TPR, 19. 2.,
Zinka Rovan,
Kolomban 77, 6280 Ankaran.

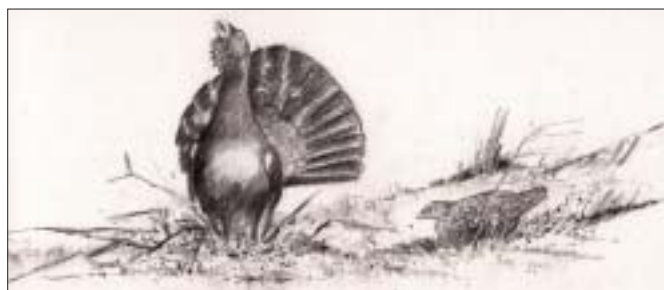
Nemški prepeličarji (SLRPr):

Serci:
O: 5/l, m: 5/l, 18. 4.,
Borut Ficko,
Sp. Kamenščak 16,
9240 Ljutomer.
O: 5/l, m: 5/l-VP-167, 7. 4.,
Goran Debenjak,
Dolnje Cerovo 4, 5211 Kojsko.
O: 5/l-VP-168, m: 5/l-VP-165,
10. 4.,
Jože Pangerl,
Miklošičeva 1, 3000 Celje.

Rjavci:

O: 5/l-VP167, m: 5/l-VP-156,
24. 3.,
Aleksander Šela,
Aljaževa 12, 2310 Slov. Bistrica.
O: 5/l-VP-l. oc, m: 4/l, 11. 3.,
Zmago Mirt,
Ravnica 9T, 5251 Grgar.
O: 5/l: m: 5/l, 15. 3.,
Rudolf Plavec,
Loperšice 23 A, 22070 Ormož

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in optika

Prodaj česko bokarico, kal. 7 x 57 R/16, s str. daljnogledom Zeiss – Jena 4 x 32 (Suhlova montaža). Cena 400 €. Tel.: 041/406-515.

Prodaj polavtomatsko puško Heckler & Koch, kal. .30 – 06. Tel.: 031/734-291.

Kupim lovsko risanico – repetirko Sava – Kranj, kal. 7 x 64. Tel.: 031/620-807.

Prodaj kratko karabinko (»štuc«) Mauser s polnim olesjem, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Kahles 4 x 32 (zasučna montaža) in **karabinko** Steyr Mannlicher, kal. .222 Rem. Mag., s str. daljnogledom Zeiss 8 x 56 (zasučna montaža); **strelni daljnogled** Kahles 8 x 56 z zasučno montažo. Puški sta v odličnem stanju in izredno precizni. Tel.: 041/844-844.

Ugodno prodaj boroveljsko karabinko sistema Mauser, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom 4 x 32 (Suhlova montaža). Puška je izredno lepo izdelana. Tel.: 031/727-278.

Prodaj kombinirko, kal. 12/7 x 57R, z menjalnimi cevmi, kal. 12/12, in s str. daljnogledom. Cena 400 €. Tel.: 051/603-412.

Prodaj ekspres risanico Suhl, s privezjenima cevema, kal. 9,3 x 74 R – 9,3 x 74 R (modro kaljena glava), z variabilnim str. daljnogledom Kahles 1,5 – 6 x 42 (z osvetljenim križem). Tel.: 031/389-020.

Prodaj dodelano risanico CZ, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Swarovski 3 – 12 x 56, (Suhlova montaža) in **trap puško** Browning Super Trap, z možnostjo individualne nastavitve nastrela šibrenega snopa. Tel.: 031/223-934 ali (05) 37-72-339.

Ugodno prodaj popolnoma nov (še zapakiran) **strelni daljnogled** Tasco Zoom 3 – 9 x 56, z osvetljenim križem. Cena 110 €. Tel.: 041/217-768.

Prodaj daljnogled Zeiss dialyt 8 x 56. Cena 500 €. Tel.: 031/598-200.

Prodaj lovsko repetirko Mannlicher M 95, »cuk-ruk«, z novo cevjo, kal. 8 x 57 IRS (zasučna montaža), in str. daljnogledom Simont 3 – 12 x 44. Tel.: 051/356-767.

Prodaj boroveljsko bokarico (izdelek Borovnik), kal. 12/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi (antinit) 12/12, z montiranim str. daljnogledom Zeiss 6 x 42 in optično piko (vse v usnjenem kovčku), in **kombinirko** Blaser 16/6,5 x 57 R. Tel.: 041/675-714.

Prodaj strelni daljnogled Swarovski PV-N 2,5 – 10 x 56 z osvetljeno piko v križu; **nemški nočni daljnogled** (dvogled) s 4-kratno povečavo. Tel.: 041/749-053.

Prodaj česko bokarico, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 041/469-900.

Prodaj odlično ohranjena gumirana daljnogleda: Steiner 9 x 40 in Steiner 7 x 50. Tel.: (04) 572-17-97.

Prodaj dobro ohranjeno kranjsko risanico, kal. .243 Win., s str. daljnogledom 1,5 – 6 x 42 (Suhlova montaža). Dodam tudi strelivo. Cena 600 €. Tel.: 051/356-507, po 19. uri.

Prodaj naslednje lovske puške: **karabinko** Steyr Mannlicher 7 x 64 s str. daljnogledom Swarovski; **karabinko** Mauser, kal. .308 /Win., s str. daljnogledom; **šibrenico** Suhl, kal. 12 – 12; **šibrenico** Toz 34 E, kal. 12/12; **šibrenico** Toz 34 E, kal. 20 /20; **tricevko** Suhl, kal. 16 – 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski; **česko bokarico** Brno Super, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski; **česko bokarico** ZH 324, kal. 12/7 x 57 R, s str. daljnogledom Swarovski ter **pištolo:** **pištolo** CZ, mod. 75, kal. 9 x 19 mm; **pištolo** Walther PPKE 9 mm Krat. in **revolver** Smith & Wesson, kal. .357 Mag. Tel.: (03) 588-13-83 ali 041/690-051.

Prodaj strelni daljnogled Zeiss diavari Z 1,5 – 5 x 42 MC, malo uporabljan, še v garanciji. Tel.: 031/385-678.

Prodaj novejšo tricevko Suhl, kal. 12 – 12/7 x 57 R, s str. daljnogledom Zeiss Jena 4 x 32. Cena 1.400 €. Tel.: 041/930-490, Jani.

Prodaj tricevko Suhl, kal. 12 – 12/7 x 65 R, s svetlo glavo. Mogoča je menjava za bokarico, kal. 20 Mag./7 x 65 R (ali .308 Win., .30 – 06 ipd). Tel.: 041/763-789.

Prodaj MK puško Brno 2, s str. daljnogledom Kahles 4 x 32. Tel.: 041/226-356.

Prodaj kombinirko Frankonia – BBF 95 (baskil Blaser, cevi Brno), kal. 12/ .30 – 06, staro 5 let, s str. daljnogledom Meopta 1,5 – 6 x 42 (snemljiva montaža

Blaser), cena 1.650 €; **risanico – repetirko** CZ 550 Lux, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Docter 3 – 12 x 56 z osvetljenim križem (Suhlova montaža), stara 3 leta, cena 1.350 €. Tel.: 031/393-993.

Prodaj risanici – repetirki Sava – Kranj, kal. 7 x 64 in .308 Win, s str. daljnogledoma 3 – 13 x 52. Tel.: 031/268-873.

Kupim repetirko, kal. .22 Hornet. Tel.: 041/226-356.

Prodaj risanico Blaser K 95, kal. 6,5 x 65 R, z menjalno cevjo kal. .30 R Blaser. Tel.: 041/634-113.

Prodaj strelni daljnogled kakovostne znamke Burris 1,5 – 6 x 40, primeren za pogone. Cena 500 €. Tel.: 041/345-320.

Prodaj lepo ohranjeno repetirko, kal. 8 x 57 IS, s polnim olesjem, **40 nabojev** zanjo. Cena 500 €. Tel.: 041/545-842.

Prodaj precizno karabinko, kal. .222 Rem., s str. daljnogledom Tasco 6 – 24 x 44. Tel.: 041/285-865.

Prodaj tricevko Suhl, kal. 16 – 16 / 7 x 57 R, s str. daljnogledom Swarovski 1,5 – 6 x 42. Cena 1.400 €. Tel.: 041/640-691.

Prodaj česko kombinirko, kal. 7 x 57 R/16, z menjalnimi cevmi 16/16 in str. daljnogledom Kahles 4 x 32 ter **karabinko** kal. 8 x 57 IS. Tel.: 041/739-580.

Prodaj novo, zelo lepo izdelano kopito za karabinko CZ M 70. Tel.: 040/354-590.

Prodaj strelni daljnogled Zeiss 2,5 – 10 x 52 in **polrisanico**, kal. .22 Hornet - 16, s str. daljnogledom 6 x 42. Tel.: 041/644-088.

Prodaj risanico CZ, kal. .30 – 06, z novim orehovim kopitom ter str. daljnogledom Zeiss Diatal Z 6 x 42 MC, Suhlova montaža. Puška je bila malo uporabljena in je vredna ogleda. Cena 1100 €. Tel.: 051/369-798.

Prodaj česko bokarico, mod. 584, kal. 12/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 12/12 (Suhlova montaža). **Kupim pa kombinirano puško** poljubnega

APRIL						
Datum	Luna		Sonce		zora/mrak (navt.)	
	vzide	zaide	vzide	zaide	zacet	konec
1. Ne	18:29	6:09	6:43	19:30	5:37	20:36
2. Po	19:33	6:24	6:41	19:31	5:34	20:38
3. To	20:38	6:39	6:39	19:32	5:32	20:39
4. Sr	21:45	6:55	6:37	19:34	5:30	20:41
5. Če	22:53	7:15	6:36	19:35	5:28	20:42
6. Pe	-----	7:39	6:34	19:36	5:26	20:44
7. So	0:01	8:11	6:32	19:38	5:24	20:45
8. Ne	1:05	8:53	6:30	19:39	5:22	20:47
9. Po	2:04	9:45	6:28	19:40	5:20	20:49
10. To	2:54	10:50	6:26	19:42	5:18	20:50
11. Sr	3:33	12:03	6:24	19:43	5:16	20:52
12. Če	4:04	13:21	6:22	19:44	5:14	20:53
13. Pe	4:30	14:42	6:21	19:46	5:12	20:55
14. So	4:51	16:03	6:19	19:47	5:09	20:56
15. Ne	5:11	17:26	6:17	19:48	5:07	20:58
16. Po	5:30	18:50	6:15	19:50	5:05	20:59
17. To	5:52	20:17	6:13	19:51	5:03	21:01
18. Sr	6:17	21:45	6:11	19:52	5:01	21:02
19. Če	6:48	23:11	6:10	19:54	4:59	21:04
20. Pe	7:28	-----	6:08	19:55	4:57	21:06
21. So	8:21	0:29	6:06	19:56	4:55	21:07
22. Ne	9:24	1:33	6:04	19:58	4:53	21:09
23. Po	10:36	2:21	6:03	19:59	4:51	21:10
24. To	11:50	2:57	6:01	20:00	4:49	21:12
25. Sr	13:01	3:23	5:59	20:02	4:47	21:14
26. Če	14:10	3:44	5:58	20:03	4:45	21:15
27. Pe	15:16	4:01	5:56	20:04	4:43	21:17
28. So	16:21	4:16	5:54	20:06	4:41	21:19
29. Ne	17:24	4:31	5:53	20:07	4:40	21:20
30. Po	18:29	4:46	5:51	20:08	4:38	21:22

šibrenega kalibra, v kombinaciji s kalibrom .243 Win.; 6,5 x 57 R (oziroma kaj podobnega). Tel.: 031/383-922.

Prodaj česko kombinirko, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss 8 x 32, zelo dobro ohranjeno (cena po dogovoru). Tel.: 040/725-585.

Prodaj strelni daljnogled Kahles CSX1,1 – 4 x 24, z osvetljeno piko (križ D-dot). Cena 1.100 €; in **nočni dvogled** Night owl, s 5 x povečavo (550 €). Tel.: 041/973-849.

Kupim kopito za bokarico Sabatti. Tel.: 031/296-046.

Prodaj tricevko Merkel Suhl, kal. 12 – 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Habicht 6 x 42 in **karabinko**, kal. .308 Win., s str. daljnogledom Walther 3 – 9 x 56. Tel.: 041/516-526.

Kupim menjalne cevi, kal. 12/12, za česko bokarico ZH. Tel.: 041/615-193.

Prodaj šibrene naboje kal. 32. Tel.: 040/415-773.

Prodaj teleobjektiv MC Rubinar 10/1000 MAKRO, z vso pripadajočo opremo v kovčku, ter z **zrclnorefleksnim fotoaparatom** ZENIT EM z objektivom HELIOS – 44M,2/58. Tel.: 040/462-569.

Ugodno prodaj česko bock – šibrenico ZH 301, kal. 12/12. Puška je kot nova (izstrelila je le štiri naboje). Tel.: 031/518-263.

Lovski psi

V nedeljo, 25. 2. 2007, je v okolico Gajevcev – Muretincev izginil **resasti jazbecar** (črn, z rjavimi ožigi), star eno leto in osem mesecev. V levem uhlju ima vtetovirano številko 2013. **Je bil morda kje opažen?** Tel.: 041/791-982.

Kupim preizkušenega planinskega gonilca ali brandel braka. Momo Djukić, Banja Luka; tel.: 00387 655-10081.

OBVESTILO VODSTVOM LOVSKIH DRUŽIN GLEDE POŠILJANJA LOVCA

Ponovno preverite naslove vaših članov!

Tako kot smo v reviji Lovec objavljali in opozarjali že nekajkrat (npr. v Lovcu, 10/2006, str. 483, in v Uvodniku *Da vas Lisjak ne bo presenetil*, ki ga je za glasilo Lovec, 10/2006, str. 460, napisal vodja rač. programa LISJAK Darko But), je Uredništvo Lovca z letošnjo 2. številko glasila začelo zajemati podatke o naročnikih - članih LD le iz programa LISJAK.

Po januarskem povzetju podatkov pa žal ugotavljamo, da 205 naročnikom manjkajo popolni naslovi (ulica, hišna številka, pošta itn). Zato uredništvo opozarja, da posledično ne more odgovarjati za takšne neprežete izvode Lovca.

Tajnike lovskih druženj oziroma družinske pooblaščenke za vnašanje v program LISJAK opozarjamo, naj takoj ponovno pregledajo podatke in jih uredijo vsak mesec najpozneje do 20. (dvajsetega) v mesecu za naslednjo številko!

Le tako Vam lahko zagotovimo, da bo Lovec nemoteno prihajal na vaše naslove.

Lovska zveza Slovenije
Uredništvo glasila Lovec

Prodaj vrhunsko leglo angleških poentrov; potomci odličnih delovnih staršev. Mati: 5 x CAC, 1 x BOB, 1 x CACIB, 1 x R CACIB, 2 x šampion Nemčije; vzrejna ocena 5/I. Oče: 13 x BOB, 4 x CACIB, 10 x CAC; vzrejna ocena 5/I. Tel.: 041/396-710.

Prodaj mladiče bavarskih barvarjev, delovnih in sledoglasnih staršev. Tel.: (05) 36-65-817 ali 041/202-050.

Sprejemam rezervacije za mladiče črne brak-jazbečarje, potomce odličnih staršev. Leglo pričakujem 22. 4. 2007. Branko Puc, Kosovelova 23, Vipava; tel.: 041/657-042.

Sprejemam rezervacije za mlade nemške prepelčarje - brezce, odličnih delovnih staršev. Tel.: 041/657-838.

Prodaj mladiče nemški lovski terier (leglo 13. 1. 2007). Oče: 5/I, mati: 4/I. Tel.: 041/332-485.

Prodaj nemške ptičarje-žimavce, odličnih delovnih staršev. V leglu so na voljo rjavi in črni serci. Tel.: 041/825-367.

Prodaj obojavno leglo nemških lovskih terierjev odličnih in delovnih staršev. Oče: VUP, l. n. r.; mati: je bila razglašena za najlepšo na VP. Tel.: 041/362-366.

Prodaj dve samički pasme kdl. istrski gonič (leglo 2. 2. 2007), potomki odličnih staršev. Tel.: 031/396-552.

Sprejemam naročila za leglo nemških kdl. ptičarjev (predvideno leglo bo 10. 5. 2007). Mati: Besa Lovrenška, 5 x CAC, 3 x CACIB, 2 x BOB, PZP-55 t, JZP - 128 t, vodno delo - 91 t; oče: Egon Adin dom 5/PZP - 45 t, JZP - 175 t, vodno delo - 78,5 t, državni šampion v lepoti. Tel.: 041/373-930.

Prodaj mlade nemške prepelčarje - serce. Oče: 5/I UP, KS, CAC, CACIB; mati: 5/I. Tel.: (01) 895-25-49 ali 051/344-321.

Drugo

Izdelam vam valilnice in zimske krmilnice za ptice duplarice (več vrst) ter montiram lovske trofeje na naravne podložne deščice. Tel.: (01) 895-15-96.

Izdelam gamsove čope (tudi divji prašič, jelen, jazbec). Informacije po tel.: (04) 51-41-181 ali 041/819-231, Basaj.

Izvezem vam logo vaše LD na lovsko srajco, kapo, jakno, nahrbtnik ipd. Tel.: 041/637-190.

V Konjicah se je našlo priznanje ZLD Celje. Kdor ga pogrša, naj pokliče po tel.: 031/663-414 (Ludvik Dornik - Luka).

Prodaj lovske trofeje: jelenovo rogovje, srnjače rogovje, gamsove roglje, merjaščeve čekane; vse montirano na ročno izrezljanih podložnih deščicah, in **preparirane divje živali** (gams, srnjak, divji petelin). Tel.: 041/403-509.

Prodaj valilna jajca fazanov, jerebic in rac. Tel.: 041/717-464.

Prodaj rusko bock šibrenico Baikal, kal. 12/12 (z novim orehovim kopitom), cena 270 €, in **terensko vozilo** Mitsubishi Pajero 2,5 TDI, 1998, kratki model, 170.000 km, lepo ohranjen, nekaramboliran, servisna knjižica (cena 7.300 €). Tel.: 031/800-905.

Prodaj gugalnik iz jelenjega rogovja. Cena po dogovoru. Tel.: 041/956-717, Štefan.

LKD Posavje - Krško

obvešča

o spremembi objavljenih terminov za kinološki prireditvi:

- Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem ne bo 21. aprila 2007, kot je bilo objavljeno, temveč **28. 4. 2007** z začetkom ob 8. uri na Trški gori pri Krškem.
- PNZ šarivcev pa ne bo 20. oktobra 2007, kot je bilo objavljeno, temveč **13. oktobra 2007** z začetkom ob 8. uri na Libni (LD Artiče).

Vzrejna komisija KZS za brak-jazbečarje

obvešča

vse skrbnike brak-jazbečarjev, da bo

SPOMLADANSKI VZREJNI PREGLED

v soboto, 14. 4. 2007, z začetkom ob 8. uri pred lovskim domom LD Raša - Štorje pri Sežani.

OROŽARNA - trgovina in servis orožja Vladimir Huber, s. p.

– odkup in prodaja novega ter rabljenega orožja

– večje število pištol in revolverjev

– Suhlova montaža (250,00 €)

MARIBOR, Ulica heroja Šaranoviča 29
Tel.: (02) 252-78-85 (od 8.30 do 15.30)

Hubertus
Club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MADŽARSKA

4-dnevni program bivanja in lova z vključenim odstrelom **TREH SRNJAKOV** 1.190 €

3-dnevni program bivanja in lova z vključenim odstrelom **DVEH SRNJAKOV** 890 €

Začetek lova 15. aprila

KIRGIZIJA/KAZAHSTAN

12-dnevni program potovanja z vključeno letalsko vozovnico, vsemi prevozi, prevajalcem, bivanjem, hrano, lovom ter odstrelom **SIBIRSKEGA KOZOROGA** 4.440 €

Lovna doba: od avgusta do marca

DRUŠTVO LJUBITELJEV GONIČEV SLOVENIJE

organizira

v sodelovanju s klubom **ISTARSKI GONIČ**

21. 4. 2007

TEKMO V DELU NA DIVJE PRAŠIČE ZA GONIČE za naziv CACT.

Tekma bo potekala v tekmovalni obori v vasi Vranja v hrvaški Istri (neposredno ob predoru Učka), in sicer po pravilniku, ki je v veljavi za take tekme na Hrvaškem.

Obvezna je predhodna prijava, in sicer najpozneje do **13. 4. 2007**. Število tekmovalcev je omejeno. Vpisnina za tekmo znaša 40 € in vključuje prijavnino za psa ter hrano in pijačo za vodnika. Psi morajo biti cepljeni proti steklini, opremljeni z mikročipom in imeti potni list. Prijave po tel.: 041/ 713 317 ali po e-mailu: gonici@gmail.com, kjer lahko dobite tudi podrobnejše informacije o tekmi.

Vabljeni!

Tomaž Jamšek, predsednik DLGS

Lovska zveza Slovenije

razpisuje

TERMINI DRŽAVNIH STRELSKIH PRVENSTEV LZS V LETU 2007

9. junij LOVSKA KOMBINACIJA
8. september PRVENSTVO VETERANOV
29. september MK puška – BEŽEČI MERJASEC

Ponudbe za organizacijo prvenstev pošljite na naslov:

Lovska zveza Slovenije,
Župančičeva 9, 1000 Ljubljana vsaj do 30. aprila 2007.

Lovska družina Toško Čelo

vabi na

TRADICIONALNO MEDRUŽINSKO STRELSKO TEKMOVANJE V POČASTITEV DNEVA UPORA PROTI OKUPATORJU

Tekmovanje bo v petek, 27. aprila 2007, z začetkom ob 8. uri na strelišču pri lovski koči LD Toško Čelo.

Lovski pripravniki in pripravnice bodo tekmovali v ločeni skupini, in sicer od 8. ure naprej. Doseženi rezultat velja le za skupno razvrstitev.

Lovski veterani bodo tekmovali za skupno in ločeno razvrstitev.

Vadbenega streljanja ne bo.

Tekmovanje bo v konkurenci – posamezniki in tričlanske ekipe. Ekipe morajo biti sestavljene iz članov iste LD, sestavljati pa jih smejo strelci in strelke.

Vsak(-a) tekmovalce(-ka) ima na voljo 20 glinastih golobov ter 13 nabojev (prvi trije strelci so poskusni!) za MK puško – tarča srnjak.

Najboljši(-e) tekmovalci oz. tekmovalke bodo prejeli(-e) pokale in medalje, najuspešnejših 15 posameznikov oz. posameznice pa tudi praktične nagrade.

POSKRBELO BOMO ZA PRIJETNO POČUTJE in BOGAT SREČELOV!

Podrobne informacije daje strelski referent LD Toško Čelo
Igor TOMAŽIČ – tel.: 041 738 425.

Vljudno vabljeni!

LD GLOBOKO PRI BREŽICAH

prireja

v nedeljo, 29. aprila 2007, ob 9. uri

TRADICIONALNO TEKMOVANJE V STRELJANJU NA UMETNE GOLOBE JURJEVO TEKMO – memorial JOŽETA STRGARJA.

Določila:

- v ekipnem delu tekmovanja bo število članov ekipe neomejeno, veljal bo rezultat najboljših treh, sestava ekip bo poljubna;
- za ekipni rezultat bo štela prva serija strelca;
- za posamezno uvrstitev bo veljal seštevek dveh najboljših serij; število serij za posameznega strelca ne bo omejeno;
- tekmovanje bo potekalo po pravilih Strelske zveze Slovenije;
- tekmovalna serija bo štela 10 golobov;
- tekmovalci, ki se bo prijavil do 10. ure, bo imel prvo serijo brezplačno;
- prijave sprejemamo na dan tekmovanja do ure, ko bo tekmovanje še mogoče nemoteno izpeljati!

Nagrade:

- v ekipnem delu bodo tri prvouvrščene ekipe prejele pokale v trajno last;
- prvouvrščena ekipa bo prejela tudi prehodni pokal;
- v posamezni konkurenci bo 20 prvouvrščenih prejelo bogate praktične nagrade.

POTRUDILI SE BOMO, DA SE BOSTE PRI NAS PRIJETNO POČUTILI!

VABLJENI!

Spomladanski lov na črnega medveda je eden najuspešnejših kanadskih lovov. Zakaj ne bi tudi vi, kot že številni lovci doslej, uplenili kar dva baribala?

Za ceno lova enega medveda!

Potovanje in lov v spremstvu PASATA, »all inclusive« (letalski prevoz iz Ljubljane, 5–6 dni lova, dovolilnice, pension, odstreli) za 3.995 €.

Termina: Quebec 14.–22. 5., Nova Funlandija 24. 6.–2. 7. 2007.

SAFARI V JUŽNI AFRIKI: 6 dni v lovišču v območju Karoo s polno oskrbo, 5 dni, lova vključno z odstrelom 3 glav velike divjadi (belorepi gnu, blesbok ali mountain reedbok ter springbok) za 1.990 €.

Odhod skupine v spremstvu PASATA bo 27. 7. 2007.

Dodatna ugodnost ob prijavi do 15. 4.: brezplačen odstrel blesboka!

Najzanimivejši programi drugih dežel:

- MADŽARSKA: 3 dni lova, 3 srnjaki za 990 € že s 15. aprilom.
- RUSIJA: 6 dni lova v ruku vključno z odstrelom evropskega losa za 2.990 €.
- MONGOLIJA: 8-dnevni aranžma na kozoroga za 2.340 €, vključno z letalskim prevozom iz Ljubljane. Odstrel kozoroga 1.450 €.

Pasat, d.o.o.

<http://www.pasat.si> > tel.: 01/428 37 40 > GSM: 041/728 143 > e-pošta: info@pasat.si

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro streljanje in za streljanje v razmerah slabše vidljivosti.

RD 42 RD 30H RD 30 RD 25H

Optična pika 2. generacije Pasatova

dolžina 82 mm, teža 115 g, 4 velikosti mrežne pike, 7 jakosti svetlobe, sporna cena: 20.000,00 SIT

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- vrhunska kakovost slike
- izvestna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastavljivost
- 10-letna garancija
- cena: 49.800,00 SIT

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

interclass
servis in prodaja vozil

Gorjupova 1, Ljubljana - Vič
(01) 2000 940, 031 634 000
www.interclasscars.si

VOLVO

Ugodnosti za člane LD.

Pri nas vemo,
kaj lovci potrebuje!

že od
14.300 EUR
3.427.000 SIT
4x4+reduktor

SUZUKI Avtošola Jordan - Škofljica • 01/366 63 48 • www.avtotise-jordan.si

STRELNI DALJNOGLEDI ANGLEŠKE FIRME HAWKE

Velika izbira strelnih daljnogledov z osvetlitvijo ali brez. Daljnogledi so polnjeni z dušikom, so odporni proti odsunu in imajo 5-letno garancijo.

- ME 7x-44 4R 39.500 SIT (184.800)
- ME 7,5-36x44 4R 45.200 SIT (218.000)
- ME 7,5-36x40 4R 53.700 SIT (254.800)

Informacije in naročila BELUGA, d.o.o., Ljubljana; Tel: 01 25 10 880 ali 041 72 60 11

KROJASTVO ROŽMAN

Slavnostne
lovske kroje,
srajce, telovnike,
hubertus plašče
in pelerine
izdelujemo
po meri.

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo-rozman@siol.net

LOV RIBOLOV

nold brežice

V NAKUPOVALNEM
CENTRU INTERMARKET

8250 BREŽICE
TOVARNIŠKA 10
TEL: 07 499 3430
FAKS 07 499 3431

VELETRGOVNA
HEMA

NA TRŽAŠKI CESTI V MB

2000 MARIBOR
TRŽAŠKA C. 65
TEL: 02 330 32 69
FAKS 02 330 32 76

nold celje

V MERCATOR CENTRU
V CELJU

3000 CELJE
OPEKARNIŠKA 9
TEL: 03 49 11374
FAKS 03 49 11375

MOJSTRA

V BLAGOVNICI TIMA

2360 PADLJE OB DRAVI
MARIBORSKA 6
TEL: 02 88 79 345
FAKS 02 88 70 335

RWS FIOCCHI GHEBETTE HIRTENBERGER NORMA
SABATI BERETTA ROTTWEIL BSA NORONDA CEC
BUSKELL TASCOS LUGER SANJU COMETA EUROPA
ČESKA SLAVIA ADLE PLETIS SLAVNIK CROSS UDANA

VSE NA ENEM MESTU

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI SPEKTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

Izestna vidljivost v zraku • vrhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
dolžina: 33 cm • teža: 960 g • neoprenska optika

CENA:
64.900,00

Beluga, d.o.o. • Ljubljana
Naročila in informacije: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

MEDO šport

TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

Cesta Toneta Kralja 2, Grosuplje, tel.: 01/ 787 37 01
(Obrtna cona pod Slivniškim hribom)

Baikal IZH
Ruger
SWAROVSKI

**KREDITI
AKCIJE**

- puške, pištole, revolverji
- strelivo - Sellier&Bellot, RWS, Geco, Norma, Fiochi
- vse vrste lovskega tekstila in pokrival *Pajk*
- strelni daljnogledi, dvogledi ...

Odperto od ponedeljka do petka
od 8.00 - 12.00, 13.00 - 17.00, sobota od 9.00 - 11.30

www.biros.si

ANCELJ, d.o.o.
Lebanova 3
8000 Novo mesto
Tel.: 07/33 21 061, 050 617 626
Faks: 07/33 23 879
E-naslov: ancelj-nm@siol.net
www.ancelj.si

Delovni čas: od 8.30 do 13.00; 14.00 do 17.00
Sobota od 8.00 do 12.00

MEOPTA
SAMO APRILA Z 10 % POPUSTOM

MEOSTAR B1
7X42
MEOSTAR R1
3-12X56 RD

Ali poznate optiko češke družbe MEOPTA?
Če vam je znana, potem so vam gotovo zanjo povedali zadovoljni lastniki, ki jih je v Sloveniji že najmanj 3500. Gre za visoko zmogljive dvogledne in strelne daljnogledne z 10-letno garancijsko dobo. Podobnost z nekaterimi daljnogledni zvenečega imena ni slučajna. Tudi kvaliteta je podobna. V primeru okvare, v garancijskem roku, ki se lahko zgodi tudi najboljšim, vam proizvajalec optike ne bo popravil, ampak jo bo zamenjal z novo. Prepričljiv razlog za zaupanje ali ne?

NA ZALOGI OROŽJE BLAGOVNIH ZNAMK:
ALFA-PROJ, BAIKAL, BLASER, ČESKA ZBROJOVKA, MAUSER,
RIZZINI, SUHL, TOZ, ZASTAVA, ZBROJOVKA BRNO IN WINCHESTER

Popust velja za blago na zalogi ob gotovinskem plačilu.

VONJALNA OGRAJA DUFTZAUN

Kemična ograja Duftzaun onemogoči prehode divjadi prek kritičnih odsekov cest in s tem prepreči nepotrebne pogine in hude prometne nesreče, vendar ne omejuje divjadi v življenjskem prostoru!

pena Duftzaun

koncentrat Duftzaun

Vsebuje naravne vonje volka, risa, medveda in človeka!

Penasta kroglica učinkuje 3 do 4 tedne, koncentrat pa podaljša delovanje za 3 do 4 mesece.

080 13 15
www.vseforyou.com
VEI CONSULT PHARMA d.o.o.

HAGOPUR®

SLOVENJ GRADEC

PODGORSKA CESTA 2
TEL.: 02/88 45 470
GSM: 041/639 799

PUŠKARSTVO SKOBIR

MARIBOR

PARTIZANSKA CESTA 30
TEL.: 02/250 26 24
GSM: 041/824 969

Prodaja orožja, optike, streliva in druge lovske opreme, pirotehnike in izvedba ognjemetov

Z bogatimi izkušnjami kakovostno opravljamo vsa puškarska dela

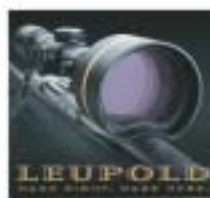
Velik izbor repetirnih pušk STEYR, TITAN, ZASTAVA

SWAROVSKI
OPTIK

ČESKÁ ZBROJOVKA

Blaser

LEUPOLD

RUGER

DeWalt-IV

Pri nas dobite vse artikle iz prodajnih katalogov Beluga, Frankonia in Alpjagd

BankKredit - možnost obročnega plačila / do 24 obrokov *** DARILNI BONI ***

Predstavitev puškarskih del, ogled izdelkov in informacije na sejmu LOV v Gornji Radgoni, kjer Vam na naše unikatne repetirne puške priznavamo tudi poseben **SEJEMSKI POPUST**.

S Forthom nazaj v gozdove!

FORTH proti klopom
 - najučinkovitejši na tržišču
 - deluje ves dan
 - popolnoma naravne sestavine
 - brez vonja
 - ni potrebno nanašati na kožo

Forth proti klopom – vsebuje ekstrakt dalmatinskega bolhača, popolnoma naravno učinkovino, ki je obenem najučinkovitejši repelent proti kloptom. Uporaba: pršimo le po izpostavljenih delih obleke.

Na volje po promocijski ceni na sejmu Lov, Gornja Radgona 20. - 22. april 2007. Dobite ga lahko tudi v večini trgovin in lekarn.

BIOTEH, d.o.o., Vevška 52, Ljubljana

Repelent uporablja samo. Prati oprema lahko prinese koristi in povzroči škodo.

STRELSKI CENTER GAJ

B&P

Kupcem streliva v aprilu orožje pristrelimo brezplačno. Na zalogi velika količina trap streliva in glinastih golofov. Vse trap puske je mogoče preizkusiti in streljati!

F3 Blaser

BROWNING

WINCHESTER

R93

Beretta

BBF 95 in 97

LEICA

ZEISS

EL 8,5x42 je v AKCIJI!

SWAROVSKI

NOVI Z6i

NOVO!

Generálni zastopnik za:

MANNLICHER *Luxus* **MANNLICHER**

MANNLICHER

Na zalogi velika izbira polavtomatskega orožja.

Deda-NV

NOČNE OPTIKE

Mikos

Mikos, Trnavska ulica 25, 1331 Pragersko
 (v bližini Strelskega centra Gaj)
 Tel.: 02 80 37 800, Mobilni tel.: 04 1 963 280
 E-mail: mikos.bor@t-com.si

RUGER